Univerza v Ljubljani

Fakulteta za socialno delo

Ana Pančur

Vprašanje svetovalne službe v srednješolskem izobraževanju

Magistrsko delo

Študijski program, modul: Socialno delo, Vzgoja in izobraževanje

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Ljubljana, februar 2019

Zahvala:

Zahvaljujem se socialni delavki Tanji Kek za vso podporo, spodbudo in pomoč pri pisanju magistrske naloge ter za to, da me ni videla le kot prostovoljke na šoli, ampak kot socialno delavko ter mi tako pomagala najti zaupanje vase in svoje znanje. Prav tako se zahvaljujem celotni živilski šoli BIC Ljubljana za sodelovanje v raziskavi in vso pomoč. Hvala tudi mentorju Sreču Dragošu za ponovno mentorstvo in usmerjanje pri pisanju naloge, predvsem pa za njegovo odzivnost.

Zahvalila bi se tudi fantu Luki za podporo in pomoč, še posebej v zadnjih tednih pisanja, ko sem potrebovala veliko spodbude, potrpežljivosti in pomirjanja zaradi časovnega pritiska. Prav tako hvala tudi družini, ki mi je s finančno podporo omogočila, da sem lahko opravljala prostovoljno delo in tako delala na področju, ki sem ga študirala ter imela s tem priložnost pridobivati dragocene delovne izkušnje in znanje.

PODATKI O MAGISTRSKI NALOGI

Ime in priimek: Ana Pančur

Naslov naloge: Vprašanje svetovalne službe v vzgoji in izobraževanju

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Kraj: Ljubljana

Leto: 2019

Št. strani: 130, št. tabel: 1, št. grafov: 7, št. virov: 38 , št. prilog: 7

Povzetek: Zaradi lastnega prostovoljnega dela na BIC Ljubljana sem želela raziskati področje svetovalne službe na šoli. V sklopu svojega prostovoljnega dela sem videla velik pomen in prispevek šolske svetovalne službe k celotnemu delovanju šole in počutju dijakov/dijakinj. V nalogi se sprašujem o pomenu, nalogah, vlogah in dejavnostih svetovalne službe v šoli. Opisujem, po katerih načelih se ravnajo njeni delavci, kakšni so načini njihovega dela in kako je videna vloga svetovalnih delavcev v šoli s strani učiteljev in dijakov. Pri učiteljih me je predvsem zanimalo, v kolikšni meri se v primeru težav in vprašanj obračajo na svetovalno službo po pomoč pri svojem delu in kaj vidijo kot njeno osnovno dejavnost. Prav tako me je zanimalo, ali delo svetovalne službe vidijo kot avtonomno in kot pomembno za dobro delovanje šole kot celote. Pri dijakih pa me je zanimalo, kako pogosto in v katerih primerih so v stiku s svetovalno službo in kakšna je njihova izkušnja s tem sodelovanjem. Predvsem se osredotočam na izkušnje pri sodelovanju s svetovalno službo tistih dijakov, ki so bili v večji meri vključeni v svetovalni odnos s svetovalno delavko.
Poleg tega se posvečam tudi vlogi socialnega dela v svetovalni službi, saj v zadnjem času število socialnih delavk/delavcev v svetovalnih službah v šolah upada. Dejstvo, da imajo na šoli še vedno zaposleni dve socialni delavki, me je zato presenetilo. V čedalje večji meri pred socialnimi delavci prevladujejo drugi profili, npr. pedagogi, socialni pedagogi, specialni in rehabilitacijski pedagogi, psihologi ipd., čeprav so bili v prejšnjem stoletju socialni delavci prevladujoči profil šolske svetovalne službe. Tako se osredotočam tudi na pomen socialnega dela za šolsko svetovalno službo in želim opozoriti na kompetence, znanja in način dela socialnih delavcev, ki lahko pomembno prispevajo k dobremu delovanju šole.

Ključne besede: svetovalno delo, svetovalna služba v srednji šoli, glavne dejavnosti svetovalne službe, pomen svetovalnih delavcev v šolah, socialno delo v šolski svetovalni službi.

Abstract: Due to my voluntary work at the Biotechnical Educational Centre Ljubljana (BIC Ljubljana), I wanted to explore the field of counselling at this school. As I was working there, I learnt about the great importance and contribution of the school counselling service to the entire functioning of the school and the well-being of students. This thesis explores the meaning, tasks, roles and activities of the counselling service at the school. It also describes the methods the counselling service is based on and attempts to describe how the counsellors work and how they are perceived by the teachers and students. Additionally, it covers how often and in which cases students are in contact with the counselling service and how they experience that. I was intrigued by the fact that there are still two social workers at the school, even though the number of social workers in the counselling service in schools is in decline in recent years. Increasingly, other profiles are being employed instead – pedagogues, social pedagogues, special and rehabilitation pedagogues, psychologists, even though social workers were the dominant profile of the school counselling service in the last century. Therefore I also focused on the importance of social work for the school counselling service. That is the reason why the thesis also talks about competences, knowledge and working methods specifically of social workers, because they can significantly contribute to the good functioning of the school and more importantly – the well-being of students.

Key words: counselling, counselling in secondary school, main activities of the counselling service, importance of counsellors in schools, social work in the school counselling service.

Kazalo vsebine

1. UVOD – pregled problematike 9

1.1. BIC – Biotehniški izobraževalni center 9

1.2 Svetovalno delo oziroma svetovanje 12

1.3. Zgodovina šolskega svetovalnega dela 14

1.4. Šolsko svetovalno delo 17

1.5. Prispevek socialnega dela k šolskemu svetovalnemu delu 27

1.6. Kakšen je vloga in naloga svetovalne službe ter njen položaj? 33

2. PROBLEM 37

3. METODOLOGIJA 39

3.3. Vrsta raziskave 39

3.4. Raziskovalni instrumenti in viri podatkov 39

3.5. Populacija in vzorčenje 40

3.6. Zbiranje podatkov 40

3.7. Obdelava in analiza podatkov 42

4. REZULTATI IN RAZPRAVA 44

5. SKLEP 61

6. PREDLOGI 63

7. UPORABLJENA LITERATURA 64

8. PRILOGE 68

8.1. Anketni vprašalnik za dijake 68

8.2. Anketni vprašalnik za učitelje 70

8.3. Opomnik za intervju z dijaki 72

8.4. Intervjuji 73

8.5. Kvantitativna analiza anketnih vprašalnikov dijakov 88

8.6. Kvantitativna analiza anketnih vprašalnikov učiteljev 98

8.7. Kvalitativna analiza intervjujev 102

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Na koga se najpogosteje obrnete po pomoč v primeru vprašanj ali težav?...45

Graf 2: V kolikšni meri se obračate pri svojem delu po pomoč k svetovalni službi?...45

Graf 3: Glavna dejavnost svetovalne službe…….49

Graf 4: Ali pošljete dijaka/dijakinjo k svetovalni službi kot način kaznovanja?.....51

Graf 5: Ali bi se v primeru osebne težave ali vprašanja obrnil/obrnila po pomoč k svetovalni delavki? (odgovori tistih, ki so že bili v stiku s svetovalno službo)…….52

Graf 6: Ocena učiteljev o samostojnosti dela svetovalne službe……...55

Graf 7: Ocena dijakov/dijakinj o odnosu svetovalne delavke do njih……..…….57

KAZALO TABEL

Tabela 1: povezava odgovorov na vprašanje ali bi se obrnili na svetovalno službo ob osebni težavi ali vprašaju, z odgovori na vprašanje, ali si je svetovalna delavka vzela čas za pogovor z njimi. 544

1. UVOD – pregled problematike

1.1. BIC – Biotehniški izobraževalni center

Podatke za empirični del magistrske naloge sem zbrala na Biotehniškem izobraževalnem centru (BIC), na živilski šoli. Zdi se mi pomembno, da v uvodu na kratko predstavim šolski center ter delo tamkajšnje svetovalne službe in svetovalne dejavnosti.

BIC Ljubljana je izobraževalna ustanova, ki združuje področja na srednješolski in višješolski ravni izobraževanja za mladino: za dijake, študente ter za udeležence izobraževanja odraslih v osrednjeslovenski regiji ter na širšem področju. Je javni zavod, ki deluje kot Center in združuje štiri šole: Gimnazijo in veterinarsko šolo, Živilsko šolo, Višjo strokovno šolo in Medpodjetniški izobraževalni center. (BIC predstavitev) V okviru Živilske šole in Gimnazije in veterinarske šole deluje svetovalna služba, ki opravlja naloge in pokriva različna področja svetovalnega dela, npr.:

- vpis dijakov in oblikovanje oddelkov;
- delo z dijaki s posebnimi potrebami (priprava in izdelava individualiziranih programov dela v sodelovanju z učitelji in starši, motiviranje dijakov za dodatne ure pomoči, spremljanje individualnega načrta, sodelovanje s starši, podpora učiteljem, ki nudijo dijaku pomoč, sodelovanje z zunanjimi institucijami in sodelavci …);
- razvojne in sleditvene študije dijakov in vodenje zbirk osebnih podatkov (spremljanje učnega uspeha in delo z dijaki, kadar gre za veliko odstopanja v učnem uspehu, izdelava pedagoških pogodb, usmerjanje in vodenje dijakov ob izstopu iz šole …);
- svetovanje dijakom in staršem (delo z dijaki, ki imajo učne težave, konflikte, osebne stiske, ki imajo težave pri prilagajanju na šolsko okolje);
- poklicna orientacija (oblikovanje zbirke informativnih gradiv o študijskih programih, informiranje dijakov o pogojih vpisa, poklicih, študiju, svetovanje dijakom pri izbiri študijskega programa, …);
- razgovori z dijaki o različnih temah (o odnosih, zasvojenostih, prostemu času, o učinkovitem učenju, aktualnih dogodkih …);

- identifikacija in pomoč pri reševanju socialno-ekonomskih stisk dijakov;
- vodenje skupin za samopomoč za dijake v stiski;
- razvojno raziskovalno delo (analiza učnega uspeha, primerjava uspešnosti po letnikih);
- strokovno izobraževanje (udeležba na strokovnih izobraževanjih, spremljanje strokovne literature …);
- načrtovanje svetovalnega dela (spremljanje in evalvacija svetovalnega dela).

(Pridobljeno iz letnega delovnega načrta BIC Ljubljana).

Specifično za BIC je skupno delovanje svetovalne dejavnosti, ki je most med vsemi udeleženimi v šolskem prostoru, hkrati pa se pri iskanju pomoči povezuje tudi s pomembnimi drugimi ustanovami. Temeljna vodila pri delu svetovalne dejavnosti so podpora, krepitev moči posameznika, skupine in družine z namenom izboljšanja kakovosti življenja. Na področju svetovalne dejavnosti delujejo svetovalni delavci, referentka Višje strokovne šole in organizatorji izobraževanja odraslih. Strokovni delavci s tega področja in vodja kariernega centra so znotraj zavoda povezani tudi v širši aktiv, kjer povezujejo svoja strokovna znanja, delo in izmenjujejo izkušnje na področju svetovalne dejavnosti. V okviru aktiva svetovalne dejavnosti na BIC Ljubljana so predvidena skupna srečanja, obiski različnih institucij (v prejšnjih letih npr. Mladinsko zdravilišče na Rakitni, terapevtska skupnost na Razborju, v letošnjem letu načrtujejo obisk Vzgojnega zavoda Planina), organizacij na področju socialnega, svetovalnega dela ter izvajanje skupnih aktivnosti.

V okviru svetovalne dejavnosti razvijajo različne programe podpornih skupin, kjer se udeleženci preko izkustvenega učenja in skupinske podpore učijo novih metod spoprijemanja z življenjskimi situacijami. Vsako leto pripravijo tematska predavanja, namenjena staršem, skrbnikom in vsem ostalim, ki jih zanimata vzgoja in razvoj otroka. Skupni cilj je krepiti vlogo starševstva in pomagati otrokom, da postanejo samostojni in odgovorni. V okviru svetovalne dejavnosti izvajajo Delavnice za starše, ki so namenjene večji informiranosti, ozaveščanju in spreminjanju utečenih vzorcev vedenja za boljše skupno delovanje družine. Preko delavnic ter individualnega in skupinskega dela starši lažje ozaveščajo izzive in morebitne težave, ki jih prinaša obdobje najstništva. Aktualne teme na delavnicah so: odnosi in vloge v družini, komunikacija z najstnikom, naše celostno vedenje, čustva in delo s čustvi v družini, razmerje osnovnih potreb v družini …

Duševno zdravje mladih je v zadnjem času zelo aktualno in ranljivo področje, zaradi česar se pogosto srečujejo s stiskami ter strahovi, ki lahko mlade vodijo tudi v različne bolezni in zamajajo njihovo duševno zdravje (depresija, anksioznost, panični napadi …). Tako tudi za dijake in študente pripravljajo delavnice s ciljem krepitve socialnih veščin in opolnomočenja na različnih življenjskih področjih. Z delavnicami in medsebojnim povezovanjem mladi pridobivajo veščine asertivnega vedenja (npr. kako izražati svoje mnenje, kako jasno in učinkovito komunicirati, učijo se sprejemati, da drugi morda vidijo stvari drugače kot oni), krepijo pozitivno samopodobo in zaupanje vase ter prepoznavajo svoja čustva in vzorce vedenja. Udeleženci so izkušnje z dosedanjih delavnic ocenili kot pozitivne, zanimive, spodbudne za nadaljnje razmišljanje in kot prostor krepitve odprtih odnosov, izmenjave izkušenj ter medsebojnega spoznavanja in povezovanja. Za mladostnike z večjimi stiskami in težavami pa srečanja pogosto pomenijo premik od bolečine k moči, ki je pomemben element, na temeljih katerega krepijo svoje notranje potenciale tudi navzven.

1.2 Svetovalno delo oziroma svetovanje

Na začetku bom opredelila, kaj svetovalno delo je. V literaturi sem našla različne opredelitve in poglede na svetovalno delo. Pediček (1967) je v svoji knjigi zapisal opredelitve svetovanja različnih avtorjev, npr.:

»Svetovalno delo je oblika sistematične pomoči učencem v čemer koli, da bi le-ti dosegli zadovoljivo prilagoditev v šoli in v življenju.« (Pediček, 1967: 51)

»Smoter svetovalnega dela je osvoboditi človeka, da sprejme odgovornost za lastne odločitve in se usposobi za samorazčlenjevnanje in samousmerjanje.« (Pediček, 1967: 51)

»…učinkovit program svetovalnega dela pomaga mlademu človeku, da si razjasni naslednje štiri reči: 1. kje je bil; 2. kje je zdaj; 3. kam gre; in 4. kaj ima, s čimer lahko pride od tod naprej.« (Pediček, 1967: 52)

»Svetovalno delo… pomeni spodbudo in pomoč učencu, da si ustvari vrednote, dosegljive smotre in razvije sposobnosti, ki mu bodo omogočile, da bo te smotre dosegel …« (Pediček, 1967: 52)

Resman (1999b: 109) pravi, da je svetovanje proces pomoči, ki se odvija na različnih področjih življenja, od svetovanja v kompleksnih ekonomskih in tehničnih situacijah do preprostega svetovanja, ki se lahko odvija na ulici, ko ljudje iščejo informacije o npr. kraju oziroma poti. Resman je s tem svetovalno delo opredelil tako kot laično kot tudi kot profesionalno svetovanje. Laično svetovanje je spontano svetovanje, ki lahko poteka na ulici, pogoj zanj pa je, da pomoč nudi oseba, ki ima izkušnje in znanje za odgovore na posameznikova vprašanja. Sicer pa je svetovanje zelo premišljena in načrtovana dejavnost, ki jo opravlja posebej za to usposobljena oseba. (Resman, 1999b)

Svetovalni odnos je odnos oseba − oseba, lahko vključuje tudi več kot dve osebi, njegov namen pa je pomagati svetovancu pojasniti njegov življenjsko situacijo, da bo lažje razumel svoj položaj in od tod poiskal možnosti za reševanje svojega ravnanja v prihodnje. »Svetovalno delo je usposabljanje človeka za to, da razume samega sebe, se zaveda svojih interesov in zmožnosti ter okoliščin, v katerih se nahaja.« (Resman 1999b: 110)

Med svetovalnim delom in psihoterapijo je zelo tanka meja in menim, da je pomembno, da se svetovalec ves čas zaveda svoje vloge, saj lahko na ta način ohranja svetovalni odnos in svetovanje ne postane psihoterapija. V kontekstu šole delo na spremembah v svetovalnem odnosu ni terapija ali zdravljenje, ampak je načrtovanje prvih korakov in postavljanje dobrih izidov, prav tako pa lahko v odnos pomoči vključuje tudi druge sisteme, ki morda v terapijo ne bi bili vključeni. (Čačinovič 2008) Psihoterapija se torej osredotoča bolj na:

- »pretekle dogodke, kot na sedanje izkušnje;
- osebnostne sposobnosti kot na vedenjske spremembe;
- nevtralnost svetovalca;
- profesionalno vlogo svetovalca.« (Kovač 2013: 13, 14)

Za svetovanje oziroma za to, da je odnos svetovalni odnos in ne psihoterapija, morajo biti izpolnjene naslednje vzporedne okoliščine:

- oseba, ki ji svetujemo, nima težav v duševnem zdravju in si je sposobna zastaviti cilje, izpeljati odločitve in sprejeti odgovornost za njih;
- pri delu se svetovanec in svetovalec osredotočata na sedanjost in prihodnost;
- svetovanci so pomembni učitelji in partnerji v sodelovalnem procesu in sodelujejo pri postavljanju ciljev;
- svetovalec ne ocenjuje svetovanca in ne poizkuša skriti svojih lastnih vrednost, čustev in moralnih prepričanj;
- osnovni cilj v svetovanju je sprememba vedenja, pri psihoterapiji pa osebni uvid.

(Kovač 2013: 14)

Pri delu se pojavijo problemi in naloge, pri katerih svetovalni delavec potrebuje sodelovanje in dogovor z vso družino. O socialnem oziroma svetovalnem delu z družino lahko govorimo takrat, ko socialna/svetovalna delavka povabi k sodelovanju vse člane družine, da prispevajo svoj delež k rešitvi. Socialno delo oziroma svetovalno delo z družino ni terapija, ampak ima terapevtski učinek. (Privošnik idr. 2009: 416) Menim, da lahko terapevtsko znanje pomaga svetovalnemu delavcu pri opravljanju dela, vendar pa je razlika med svetovalnim odnosom v šoli in terapijo predvsem v času, ki je na razpolago, in načinu dela, ki v proces pomoči v večji meri

vključuje druge sisteme, ki so vključeni v problem oziroma lahko prispevajo k rešitvi, in se manj osredotoča na iskanje vzrokov ter bolj na iskanje rešitev.

1.3. Zgodovina šolskega svetovalnega dela

Svetovalno delo kot oblika pomoči otroku, da bi razvil svoje zmožnosti in dosegel najvišjo stopnjo osebnega razvoja, obstaja že iz antičnih časov. Aristotelov nauk o ravnovesju je že vseboval idejo o svetovalnem delu, in sicer naj bi tega človek dosegel po treh poteh: 1. razumni pogovor, umsko delo, 2. trud, delo in 3. prosti čas, počitek. Nauk antičnih mislecev o svetovalnem delu je, da je osebne človekove lastnosti mogoče razviti le ob sodelovanju osebe z lastnim delom. (Pediček 1967: 104) Sicer pa Kovač meni, da je svetovalno delo v šoli staro toliko, kot je staro zanimanje občutljivega učitelja za svoje učence. (Povše, 2016)

V srednjem veku je bilo svetovalno delo videno bolj kot religiozno vodenje, v renesansi pa se je začelo osebno oz. individualno svetovanje. V času renesanse je izšlo delo španskega zdravnika Juana Huartea, v kateri je pisal o individualnih razlikah med ljudmi in načel vprašanje o poklicnem usmerjanju. Zapisal je, da bi ljudje potrebovali nekoga, ki bi nas usmeril, kaj naj gremo študirat glede na naše sposobnosti. (Pediček 1967: 105) To bi bil lahko začetek dejavnosti poklicnega usmerjanja svetovalnih delavcev v današnjih šolah. Čas razsvetljenstva je govor o svetovalnem delu začel bolj usmerjati na šolsko oziroma vzgojno svetovalno delo. Takrat je bil med znanimi misleci J. J. Rousseau, ki je pisal o pedagoških nazorih o otroku. (Pediček 1967: 105)

Znanstvene temelje je svetovalno delo začelo dobivati v Angliji v 19. stoletju. Prvi je v tej smeri začel delati Francis Galton leta 1877. Raziskoval je otroke s posebnimi potrebami in postal zagovornik osebnega oz. individualnega študija šolskih otrok in njihovega osebnega usmerjenja. (Pediček 1967: 106) Nadalje je na razvoj svetovalnega dela v šoli vplival Anglež Sully, ki je ustanovil prvi psihološki laboratorij v Angliji. Sully je začel z načrtnim preučevanjem otroka, s čimer se je v študij psihologije začel uvajati poudarek na delu v šolah. V tem času so začeli ustanavljati razne centre za psihološki študij otroka, prav tako pa so ustanovili tudi specialistično šolo za otroke z motnjo v duševnem razvoju. V Ameriki se je vzporedno s tem začelo

razvijati poklicno usmerjanje, ki je postalo sestavni del tamkajšnjega šolskega sistema. (Pediček 1967:107, 108)

Leta 1928 je bila v Angliji ustanovljena prva klinika za svetovalno delo z otroki, ki je bila usmerjena ne le v pomoč otroku, temveč tudi v pomoč staršem in učiteljem. (Pediček 1967: 108, 109)

Nadaljnji razvoj po državah je potekal v treh smereh. Prva smer svetovalnega dela v šoli je šla v smeri zmanjševanja pomena psihopatologije in večanja neprestanega preučevanja otroka. Želi si svetovalno delo za vse otroke, tudi za tiste, ki nimajo posebnih težav, in si tako prizadeva za splošno šolsko obliko svetovalnega dela. To pa je tudi uresničevanje Sullyjeve ideje, saj so bile njegove misli: »Šola mora ustrezati otroku, ne pa otrok šoli« ter »Vsak otrok posebej zahteva skrben in načrten sistem svetovalnega dela«. (Pediček 1967: 109) V tej smeri lahko vidim tudi današnje šolsko svetovalno delo, saj mora biti šolska svetovalna služba namenjena vsem otrokom, tudi tistim, ki so sicer bolj v ozadju in manj opazni, saj to ne pomeni, da na svoji poti odraščanja ne potrebujejo podpore in pomoči. Ta smer se je znašla na precepu dveh naukov, in sicer sociološkega, ki pravi, da vsem otrokom pripada isto svetovalno delo, in biološkega nauka, po katerem pa je vsak otrok poseben in edinstven ter zahteva svojo posebno obliko usmerjanja. To nasprotje je le navidezno, saj otroci ne potrebujejo iste vzgoje, ampak skrb za svoj različni razvoj. »Svetovalno delo ni nekaj, kar bi bilo le za izjemne otroke in za izjemne krize na njihovi razvojni poti; biti mora nepretrgan postopek, koristen za vse«. (Pediček 1967: 110)

Naslednja smer ima izhodišče v študiju duševne podpovprečnosti, s čimer so se ponekod ukvarjali zdravniki v svojih medicinskih ustanovah, drugod pa psihologi, kar je potem preraslo v ustanavljanje posebnih šol in razredov za otroke z oviro. Na začetku so te otroke izločali na podlagi prirojenih lastnosti, šele kasneje pa na podlagi določenih vzgojnih neprilagojenosti. (Pediček 1967: 110)

Tretjo smer je spodbudilo prizadevanje za preprečevanje mladinske delinkventnosti. Začeli so se zanimati za intelektualne, čustvene in socialne značilnosti mladoletnih prestopnikov, njihovo vedenje in ravnanje. Tudi ta smer je na začetku slonela na teoriji o prirojenih lastnosti, šele kasneje so ugotovili, da gre pri mladoletnih prestopnikih za skupek vzrokov, povezanih z okoljem, družino, vzgojo, ki drug na drugega sovplivajo. (Pediček 1967: 110)

Šolsko svetovalno delo se je v Sloveniji začelo razvijati konec petdesetih let 20. stoletja, natančneje leta 1953, ko so ustanovitelji ljubljanske vzgojne svetovalnice ob njenem ustanavljanju začeli opozarjati na potrebe po svetovalnem delu. (Kovač 2013: 11) Konec šestdesetih let pa se je začelo uveljavljati kot posebna dejavnost s svojo teoretsko utemeljitvijo in modelom delovanja. (Bezić 2003: 8) Če pogledamo zaposlovanje šolskih svetovalnih delavcev, lahko vidimo, da je bil najprej v šoli prisoten profil psihologa. Prvi šolski psiholog je bil zaposlen leta 1959, začetek šolskega socialnega dela sega v leto 1962, formalni začetek dela šolskega pedagoga pa je bil leta 1968. (Bezić 1999: 96) Svetovalno delo se je razvijalo pod vplivom svetovnih in domačih gibanj, ki so bila usmerjena v pedagoško-psihološko pomoč otroku, družini in šoli. (Bezić 1998: 79) V osnovi pa se je začelo zaradi potrebe po poklicnem usmerjanju, ki je še danes ena izmed nalog svetovalne službe. (Kovač 2013: 12) Tako v teoriji kot tudi v praksi je do danes prešlo več razvojnih faz, kot npr. te, da je bila šolska svetovalna služba pogosto na mestu »servisa« za napake v sistemu ali pa so bile svetovalne službe videne kot del zunanjih svetovalnih ustanov ali pa so celo hoteli svetovalno službo v šoli ukiniti, če ta ne bo pokazala svojega mesta v šolskem sistemu. Kot odgovor na vse te težave so leta 1991 v Mariboru organizirali posvet šolskih svetovalnih delavcev. Na konferenci so kot bistvene funkcije svetovalne službe izpostavili koordinacijo in spodbujanje razvojne dejavnosti šole kot celote, kot temelj svetovalnega dela pa skrb za osebnostni razvoj otrok in mladostnikov. (Bezić 1998: 79, 80) V letu 2018 je bila 50. obletnica zaposlitve prvih timov svetovalnih delavcev v šolah. (Gregorčič Mrvar idr. 2018: 25) Danes je svetovalna služba umeščena v šolsko zakonodajo kot strokovno avtonomna služba. Poleg svetovanja sodeluje pri razvojno-analitičnem in evalvacijskem delu, sodeluje in izvaja vzgojno-izobraževalno delo ter skrbi za poklicno svetovanje mladim. (Bezič 1998: 81)

Temeljni konceptualni dokument za šolsko svetovalno službo so Programske smernice za delo svetovalne službe, ki so jih potrdili maja leta 1999 na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje. (Gregorčič Mrvar idr. 2018: 25) Nastale so na podlagi projekta Koncept svetovalnega dela v vrtcih, snovnih in srednjih šolah. (Vogrinc 2012: 5) Smernice so obvezujoče za institucije šolskega sistema in za izvajalce svetovalnega dela. Oblikovane so ločeno za vrtec, osnovne šole in za srednja izobraževanja, vendar pa imajo skupna splošna izhodišča. (Bezić 2003: 8)

Danes so temeljne naloge svetovalne službe zapisane tudi v 67. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI), saj mora biti svetovalna služba organizirana v vseh vzgojno-izobraževalnih zavodih v Sloveniji (Bezić 2003: 8). V ZOFVI je zapisano, da svetovalna služba v šoli oziroma vrtcu svetuje otrokom, dijakom, učiteljem, staršem, sodeluje z učitelji in vodstvom šole pri načrtovanju, spremljanju in evalvaciji razvoja šole, pri opravljanju vzgojno-izobraževalnega dela in prevzema nalogo poklicnega svetovanja. Sodeluje tudi pri pripravi in izvedbi individualnih programov pomoči za otroke s posebnimi potrebami. V svetovalni službi so lahko kot svetovalni delavci zaposleni naslednji profili: psihologi, pedagogi, socialni delavci, socialni pedagogi ter specialni in rehabilitacijski pedagogi. Pri poklicnem svetovanju otrokom, mladim se svetovalni delavec povezuje z Zavodom za zaposlovanje. (ZOFVI, 67. člen)

Svetovalna služba je v Sloveniji postala dejanska potreba vrtcev in šol, prav tako pa tudi učiteljev, vzgojiteljev, otrok in njihovih staršev. Zato bo v prihodnosti imelo šolsko svetovalno delo v vrtcu in šoli pomembno mesto ter bo pomembno prispevalo h kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela. (Vogrinc 2012: 7)

1.4. Šolsko svetovalno delo

Mladi se soočajo z raznolikimi težavami. Biti mladostnik danes ni enostavno, saj se od mladih že zelo zgodaj pričakuje, da bodo sprejeli pomembne dolgoročne življenjske odločitve, kot na primer izobrazbena pot, da bodo odgovorni za svojo usmeritev v izobraževanju ter za pridobivanje raznih spričeval, potrdil, nazivov. Hkrati pa se vstop v trajno zaposlitev, ustvarjanje lastne družine in starševstvo pomikajo v kasnejša leta. Zaradi tega je prehod v odraslost danes zamegljen in negotov. (Ule 2011) Prav tako pa so zaradi negotove prihodnosti mladostniki v še večji stiski, poleg vseh problemov in stisk, ki jih prinese adolescenca. Zaradi tega vidim pomembno mesto svetovalne službe v šoli, ki lahko še posebej v srednješolskem izobraževanju nudi določeno podporo, razbremenitev in pomoč, ki dijaku pomaga na njegovi izobrazbeni poti, pa tudi pri soočanju z osebnimi težavami v njegovem vsakdanjem življenju. Šola je idealno okolje za preventivne dejavnosti, saj so otroci, mladi, že v okolju, kjer imajo interakcijo s svojimi vrstniki, in v okolju, kjer poteka učenje, prav

tako pa imajo dostop do ljudi, ki jim lahko pomagajo pri njihovih težavah (npr. svetovalni delavci, učitelji, …). (Gallo 2017: 11) Po Pedičku (1967: 88), je šolska svetovalna služba dejavnost, ki vsem otrokom pomaga, da odkrijejo svoje osebne želje, cilje, vrednote in jih spremlja na njihovi poti uresničevanja zadanih ciljev ter jim nudi podporo ob težavah na njihovi poti. Njen osnovni temelj pa je možnost izhajanja iz trenutnih razmer, situacije in potreb posameznih subjektov v šoli (učencev, učiteljev, vodstva …) ter vzgojno-izobraževalne prakse znotraj šole. (Kovač 2013: 15)

Pediček (1967:87) pravi, da je temeljna ideja šolskega svetovalnega dela, da mora služiti vsem otrokom. Čeprav je knjiga, iz katere je slednji vir, že precej stara, temelj ostaja isti. V Programskih smernicah za svetovalno službo je navedeno, da je temeljni cilj šolske svetovalne službe optimalni razvoj otroka, neodvisen od socialnega in kulturnega porekla, spola, veroizpovedi, narodne pripadnosti ter telesne in duševne konstitucije. (Čačinovič 2008a: 5) Otroku pomaga razumeti samega sebe, razvijati svoje sposobnosti, uresničevati zmožnosti in dosegati življenjske smotre ter uspešno sodelovati v skupnosti. (Pediček 1967:87)

Resman (1999a: 67) je zapisal, da je ideja šolskega svetovalnega dela zasnovana na Rogersovi humanistični teoriji osebnosti, ki pravi, da je potrebno v skrbi za otrokov telesni in duševni razvoj poskrbeti za pogoje tega razvoja, in sicer ustrezno organizirati šolsko fizično in socialno delo, zaradi česar je potrebno delati z vsemi udeleženci – kolektivom, drugimi delavci in vodstvom šole. Na tem se gradi bistvo svetovalnega dela. Prav tako pa mora šola za dijake/dijakinje ustvariti pogoje, ki bodo mladostnikom zagotovili občutek varnosti, zaupanja, upanja, odgovornosti in dolžnosti. Šola ima pomembno vlogo pri oblikovanju otrokove samopodobe, zato se je potrebno vprašati, koliko in kako šola otroku ponuja možnost oblikovanja svoje samopodobe. Za oblikovanje samopodobe pa je pomembno, da otrok v šoli doživlja občutek telesne varnosti in čustvene stabilnosti. Mladostnik mora spoznati sebe kot individualno osebo, se pravi mora spoznati svoje sposobnosti in posebnosti, prav tako pa bi mladostniki morali spoznati in doživeti, da nekomu na šoli ni vseeno za njih, da jim je mar za to, kaj se z njimi dogaja in kaj se bo z njimi zgodilo. To ni le delo šolske svetovalne službe, temveč celotnega šolskega dela. Samopodoba otroka bo tako odvisna tudi od vrednot, ki pri delu povezujejo učitelje, učence, svetovalno službo in vodstvo. (Resman 1999b: 114, 115) Zato je zelo pomembno, da vsi profili v

šoli med sabo dobro sodelujejo in so med seboj enakovredni, saj je otrokov razvoj močno odvisen od celotnega delovanja šole in odnosov v njej.

Svetovalna služba opravlja interdisciplinarno delo, kar pomeni, da sodeluje z različnimi strokovnimi delavci in različnimi profili v timu tako znotraj kot zunaj šole. (Čačinovič 2008a: 7) Svetovalna služba je pri svojem delu v stiku z drugimi strokovnimi profili, zaradi česar je pomembno, da sodelovanje med različnimi profili ne temelji na izključevanju ali brisanju mej in različnosti med strokami. Pomembno je, da strokovnjaki ohranjajo strokovno avtonomnost svojih prispevkov in opredelitev, da se med seboj vzajemno podpirajo ter vzpostavljajo in ohranjajo strokovne meje. (Čačinovič 2008a: 11)

V knjigi Svetovalno delo in šola (Pediček 1967) so navedena načela različnih avtorjev, med katerimi so mi bila najbližje načela, ki jih je zapisal R.H. Knapp, in sicer bi izpostavila štiri načela, ki so mi najbolj ostala v spominu.

- Svetovalno delo mora služiti vsem otrokom, ne samo tistim, ki imajo kakšne težje probleme.
- Svetovalno delo se mora ukvarjati s potrebami otroka kot celote.
- Svetovalno delo mora biti stvar sodelovanja vseh članov šole.
- Starši in učitelji so svetovalni delavci.

Sicer pa programske smernice kot temeljna načela svetovalne službe izpostavljajo naslednjih 9 načel, ki so v knjigi tudi podrobno opisana (Čačinovič 2008a: 10–15).

1. Načelo strokovnosti in strokovnega izpopolnjevanja – delo v skladu s strokovnimi spoznanji in z etičnimi načeli. Glavna etična načela, v skladu s katerimi morajo delati strokovni delavci, so: načelo dobrobiti, načelo prostovoljnosti in načelo zaupanja. Prav tako pa se morajo strokovni delavci ves čas strokovno izpopolnjevati ter preverjati lastno strokovno delo v supervizijskih in intervizijskih skupinah.
2. Načelo strokovne avtonomnosti – svetovalna služba je dolžna vselej podati korektno strokovno mnenje, ne glede na pričakovanja in mišljenje drugih, ter ima pravico in dolžnost zavrniti zadolžitve, ki so v nasprotju z etičnimi načeli.
3. Načelo interdisciplinarnosti, strokovnega sodelovanja in povezovanja – zaradi kompleksnih vprašanj, ki se pojavljajo v svetovalni službi, je delo najbolj

uspešno ob povezovanju in sodelovanju strokovnih delavcev različnih profilov znotraj in zunaj šole, če je to potrebno.

4. Načelo aktualnosti – svetovalna služba opravlja svetovalno delo za šolo. Pri delu mora upoštevati posebnosti posamezne šole ter izhajati iz njenih vsakokratnih potreb kot tudi potreb udeležencev svetovalnega procesa, prav tako pa tudi dolgoročnih razvojnih potreb šole.
5. Načelo razvojne usmerjenosti – delo svetovalne službe je usmerjeno v optimalni razvoj otroka in hkrati v razvoj šole kot celote. Prepletata se neposredno in posredno delo, prvo je individualno ali skupinsko delo z otroki, posredna oblika dela pa je razvojno-analitična ter se nanaša na ugotavljanje in spreminjanje celote pogojev posameznikovega vsakdanjega življenja in dela v šoli kot tudi vzgojno-izobraževalnega dela v šoli sicer.
6. Načelo fleksibilnega ravnotežja med osnovnimi vrstami dejavnosti svetovalne službe – osnovne tri dejavnosti svetovalne službe so: dejavnosti pomoči, razvojne in preventivne dejavnosti ter dejavnosti načrtovanja in evalvacije. Svetovani delavec mora pri opravljanju teh dejavnosti svoje delo prilagajati posebnostim šole, aktualnim in razvojnim potrebam šola, prav tako pa bo način izvajanja odvisen tudi od profila svetovalnega delavca (socialni delavec, specialni in rehabilitacijski pedagog, socialni pedagog, psiholog, pedagog).
7. Načelo celostnega pristopa – vedno je potrebno upoštevati kontekst posameznika, torej je potrebno v zvezi z njegovim ravnanjem upoštevati posameznikovo povezavo z ostalimi udeleženimi, ki tako ali drugače vplivajo na njegovo vedenje. Svetovalna služba tako sodeluje na individualni ravni (posameznik) in na ravni konteksta (vzgojno-izobraževalna ustanova in širše socialno okolje).
8. Načelo sodelovanja v svetovalnem odnosu – svetovalna služba sodeluje z vsemi udeleženci na način, ki omogoča nadaljnje sodelovanje.
9. Načelo evalvacije lastnega dela – vsakokraten pregled rezultatov dela s kritično analizo, ki temelji na primerjavi načrtovanih ciljev in rezultatov.

Šolska svetovalna služba je prostor v šoli, kjer poteka sodelovanje, kjer se vedno znova iščejo in združijo moči vseh udeležencev za podporo in pomoč dijaku pri vzgojno-izobraževalnem delu ter za neposredno pomoč v zanj pomembnih situacijah. Pomembno je, da je svetovalna služba vsem udeleženim enako dostopna, sama pa

si mora prizadevati in delati na tem, da pritegne tudi posameznike, ki ne pridejo sami po pomoč. (Čačinovič 2008a: 16, 17)

V Programskih smernicah (2008a) je posebej izpostavljen pomen svetovalnega odnosa, po katerem je svetovalna služba tudi dobila ime in je temeljno strokovno izhodišče za svetovalno službo v šoli oz. vrtcu. Je strokovni pristop, ki pomembno opredeljuje različne metode in oblike dela svetovalne službe, in je odnos, ki temelji na dogovoru z vsakim posameznikom, ki pride v stik s svetovalno službo. Svetovalni odnos pomaga pri vzpostavljanju, razvijanju in vzdrževanju sodelovanja ter soočenja vseh udeleženih v projektu podpore in pomoči. Je opora svetovalni delavki pri vzdrževanju odprtega prostora za pogovor, za vzpostavljanje in razvijanje mreže pomoči ter za vzdrževanje sodelovanja z vsemi udeleženimi v procesu. Svetovalni odnos je odgovornost svetovalne delavke; njena naloga je, da ga vedno znova korektno strokovno vzpostavi in ga v nadaljevanju ohranja z vsemi udeleženci v šoli. (Čačinovič 2008a: 8)

»Svetovalni odnos je bistvo svetovalnega dela«. (Poštrak 2011: 212) Njegov namen je omogočiti okolje, v katerem bo možno ustvarjalno sodelovanje in soočenje vseh udeleženih v iskanju rešitev za posameznika. Je poseben strokovni prijem, ki omogoča svetovalni službi dogovor z mladostnikom ob težavah in tako prepreči morebitno opustitev šolanja. Ta odnos omogoča sodelovanje med svetovalno službo in posameznikom ter razvija mrežo pomoči. Temeljna sestavina odnosa pa je odgovornost med strokovnjakom in mladostnikom, ki je obojestranska, ne pa enaka. (Poštrak 2011: 212)

Svetovalni odnos ima po mojem mnenju veliko skupnega z delovnim odnosom, ki je temelj socialnega dela. Delovni odnos je odnos, ki omogoči, da socialna delavka in uporabnik vzpostavita proces pomoči, ter varuje prostor, v katerem poteka pogovor. Je opora socialni delavki, da vzpostavi pogovor, ki omogoča sooblikovanje dobrih rešitev, in je sklenjen z vsakim uporabnikom posebej. (Čačinovič 2005: 7–9)

Kot sem zapisala že pri načelu fleksibilnosti, so osnovne tri dejavnosti svetovalne službe (Čačinovič 2008a: 15):

- Dejavnosti pomoči – vse dejavnosti in naloge svetovalne službe, ki so odgovor na potrebo po pomoči. Tako neposredne oblike dajanja pomoči, kot posredne strokovne aktivnosti.
- Razvojne in preventivne dejavnosti – med razvojne naloge spada sodelovanje pri razvojno-analitičnem delu v šoli, s katerim se spremlja obstoječe stanje šole. Svetovalna služba sodeluje pri načrtovanju sprememb in izboljšav v vzgojno-izobraževalnem procesu, koordinira različne projekte v šoli. Preventivno delo pa je del razvojnih nalog in ni usmerjeno le na posameznika, ampak tudi na odstranjevanje ovir ter vzpostavljanje ustreznih pogojev v šolskem okolju.
- Dejavnosti načrtovanja in evalvacije – pomembne so za vrednotenje dela svetovalne službe ter zagotavljanje celostnosti in kontinuiranosti njenega dela pri reševanju kompleksnih problemov posameznikov, skupin in šole. Predstavljajo pogoj za kakovostno opravljeno delo in ustvarjalni razvoj svetovalne službe in šole.

Te dejavnosti so med seboj povezane in velikokrat tudi prepletene. Preko njih svetovalna služba pomaga vsem udeležencem (otrokom, staršem, učiteljem, vzgojiteljem, vodstvu) in z njimi sodeluje na področjih vsakdanjega življenja in dela v šoli, kot so:

- učenje in poučevanje,
- šolska kultura, vzgoja, klima in red,
- telesni, osebni (spoznavni, čustveni) in socialni razvoj,
- šolanje in poklicna orientacija ter
- socialno-ekonomska stiska. (Čačinovič 2008a: 14, 15)

Glede na to, da se moje magistrsko delo nanaša na srednje šole (oziroma določeno srednjo šolo), bom na tem mestu iz Programskih smernic (2008a: 17) povzela, na čem temelji delo svetovalne službe v srednjih šolah. Delo temelji na:

- skrbi pri sprejemu, spremljanju in svetovanju novincem, dijakom, ki ponavljajo razred, preusmerjenim, integriranim dijakom in pomoč dijakom pri nadaljnjem izobraževanju (poklicna orientacija);
- upoštevanju splošnih in specifičnih značilnosti dijakov pri osebnem, telesnem in socialnem razvoju;

- upoštevanju in ugotavljanju značilnosti okolja, iz katerega prihajajo dijaki (upoštevanje konteksta);
- upoštevanju splošnih značilnosti posamezne šole in njenih posebnosti (programi, velikost, …);
- ugotavljanju možnosti za izboljšanje vsakdana in dela v šoli.

Srednja šola je zadnji postanek pred prehodom v odraslost, višje izobraževanje in svet dela. Mladi se začnejo ločevati od staršev, raziskujejo in branijo svojo neodvisnost. Odločajo se, kdo so, kaj delajo dobro in kaj bodo storili, ko bodo končali srednjo šolo. V mladostniškem obdobju dijaki ocenjujejo svoje prednosti, spretnosti in sposobnosti. Na njih v tem obdobju najbolj vplivajo njihovi vrstniki. Vsak posameznik posebej išče prostor, kamor pripada. Pri tem se sooča s pritiski v zvezi s tveganim vedenjem, kot npr. alkoholom, drogo, spolnostjo, na drugi strani pa išče sprejemljivo vedenje in zrele odnose. Potrebuje vodenje pri uporabi tehnologije, ki je v zadnjih letih pri mladih vse bolj prisotna in ima posledično tudi vse večji pomen (npr. socialna omrežja). Prav tako pa potrebuje pomoč pri izbiri svoje nadaljnje poklicne poti in pomoč pri odzivanju na izzive vsakdanjega življenja na način, da bo pri tem lahko izrazil sebe. Dijaki potrebujejo vodenje, podporo in pomoč za sprejemanje konkretnih in kompleksnih odločitev. Svetovalni delavci v srednjih šolah podpirajo dijake skozi to pomembno razvojno obdobje. Pri tem pa ne delujejo sami, ampak sodelujejo z učitelji in starši, kar je ključno pri odpravljanju učnih, čustvenih, vedenjskih težav in razvijanju ustreznih veščin soočanja s težavami. (American School Counselor Assosiation, 2017)

Menim, da je svetovalna služba v šolah zelo obremenjena in ima veliko različnih dejavnosti in nalog, za katere je odgovorna. Zaradi tega včasih zmanjka časa za delo, ki je po mojem mnenju med najpomembnejšimi, in sicer svetovanje dijakom ter pogovore z njimi o za njih aktualnih temah. Za kar bi rekla, da je tudi sicer določeno premalo časa. V programskih smernicah piše, da mora imeti svetovalna služba vsaj eno uro na dan za nenajavljene razgovore z dijaki. (Čačinovič 2008a) Vendar pa menim, da to ni dovolj, saj je na šoli veliko dijakov, ki bi morda potrebovali pogovor, za vse pa seveda v eni uri ni dovolj časa, da bi jim zagotovili ustrezno podporo, saj si je za pogovor potrebno vzeti čas, za vsakega dijaka posebej.

Do danes je bilo že večkrat empirično dokazano, da na otrokov osebni in šolski razvoj vplivajo različni dejavniki. Njegov razvoj ni odvisen le od učenca samega, ampak nanj vpliva tudi šolsko življenje, npr. red, način vodenja, organizacija šolskega dela. (Resman 1999a: 68) Linda Openshaw (2008:1) pravi, da šola oblikuje otroka. Za nekatere otroke je šola dragoceno, pozitivno okolje, za druge pa je grozno in ponižujoče, odvisno od izkušnje posameznika. Odnosi s sošolci so za nekatere vir zadovoljstva, drugim otrokom pa povzročajo strah in sovraštvo. Nekateri otroci pa se težko dobro odzovejo na šolsko okolje zaradi situacije v družinskem okolju. Otroka ne moremo razumeti samo skozi perspektivo šole, njegovih sposobnosti in ocen, ampak ga moramo gledati v celoti. Na otroka vplivajo šolsko okolje, njegov kulturni in socialni prostor, kot tudi on vpliva na to okolje, zaradi česar je potrebno sodelovanje svetovalnega delavca s celotnim okoljem. (Resman 1999a: 68) Tradicionalno je bilo šolsko okolje tako, da je od otroka zahtevalo, da se podredi pravilom in pričakovanjem šole. Tisti otroci, ki niso mogli izpolniti pričakovanj šole, so običajno opustili šolanje. Danes pa se od šole pričakuje, da se prilagodi potrebam otroka in tako zagotovi okolje, v katerem se bodo lahko izobraževali vsi otroci. (Openshaw 2008: 1)

Resman (1999a: 68) se v svoji knjigi sprašuje o nalogah in dejavnostih šolskega svetovalnega dela, ki jih bom v nadaljevanju na kratko povzela.

Prva izmed dilem, ki jo omenja, je osebno ali šolsko svetovanje. Sprašuje se, ali je potrebno svetovalno službo v šoli razvijati v smeri osebnega svetovanja, usmerjenega na posameznika, ali je potrebno razvijati svetovalno službo, ki gradi na stališču, da je za razvoj posameznega otroka potrebno sodelovati pri oblikovanju šolskega socialnega okolja. Resman pravi, da tu ne gre za izključujoči se alternativi, ampak da je potrebno pogledati, kaj je bistvo svetovalnega dela v šoli. Pri njem gre tako za neposredno pomoč, podporo posameznim učencem pri razvoju in osebnostni rasti kot tudi za posredno pomoč, in sicer sodelovanje pri vprašanju pouka, dejavnostih ob pouku, pri oblikovanju šolskega prostora in širših vprašanjih dela šole kot celote. Zato se šolska svetovalna služba tudi imenuje »šolska«, saj je s svojim delom usmerjena v šolski socialni in izobraževalni prostor ter je tako osebno svetovanje ena izmed nalog šolske svetovalne službe. (Resman 1999a: 68–69)

Naprej razlaga, da svetovalna služba ni le svetovanje, ampak da je poleg tega tudi posvetovanje in koordinacija, to pa so po njegovem mnenju tri temeljne funkcije svetovalnega dela. Pri svetovanju gre za delo s posameznim učencem, majhnimi skupinami ali z oddelkom zaradi npr. poklicne orientacije ter obsega tudi vso pomoč, katere namen je usmerjen v reševanje vprašanj in težav, s katerimi se učenec neposredno obrne na svetovalnega delavca in zadeva njegovo šolsko delo ter osebne in socialne probleme. Posvetovanje je sodelovanje s tretjo osebo, npr. učiteljem, staršem, vodstvom, ki jim je v ospredju skrb za otroka in imajo nanj vpliv. Pri tej obliki dela svetovalni delavec pomaga pri razmišljanju, reševanju problemov in iskanju odgovorov. Zadnja funkcija pa je koordinacija, ki je najbolj oddaljena od neposrednega dela z otrokom, vključuje pa poznavanje šole kot socialnega sistema in sposobnost poseganja v ta sistem, razvijanje in evalvacijo programov, ki jih izvajajo, zbiranje, obdelovanje, interpretacijo in podajanje zbranih podatkov in rezultatov, … (Resman 1999a: 70, 71)

Tretje vprašanje, o katerem se sprašuje Resman (1999a: 78), je odnos med šolsko svetovalno službo in zunanjimi ustanovami pomoči. Eden izmed razlogov za svetovalno službo v šoli je tudi ta, da zaradi prisotnosti svetovalne službe otroke ni potrebno pošiljati oziroma jim iskati pomoči v institucijah zunaj šole za vsako težavo. Institucije zunaj šole (npr. CSD, pediatrične klinike in pedopsihiatrične ambulante, svetovalnice za mlade) imajo poudarek na individualnem svetovanju pri reševanju osebnih težav. Največkrat te ustanove ne raziskujejo in, če bi bilo to potrebno, ne prilagajajo šolskih okoliščin otrokom, tako kot imajo za to možnost šolski svetovalni delavci. Ti imajo možnost usklajevati strokovna stališča, spoznanja, občutja, konflikte vsakodnevnega življenja otrok v šoli. Prav tako se svetovalna služba v šoli postavlja v vlogo koordinatorja dela med učenci, učitelji, starši in drugega šolskega okolja, kar zunanje ustanove veliko težje naredijo. Poleg tega pa vidi prednost svetovalne službe v šoli tudi v zmanjšanju stigmatizacije otroka v primerjavi s tem, da bi otroka za neko težavo napotili v zunanjo institucijo oziroma bi zaradi posameznika prišel v šolo svetovalni delavec. Zelo pomembno pa je sodelovanje svetovalne službe z zunanjimi institucijami in njihovim specifičnim delom v primerih, ko se pojavijo pri posameznem otroku problemi, ki so preveč kompleksni in potrebujejo specializirano obravnavo. Tako je naloga svetovalne službe, da pomaga otrokom in staršem

vzpostaviti stik z zunanjimi institucijami, če je to potrebno, ter da tudi sama z njimi sodeluje, dokler traja obravnava otroka in je otrok na šoli. (Resman 1999a: 79)

Na koncu pa obravnava še slednjo dilemo: ali a) mora šolska svetovalna služba dajati prednost individualnemu in »krizno« usmerjenemu svetovanju ali b) se mora bolj naslanjati na preventivno in razvojno orientirano svetovanje. Katera od teh dveh nalog bo v ospredju v svetovalni službi je v veliki meri odvisno od značilnosti dela na posamezni šoli, od tamkajšnjega režima vodenja šole in pričakovanj učiteljev. (Resman 1995: 235) Pri obravnavi tega vprašanja Resman (1999a: 80–82) ugotovi, da reševanje problemov posameznega otroka najpogosteje zahteva dve vrsti posegov, in sicer tako neposredno delo z otrokom kot tudi poseg v njegovo okolje (npr. šola). Durlak pravi, da je najpogostejši problem pri delu z otroci pogosto to, da se strokovnjaki preveč osredotočajo na neposredno delo z otroci, ne vidijo pa tudi drugih posegov, ki bi lahko vplivali na zmanjšanje težave, kot npr. poseg v šolski socialni prostor prek sodelovanja z okoljem (sodelovanje s starši, učitelji, sošolci, …), ki ima pomemben vpliv in vlogo na otrokovo življenje. (Resman 1999a: 82)

Sicer pa avtorji vse bolj poudarjajo pomen preventivnega in razvojnega svetovalnega dela v šolski svetovalni službi. Učenčev osebni in šolski razvoj nista odvisna le od učenca samega, kot sem že zapisala zgoraj, temveč nanj vpliva tudi šolsko življenje oziroma drug na druga součinkujeta. To pa je razlog, da mora svetovalni delavec sodelovati s celotnim okoljem, zato mora v svoje delo vključiti tudi raziskovanje šolskih pogojev za učenje in razvoj učencev ter te prilagajati njihovim razvojnim potrebam in posebnostim. Če torej svetovalna služba dela v smeri preprečevanja nastajanja okoliščin, ki povzročajo pri dijakih težave, to pomeni, da opravlja preventivno funkcijo. Tako morajo svetovalni delavci v šoli prevzeti pobudo v skrbi za celo šolo in ne samo za posameznega učenca, saj mora biti v oporo in pomoč pri razvoju vsakega učenca. (Resman 1995) V svojem članku Gregorčič Mrvar in Resman (2013) poudarjata, da se mora šolska svetovalna služba preusmeriti od kriznega svetovanja, ki ga povezujeta s popravljalnim konceptom, k razvojnemu svetovanju. Za popravljalni model pravita, da je usmerjen v zadovoljevanje potreb učiteljev in ustanove, torej prilagajanju učencev zahtevam šole in učiteljev. Koncept razvojnega svetovanja pa temeljni na celostnem modelu načrtovanja šolskega svetovalnega dela. Bistvo tega koncepta je, da je utemeljen na učencu ter perspektivi njegovega razvoja; gre za razvoj veščin, ki učencu pomagajo pri usmerjanju

njegovega življenja. Namenjen je vsem učencem, za razliko od popravljalnega koncepta, ki je v večji meri usmerjen na delo s posameznim učencem. V skladu s tem konceptom pa je naloga svetovalne službe, da preko svetovanja učiteljem pomaga učencem na šoli. Učitelji so videni kot tiste osebe na šoli, ki preživijo največ časa z otrokom, zato sta potrebna timsko delo in sodelovanje vseh udeleženih skupaj. Vendar pa slabšanje normativov v vzgoji in izobraževanju negativno vpliva na boljši razvoj koncepta razvojnega svetovanja, saj zaradi pomanjkanja svetovalnih delavcev zmanjka časa za celovito delo in tako lahko svoj čas namenijo le administrativnemu del in obravnavi tistih učencev z največjimi učnimi in vzgojnimi težavami.

1.5. Prispevek socialnega dela k šolskemu svetovalnemu delu

Linda Openshaw (2008: 1) se je v svoji knjigi osredotočila na večplastno vlogo socialnega delavca v šoli in kako lahko ta ob uporabi svojega znanja, sposobnosti in vrednot pripomore k izboljšanju življenja učencev, dijakov. Prav tako tudi pomembni slovenski avtorji vidijo velik prispevek socialnega dela k delovanju svetovalne službe v šoli (npr. Čačinovič, Poštrak).

Kot sem že omenila, šola s svojim okoljem, redom, kulturo za nekatere otroke, mlade prestavlja pozitivno izkušnjo, za nekatere pa negativno, kar lahko privede do opustitve šolanja. Opuščanje šolanja pri mladih ni nekaj novega, pomembno pa je, da se strokovnjaki tega zavedamo, to pri mladostniku zaznamo in ga poskušamo podpreti v tolikšni meri, da se kljub težavam odloči in ostane v formalnem izobraževanju. Kot vzroke učnih težav mladih, ki lahko privedejo tudi do opuščanja šolanja, strokovnjaki navajajo tri sklope dejavnikov, in sicer vzroke:

- povezane z družino;
- povezane s šolo;
- povezane z osebnimi značilnostmi posameznika. (Poštrak 2011: 204)

V socialnem delu imamo paradigmo socialnega konstruktivizma, v sklopu katerega socialni delavec skupaj z uporabnikom, z upoštevanjem njega in njegovih zornih kotov, pogledov, analizira njegov življenjski položaj ter skupno opredelita težave.

Rešitev se gradi na instrumentalni definiciji problema, ki jo poda uporabnik, socialni delavec pa uporablja koncept osebnega vodenja, ki je oprt na etiko udeleženosti in izhajata iz tega, kar uporabnik že ima, kar so njegove močne strani. To je koncept delovnega odnosa. (Poštrak 2011: 204)

Pomembno pri delu z mladostniki je razumevanje njega oziroma njih ter njihovega življenjskega sveta. Življenjski svet je vsakdanji svet, v katerem mladostnik živi. V njem razvija strategije ravnanja, na podlagi svojih predstav o realnosti, ki si jih ustvari na podlagi simboliziranih vsebin, ki jih dobi od drugih oseb in jih je ponotranjil. Bistvo koncepta življenjskega sveta je: »ne osredotočamo se (več) na to, kakšni bi naj mladostniki bili /…/, temveč kakšni so tu in zdaj in kaj lahko (skupaj z njimi) storimo, da jim bo tu in zdaj bolje.« (Poštrak 2011: 205)

Pojem življenjski svet posameznika je vezan na Bergerjevo in Luckmannovo družbeno konstrukcijo realnosti, na podlagi katere so nekateri avtorji izpeljali diskurz o osebni konstrukciji realnosti. Kot pomoč pri govoru o tem diskurzu oziroma razumevanju je koncept G. H. Meada, ki govori o osebi kot o skupku učinkovanj vednosti in družbenih vsebin, ki mu jo posredujejo drugi. Ta vsebina se nalaga v osebi, nekaj se je naloži v njegov družbeni jaz, določena vsebina pa se shrani v osebni ali delujoči jaz. Osebni jaz opredeljuje sebe, druge in svet okoli sebe v notranjem dialogu z družbenim jazom, ki se imenuje mišljenje. Ponotranjenje vsebin pa se začne že v otroštvu, in sicer v času socializacije. Pri socializaciji ponotranjimo interpretacije, konstrukcije realnosti drugih, ki pa jih poskuša oseba preoblikovati in skonstruirati nove, svoje realnosti ter oblikovati smiselne načine ravnanja, ki so vezani na interpretacije drugih in na to, kaj dobi od drugih. (Poštrak 2011: 206, 207)

Prav tako pa so si mladostniki med sabo osebnostno različni, kar pomeni, da imajo različne načine ravnanja, mišljenja, vrednote, kar zahteva tudi različne pristope podpore in pomoči. Znaniecki, Thomas in Makarovič so opredelili tri analitske pojme, s katerimi opisujejo različne tipe oseb:

- Filister – pri njem je v ospredju družbeni jaz, kar pomeni, da brez nasprotovanja sprejema ponotranjene koncepte določene družbe, pravila sprejema kot nespremenljiva. Ti mladostniki se bolje znajdejo v šolah s strogimi pravili, prav tako pa bo med temi tipi mladostnikov malo tistih, ki bodo opustili šolanje. Ob težavah bi iskali načine, da se prilagodijo dani situaciji.

- Boem – pri temu analitskem tipu je v ospredju osebni jaz, dialog med osebnim in družbenim jazom pa je pri njem kaotičen. Taka oseba ne pozna pravil oziroma jih ne spoštuje. Boemski tip bi lahko povezali s strategijami mladih, ki so na dveh polih. Nihajo med situacijami, ko se nikakor ne morejo prilagoditi danim okoliščinam, in situacijami, ko se brezpogojno prilagodijo danim družbenim normam, miselnosti in predsodkom. Ta strategija predstavlja začasen izstop iz sedanjosti in vsakdana v iluzorno skupnost, ki mladim pomaga iti skozi ostali čas. Pri mladostnikih, ki bi jih lahko opredelili kot boeme, lahko pride do opustitve šolanja, saj ti mladostniki običajno razvijejo neučinkovite strategije ravnanja, kot so umik, beg in tako problema ne rešijo, temveč se mu umaknejo, zbežijo.
- Ustvarjalna oseba – ustvarjalni posameznik ima vzpostavljeno ravnotežje med osebnim in družbenim jazom, mišljenje je ustvarjalno, pravila pozna, vendar jih spreminja, če so neustrezna. Odzivi ustvarjalnih mladostnikov naj bi bili ustrezni in učinkoviti, npr. v šoli bi ob stiski ali težavah poiskal pomoč pri svetovalni službi, vodstvu, starših, …

(Poštrak 2011: 207, 208)

Na podlagi teh treh analitskih tipov vidimo, da se posamezniki soočajo s problemi na različne načine ter da imajo razvite različne strategije ravnanj in vedenja. Če je oseba v svojem življenju ponotranjila veliko ogrožajočih vsebin, potem je lahko na podlagi svojih življenjskih izkušenj razvila neustrezne načine ravnanja, kot je na primer tudi opustitev šolanja. Pri vstopu takega mladostnika v šolsko okolje in v odnose z drugimi, npr. s sošolci, učitelji, svetovalno službo, moramo strokovnjaki upoštevati njegove pretekle izkušnje in okoliščine, iz katerih prihaja, da lahko z njim potem ustvarimo ustrezen in spodbuden odnos. (Poštrak 2011: 209) V tem vidim predvsem pomembnost dela in znanje svetovalne službe, ki lahko, tudi s pomočjo koncepta delovnega odnosa, z uporabnikom vzpostavi spoštljiv in zaupen odnos, v katerem nihče nima zadnje besede, ampak je med njima pogovor, ki se nadaljuje.

Odnos strokovnjaka, npr. svetovalnega delavca v šoli je izrednega pomena tudi za sodelovanje mladostnika s strokovnjaki kasneje v življenju. Ena slaba izkušnja lahko vpliva na nezaupanje stroki in s tem na ne iskanje pomoči ob težavah, ko bi bila le-ta potrebna. Zaradi tega bom v nadaljevanju povzela nekatera temeljna strokovna načela ustreznega vzpostavljanja odnosa z mladostnikom, saj z upoštevanjem teh

načel odpremo in ustvarimo prostor za začetek ustreznega in učinkovitega strokovnega dela z mladimi. (Poštraku 2011: 209)

Dober medsebojni odnos je temeljni odnos med učencem in učiteljem, svetovalnim delavcem, »/…/ ki pa je možen le v demokratičnem/sodelovalnem/neprisilnem oz. ODgovornem-DOogovornem stilu vodenja«. (Prgič 2010: 16) Tako mladostnik, kot strokovnjak imata odgovornost, le da je ta drugačna. Mladostnik je odgovore zase, za svoje življenje, strokovnjaki in drugi vpleteni pa smo odgovorni, da mu omogočimo, »/…/ da bodo sposobni biti odgovorni do samih sebe«. (Poštrak 2011: 212)

Pomembno v odnosu do mladostnika je, da strokovnjak zna poslušati in slišati, kaj imajo o svojem življenjskem svetu povedati mladostniki. Njegovo konstrukcijo sveta, dogodkov, odnosov, ki se dogajajo okoli njega, moramo vzeti resno in pri delu izhajati iz te realnosti. (Poštrak 2011: 212) Mladostniki so eksperti iz izkušenj in njihovo znanje potrebujemo strokovnjaki in mladostnik sam. Če na zasnujemo podpore in pomoči posamezniku na ta način, potem ga prikrajšamo (in sebe), da bi odkrili njegovo kompetentnost. Pomemben element uspeha pomoči je aktivna udeležba mladostnika, ki na svoj poseben način bistveno prispeva k ustvarjanju rešitev. (Čačinovič Vogrinčič 2008b: 13, 14) Prav tako pa je pomembno zavedanje, da vsak udeleženec v odnos vnaša tudi svoje osebne težave. (Poštrak 2011: 213)

Perspektiva moči je še en koncept iz socialnega dela, ki ga lahko vnesemo v delo z mladostnikom. Delo iz perspektive moči nas usmeri, da v uporabniku spoštljivo iščemo njegove vire, moč; sprašujemo po virih, po dobrih izkušnjah iz preteklosti, po podpori iz okolja, … Iščemo, kaj uporabnik že ima in kako lahko to uporabimo. (Čačinovič Vogrinčič 2005: 12)

Nekaj načel socialnega dela, na katere se lahko opre svetovalni delavec, je bilo zgoraj že navedenih, na tem mestu pa bom vse skupaj strjeno povzela. Udeleženci v rešitvi sodelujejo v izvirnem delovnem projektu, v katerem svetovalni delavec vzpostavi delovni odnos, ki je opora, da se pogovor začne in omogoča sodelovanje za oblikovanje najboljšim možnih izidov. (Poštrak 2011: 214) Elementi delovnega odnosa so:

- Dogovor o sodelovanje: to je uvodni ritual, ki omogoči vzpostavljanje odnosa. Vsebuje pristanek na sodelovanje tu in zdaj, dogovor o času, ki ga imamo na voljo, in dogovor o tem, kako bomo delali. (Čačinovič Vogrinčič 2005: 9)
- Instrumentalna definicija problema in soustvarjanje rešitev: vsi udeleženi povedo, kako oni vidijo problem, od tu pa se začne oblikovanje rešitev, ki temelji na dialogu in sodelovanju. (prav tam: 9)
- Osebno vodenje: je koncept, ki ravnanje strokovnjaka usmerja v vodenje k oblikovanju želenih izidov, prav tako pa je to osebni odnos, saj se strokovnjak osebno odziva (podeli osebne izkušnje, zgodbe, odpira nove poglede na rešitve) na dogajanje v odnosu. (Čačinovič Vogrinčič 2005: 9, 10)

Za vzdrževanje vzpostavljenega odnosa pa so nam na voljo še štirje koncepti, ki pomagajo, da se pogovor in iskanje rešitev nadaljujejo. Ti so:

- perspektiva moči;
- etika udeleženosti: nihče od udeleženih nima zadnje besede, bistvo je sodelovanje in pogovor, ki se nadaljuje. Strokovnjak v skladu s tem konceptom odstopi od moči, ki mu ne pripada in to nadomesti z raziskovanjem in soustvarjanjem;
- znanje za ravnanje: je znanje, ki ga je mogoče prenesti v akcijo, v delo;
- ravnanje s sedanjostjo ali koncept so-navzočnosti: potrebno je zavarovati čas, sedanjost, v katerem se pogovor zgodi tako, da lahko ta pogovor naslednjič nadaljujemo. Prav tako pa je pomembno, da se strokovnjak zaveda, da ni le prejemnik zgodbe, ampak s svojo prisotnostjo spodbuja ustvarjanje in razvijanje zgodbe. (Čačinovič Vogrinčič 2005: 12–14)

Pomembno pri delu z mladostnikom, ki ima probleme, je sodelovanje vseh udeleženih: mladostnika, razrednika, drugih učiteljev, staršev, vrstnikov, svetovalnega delavca in drugih vključenih v problem. Potrebno je izhajati iz mladostnika in njegovih virov moči ter te krepiti. Naloga svetovalnega delavca je, da postavi okvir, v katerem bomo skupaj z mladostnikom v spoštljivem, razumevajočem in strokovnem odnosu soustvarjali rešitve ne zanj, ampak skupaj z mladostnikom kot aktivnim udeležencem. (Poštrak 2011: 218)

V nalogi se mi zdi zelo pomembno opozoriti na socialno delo v šolstvu. Bezić (1999) je zapisala, da je bil najbolj zastopan profil svetovalnih delavcev v šolskem letu 1998/1999 profil socialnih delavcev. V članku o poklicni identiteti svetovalnih

delavcev (Javrh 2014) iz leta 2014 pa je bil podatek, da prednjačita profil pedagogov (socialnih pedagogov, specialnih in rehabilitacijskih pedagogov in pedagogov) in psihologov v šolski svetovalni službi, profil socialnih delavcev pa je v manjšini. Sicer ta podatek ni popolnoma točen, saj je šlo za manjšo raziskavo in v njo niso bili zajeti vsi svetovalni delavci na šolah, vendar se v zadnjem času vseeno opaža upadanje socialnih delavcev v šolah. Tako lahko vidimo, da je socialno delo od najbolj zastopanega profila v šolski svetovalni službi prišlo do najmanj zastopanega. Na to v svojem članku opozarja tudi Lea Šugman Bohinc (2014: 43–45), ki pravi, da je prispevek socialnih delavcev v vzgoji in izobraževanju tako pomemben in poseben, da je nenadomestljiv in nepogrešljiv. Navaja tudi kompetence magistric in magistrov socialnega dela, ki so po njenem mnenju poseben prispevek na področju vzgoje in izobraževanja. Med pomembnimi kompetencami našteje naslednje:

- znanje za delo s sistemi različnih velikosti in kompleksnosti: tekom študija se naučimo spoštljivo, odgovorno vzpostaviti osebni stik in delovni odnos s perspektive moči, v smeri želenih sprememb in z upoštevanjem etike udeleženosti v duhu soustvarjanja s sogovorniki ter organizirati izvirne delovne projekte podpore in pomoči;
- usposobljenost za koordinacijsko vlogo v različnih procesih mreženja, v katerih delujejo v smeri reševanja individualnih, skupinskih, družbenih problemov oziroma v smeri izboljšanja trenutnih razmer;
- razumevanje razvoja revščine: kaj so družbeni vzroki zanjo, kako se razvije, kakšne so njene posledice za ljudi …;
- razumevanje nasilja in usposobljenost za izdelavo analize tveganja;
- znanje dela v skupini in skupinske dinamike.

Na magistrskem študijo pa se lahko študenti odločimo tudi za modul Socialno delo v vzgoji in izobraževanju, v sklopu katerega dobimo pedagoško-andragoška znanja, psihološka, socialno-delovna, zanje o skupinski dinamiki, o svetovanju … (Šugman Bohinc 2014: 46)

1.6. Kakšen je vloga in naloga svetovalne službe ter njen položaj?

Pri tem podnaslovu se sprašujem, ali je svetovalna služba avtonomna, ali dela to, kar od nje pričakuje vodstvo; ali je svetovalna služba v šoli sredstvo nadzora, kaznovanja, ali pa je tam za pomoč in v pomoč dijakom; in še o položaju svetovalne službe, je enakovredna ostalim vlogam, poklicem (vodstvo, učiteljski zbor, računovodstvo, tajništvo) v šoli ali je v manjvrednem položaju.

Šolo sestavlja več podsistemov, med njimi so glavni: vodstveni in svetovalni delavci, učenci ter učitelji. Učenci so najštevilčnejši podsistem, preko katerega v šolo vdirajo vplivi širšega socialnega okolja. Prinašajo ga z značilnimi vedenjskimi vzorci, vrednotami, stališči, s tem pa v veliki meri določajo vedenje učiteljev in šole kot sistema. Ta sistem je na dnu hierarhične lestvice in če so prisotne napetosti v sistemu, jih ta podsistem običajno najbolj občuti, prav tako pa sta vedenje in počutje učencev dober pokazatelj kakovosti procesov v sistemu. (Bečaj 1999: 166)

Naslednji podsistem so učitelji, ki v veliki meri oblikujejo in vzdržujejo normativno ureditev šolskega prostora. Učitelji postavljajo kriterije na različnih področjih, npr. kaj je disciplina, kakšno vedenje je sprejemljivo, kako in zakaj se otroke nagrajuje in kaznuje, katere so primerne oblike motiviranja otrok, kakšen naj bo odnos učiteljev do otrok ter obratno, … Taka ureditev pa je bolj kot posledica strokovno pridobljenega znanja posledica različnih subjektivnih teorij, prepričanj, predsodkov, zaradi česar je težko uvesti inovacije, ki so v nasprotju z že urejenimi normativi. (Bečaj 1999: 167)

V sistemu je ključno vodstvo, saj ima v rokah največ formalne moči, zato brez njegovega sodelovanja ne bi bilo mogoče izvajati načrtovanih in potrebnih sprememb. Šolska svetovalna služba pa je manjšinski podsistem šole in nima nobene formalne moči; vsa napetost pa se po navadi usmerja na učenca ali na svetovalno. Kljub pomanjkanju formalne moči ima neformalno moč, ki mu jo prinašajo velika količina informacij ter vzdrževanje formalnih in neformalnih stikov z zunanjimi ustanovami. (Bečaj 1999: 167)

Današnje razmere v šolah zahtevajo dobro medsebojno sodelovanje oz. timsko delo vseh sodelujočih. Šolski svetovalni delavci so odvisni od medsebojnega sodelovanja, saj sami nimajo moči za spreminjanje šolskega sistema. (Mithans 2018: 51)

Zaradi tega menim, da bi morali biti sistemi v šoli med seboj enakovredni, vsaj med zaposlenimi, saj bi bilo le na ta način mogoče delati v korist otrok in v smeri izboljševanja šole. En podsistem sam ne more doseči večjih sprememb, še posebej ne svetovalna služba, ki je v veliki manjšini. Pomembno je, da podsistemi med seboj sodelujejo, da je med njimi spoštljiv, sodelujoč, pozitiven odnos, prav tako pa mora biti svetovalna služba prepoznavna kot podsistem, ki se v presojanju učnih ali vzgojnih situacij razlikuje od učiteljev. Pri tem pa mora biti konsistentna in hkrati prilagodljiva pri iskanju rešitev za določene probleme. Konsistentnost pa je možna le ob strokovnem znanju in ravnanju svetovalnega delavca. (Bečaj 1999: 172, 173) Svetovalni delavec mora biti tako učiteljev pomočnik, sodelavec in v odnosu do vodstva enako upoštevan kot učitelj. »To lahko omogoči dobro sodelovanje učitelja in svetovalnega delavca, saj sta tako statusno izenačena /…/«. (Bečaj 1999: 174) Poleg tega pa morata učitelj in svetovalni delavec delati skupaj in sodelovati. Učitelj ne sme imeti pogleda in mišljenja, da je iskanje pomoči pri svetovalni službi izraz nemoči. Od dela učitelja je bistveno odvisen razvoj učencev in učenk, zato je pomembno, da učitelj in svetovalni delavec sodelujeta. Učitelje je potrebno za delo z oddelkom kot celoto in s posamezniki usposabljati, pri čemer mu lahko pomaga svetovalni delavec. Njegova naloga je, da mu pomaga do boljšega razumevanja in poznavanja otrok ter vzpostavljanja ustreznejšega odnosa z njimi, kar mu bo pomagalo pri obvladovanju raznovrstnih situacij, s katerimi se sooča. Tako mora biti delo svetovalnega delavca v pomoč učitelju in korist učencu. (Resman 1999c: 154, 155)

Pri tem vprašanju se je tudi že pokazala pomembnost strokovnega znanja in avtonomnosti svetovalne službe. Ocenjevanje in zagotavljanja kakovosti dela na šoli temelji na strokovni avtonomiji šole, njenih učiteljev, pa tudi svetovalnih delavcev. Ena izmed pomembnih nalog svetovalnih delavcev je samo-evalvacija šolskega dela. (Podgornik idr. 2017) Svetovalni delavec mora videti dogajanje na šoli, nanj občutljivo opozarjati učitelje in biti dosleden pri svojih stališčih, mnenjih. Za to pa je potrebno imeti veliko znanja in biti avtonomen, delati v smeri sprememb, izboljšav, inovacij, ne pa se le podrejati drugim podsistemom in jim slediti. O avtonomnosti sem že pisala, saj je načelo strokovne avtonomnosti eno izmed temeljnih načel svetovalne službe v programskih smernicah. To pomeni, da svetovalni delavec vedno dela v skladu z svojim strokovnim znanjem in poda strokovno mnenje, ne

glede na mnenje ali pričakovanja drugih zaposlenih. Naloge, ki niso v skladu z etičnim kodeksom, pa je dolžan zavrniti. S strokovno držo svetovalna služba prispeva k strokovni avtonomiji celotne šole (Čačinovič Vogrinčič 2008: 8). Prav tako velja načelo strokovne avtonomnosti tudi v odnosu med različnimi profili strokovnih delavcev. Njihovo sodelovanje temelji na strokovni avtonomnosti vsakega posameznega strokovnega delavca, ki vedno znova opredeli, kaj lahko prispeva v projektu sodelovanja. (Čačinovič Vogrinčič 2008: 11)

V nadaljevanju se bom dotaknila še tretjega vprašanja, ali je svetovalna služba v šolah sredstvo pomoči dijakom ali je način kaznovanja ter tako pomoč učiteljem pri discipliniranju otrok. Kot je bilo v nalogi že povedano, je temeljna naloga svetovalne službe optimalni razvoj otroka ne glede na socialno in kulturno poreklo, narodno pripadnost, veroizpoved, spol ter telesno in duševno konstitucijo. Pri tem pa je cilj svetovalne službe podpreti vse sodelujoče pri uresničevanju tega skupnega cilja. (Čačinovič Vogrinčič 2008: 6) V tem smislu sama razumem strokovno službo kot prostor v šoli, kjer lahko dijaki dobijo pomoč pri različnih problemih in vprašanjih, ki jih imajo tako glede šole kot iz vsakdanjega življenja. Res pa je, da je po zakonu za nenapovedane pogovore z dijaki na razpolago le ena ura, kar je veliko premalo časa glede na razmerje med številom dijakov in svetovalnih delavcev ter glede na razpored ostalih ur za druge dejavnosti. Menim, da bi moralo biti v svetovalni službi več časa namenjenega za neposredno delo z dijaki, za pogovore z njimi, saj bi bila na ta način svetovalna služba tam res za pomoč dijakom pri vsakodnevnih težavah in stiskah. Če pogledam svojo osebno izkušnjo s svetovalno službo v srednji šoli, lahko povem, da je bil moj stik z njo le takrat, ko smo imeli vsi pri njej poklicno orientacijo, kjer smo izpolnili vprašalnik. Svetovalni delavec ni:

- ″rezervna delovna armada″, ki vskoči, ko kakšen učitelj zboli;
- inštruktor učencem, ki niso dobro razumeli učiteljeve razlage, čeprav bi bilo zopet narobe, da bi zavrnil učenca, ki se k njemu zateče po pomoč;
- administrator. (Resman 1999c: 150)

Prav tako svetovalni delavec ni tisti, ki bo namesto učitelja kaznoval učenca, zaradi česar se mora svetovalni delavec v praksi izogibati situaciji, da bi učitelj k njemu poslal učenca po kazen. (Resman 1999c: 150)

Svetovalna služba mora biti s celotnim kolektivom sestavni del šolskega svetovalnega programa, ko se dijaki srečujejo s ponavljajočimi in naraščajočimi osebnimi težavami, čustvenimi in socialnimi problemi. (Resman 1999c: 150) Tako prisotnost svetovalne službe v šoli ne bi smela prinesti prestavljanja odgovornosti za otrokov razvoj od učitelja na svetovalnega delavca. Za učenca v razredu je zadolžen učitelj, svetovalni delavec pa mu pomaga, da lažje opravlja svoje delo. Tako učitelj in svetovalni delavec pri vprašanjih v zvezi z dijaki sodelujeta kot kolega, spoštujeta izkušnje in znanje drug drugega ter sta v enakovrednem in enakopravnem sodelovalnem odnosu. (Resman 1999c: 150–153)

Iz tega lahko sklenem, da je najbolj optimalno delo svetovalne službe, če je le-ta avtonomna, dela na pomoči dijakom pri soočanju s problemi in je v enakopravnem položaju z ostalimi zaposlenimi, ki sodelujejo v spoštljivem, enakopravnem odnosu. Še posebej pa se mi zdi pomembno, da svetovalna služba v šoli nima statusa ¨kaznovanja¨, ampak da ohranja svojo mesto v šoli kot prostor za odprt in varen pogovor, saj bo le tako lahko pritegnila mlade, da se obrnejo k svetovalni delavki po pomoč in podporo.

2. PROBLEM

Glede teme za magistrsko nalogo sem se hitro odločila, da želim pisati o svetovalni službi. Tekom študija sem ugotovila, da me najbolj pritegne socialno delo v kontekstu šole, zaradi česar sem si tudi za modul na magistrskem študiju izbrala Socialno delo v vzgoji in izobraževanju. Predmeti znotraj modula so mi bili zelo zanimivi, predvsem pa je bilo veliko novih tem. Ker sem hotela tudi v praktičnem delu spoznati delo šolske svetovalne službe, sem vzpostavila stik s svetovalno delavko na BIC Ljubljana, kjer sem januarja 2018 začela opravljati prostovoljno delo. Delo v svetovalni službi mi je bilo zanimivo in razgibano, predvsem pa odlično učno okolje. Zelo mi je bilo všeč tudi to, da imajo na šoli v svetovalni službi zaposleni dve socialni delavki. Opazila pa sem, da je pisarna svetovalne delavke neprestano polna, ali so imeli sestanek za katerega dijaka/dijakinjo, ali je prišel učitelj do nje s kakšnim vprašanjem ali pa dijak/dijakinja s kakšno težavo oziroma vprašanjem. Dobila sem občutek, da je svetovalna služba dobro videna v srednji šoli. Vendar pa sem bila na šoli samo enkrat tedensko, zaradi česar sem hotela dobiti boljši vpogled v delo svetovalne službe.

V času mojega šolanja svetovalna služba ni bila vidna v šoli oziroma mislim, da smo imeli tako v osnovni kot v srednji šoli le šolsko psihologinjo. Na obeh stopnjah sem imela stik s svetovalno službo le takrat, ko smo morali iti do nje izpolniti teste glede poklica in nam je potem svetovala, katera šola bi bila za nas najbolj primerna. Spomnim se tudi, da moja izkušnja ob tem v osnovni šoli ni bila najbolj prijetna. Prav tako pa je bila svetovalna služba oziroma psihologinja videna kot tista oseba, h kateri moraš iti oziroma h kateri te pošlje učitelj/učiteljica, če pri pouku nisi miren in ne upoštevaš navodil.

Tako me je v raziskavo predvsem zanimalo, kako je videno delo svetovalne delavke med učitelji ter kako jo vidijo dijaki. Zanimalo me je, koliko dijakov ima stik s svetovalno službo, se pravi ali je večji odstotek dijakov, ki imajo stik s svetovalno delavko, ali je večji odstotek dijakov, ki nimajo stika z njo. Prav tako sem raziskovala, kateri razlog za stik s svetovalno delavko je najpogostejši – poklicna orientacija oziroma vpisi ali se nanjo obrnejo tudi ob osebnih težavah. Predvsem to, ali bi se v primeru osebne težav obrnili na svetovalno službo ali ta ni videna v tem pogledu.

Glede dela učiteljev pa me je zanimalo, v kolikšni meri se pri svojem delu obračajo po pomoč k svetovalni službi, ali vidijo svetovalno službo kot prostor discipliniranja dijakov/dijakinj in ali vidijo delo svetovalne službe kot samostojno.

Za raziskavo sem oblikovala naslednje hipoteze:

- Učitelji z manj delovnih izkušenj se pri svojem delu manj obračajo po pomoč k svetovalni službi kot učitelji z večletnimi izkušnjami.
- Programske smernice določajo svetovalne službe, učitelji pa vidijo kot glavno nalogo svetovalne službe le pomoč in podporo dijakom in staršem (dejavnost pomoči) in je ne dojemajo kot del šole, ki sodeluje pri načrtovanju sprememb in pri evalvaciji.
- Učitelji in dijaki vidijo svetovalno službo kot prostor discipliniranja otrok, ki motijo pouk s svojim vedenjem.
- Učitelji vidijo svetovalno službo kot avtonomno in kot pomemben del, ki prispeva k dobremu delovanju šole.
- Dijaki svetovalne službe ne vidijo kot prostor, kamor bi se lahko obrnili po podporo in pomoč ob osebnih težavah.
- Dijaki, ki so tekom svojega šolanja bili v stiku s svetovalno delavko, ocenjujejo sodelovanje in njen odnos pozitivno.

3. METODOLOGIJA

3.3. Vrsta raziskave

Raziskava, ki sem jo opravila, je empirična, ker sem za nalogo zbrala novo gradivo neposredno na terenu. Opravila sem kvantitativno raziskavo, saj sem dobljene podatke preštevala in kvantitativno obdelala. Prav tako pa je bil del raziskave tudi kvalitativen, saj sem opravila tri intervjuje, s katerimi sem zbirala besedne opise dijakinj/dijakov o njihovem sodelovanju s svetovalno službo. (Mesec 1997a)

Opravljena raziskava je deskriptivna ali opisna, saj je bil namen raziskave količinsko opredeliti pomembnost svetovalne službe na BIC Ljubljana, koliko dijakov je že bilo v stiku s svetovalno službo, kateri vzroki za sodelovanje s svetovalno službo so najpogostejši in kako učitelji vidijo delo svetovalne delavke, v kolikšni meri se pri svojem delu obračajo k njej po pomoč in podporo. Prav tako pa je tudi eksplanativna oziroma pojasnjevalna, saj sem pridobila tudi podatke dijakov/dijakinj, ki so imeli bolj kontinuiran odnos s svetovalno delavko o njihovem delu in kaj je bil vzrok za začetek njihovega sodelovanja.

3.4. Raziskovalni instrumenti in viri podatkov

Za raziskovalni instrument sem uporabila anketo, saj sem večjemu številu oseb razdelila anketni vprašalnik. (Mesec 1997a) Ankete sem uporabila za pridobitev informacij o tem, kako vidijo svetovalno službo učitelji in dijaki, saj me je zanimalo, v kolikšni meri so dijaki v stiku s svetovalno službo, v katerih primerih in kakšna je njihova izkušnja sodelovanja. Prav tako pa sem pri raziskovalnem delu uporabila tudi polstrukturiran, odprti intervju, ki sem ga uporabila pri pogovoru z dijaki/dijakinjami, ki so bili v kontinuiranem odnosu s svetovalno delavko. Za intervju sem si vnaprej zastavila nekaj vprašanj, ki so mi služila kot vodilo v pogovoru. Tekom pogovora pa sem glede na temo in vsebino odgovorov še dodatno zastavljala vprašanja. Zbrani podatki so primarni.

3.5. Populacija in vzorčenje

Populacija raziskave so bili dijaki in dijakinje ter učitelji BIC Ljubljana, živilske šole. Ker bi bilo preobsežno, da bi v raziskavo vključila celotno populacijo, sem v raziskavi vzela vzorec teh dveh populacij. Tako sem za učitelje imela vzorec, ki je bil neslučajnostni in priročni, saj sem ankete razdelila tistim, ki so bili tiste dni, ko sem razdeljevala ankete, v šoli in ki so bili v času, ko sem jih delila, v zbornici in kabinetu. V vzorec sem zajela 25 učiteljev.

Ankete sem razdelila tudi dijakom in dijakinjam, ki obiskujejo različne programe. Želela sem pridobiti odgovore dijakov različnih programov, predvsem pa sem želela imeti v vzorcu dijake, ki obiskujejo štiriletni program (naravovarstveni in živilsko prehranski tehnik), triletni program (pek, slaščičar in mesar) ter dvoletni program (pomočnik v biotehniki in oskrbi). Tako sem razdelila ankete v razredih različnih programov. V nekaterih razredih jih je zelo veliko manjkalo, kar je potem tudi vplivalo na število anketirancev določenega programa. Po spolu sem si želela, da bi bila približno polovica deklet in fantov, vendar je bil v nekaterih razredih zelo velik izostanek, v določenih razredih pa je bilo že sicer več deklet. Razrede sem izbrala naključno, tako da nisem prej vedela, koliko je v katerem razredu fantov in koliko deklet. Pomembno mi je bilo le, da bom ankete razdelila v vseh programih. Na koncu sem v svojo raziskavo zajela 117 dijakov, od tega je bilo 6 anket neveljavnih. Tako je bil moj vzorec dijakov neslučajnostni in priročni, saj sem v raziskavo zajela dijake, ki so bili na tiste dni, ko sem razdeljevala ankete, v šoli.

Poleg tega pa sem naredila še intervju s tremi dijaki, ki jih je izbrala svetovalna delavka, saj sem želela intervjuvati dijake, ki imajo z njo več stika in bolj kontinuiran odnos. Ta vzorec je bil tako neslučajnostni in namenski.

3.6. Zbiranje podatkov

Podatke sem zbrala z metodo spraševanja, za kar sem uporabila anketni vprašalnik, ki je potekal pisno, ter polstandardiziran intervju, ki je potek individualno in ustno. Preden sem razdelila ankete učiteljem in dijakom, sem vprašalnike dala lektorirati, saj nisem želela, da so prisotne kakršne koli pravopisne napake.

Razdelila sem 117 anketnih vprašalnikov za dijake v času od 18. januarja do 21. januarja 2019. Razdelila sem jih v času pouka, v razredu. Kot sem že omenila, sem hotela ankete razdeliti v vse programe; izbrala sem si po dva razreda vsakega programa, vendar pa je na koncu en razred živilsko-prehranskih tehnikov izpadel, v razredu, kjer pa sem razdelila ankete, je bil zelo velik izostanek, kar se kaže tudi v majhnem številu oddanih anket programa živilsko-prehranskega tehnika.

Ankete za učitelje sem prav tako razdelila v času od 18. januarja do 21. januarja 2019, in sicer sem učitelje poiskala v zbornici in njihovih kabinetih. Anketni vprašalnik sem skupno dala 29 učiteljem, vprašalnik pa mi je vrnilo 25 učiteljev. Ko sem razdelila ankete prvim nekaj učiteljem, sem opazila, da nisem natisnila zadnje verzije anketnega vprašalnika, zaradi česar je bilo zadnje vprašanje postavljeno drugače, kot sem želela, in sicer z da in ne namesto z lestvico. Tako sem potem, ko sem opazila svojo napako, zadnjih 14 anket popravila in razdelila zadnjo verzijo anketnega vprašalnika, vrnjenih pa sem dobila le 12. To je tudi ena izmed napak raziskave, saj sem tako dobila pri zadnjem vprašanju za učitelje zelo nenatančne podatke in le 12 odgovorov na vprašanje, ki sem ga želela postaviti.

Po končanem anketiranju sem začela opravljati intervjuje. Naredila sem tri intervjuje z dijaki, ki so imeli več stika s svetovalno službo, od tega z dvema dijakinjama in enim dijakom. Prvi intervju sem opravila v petek, 25. januarja 2019, z dijakinjo, ki s svetovalno delavko kontinuirano sodeluje že eno leto. Prvič je bila pri njej ob konferenci lansko leto zaradi poslabšanja ocen. Takrat jo je svetovalna delavka povabila, da bi še kdaj prišla k njej na pogovor, in tako se je potem začelo njuno sodelovanje, ki je temeljilo na delu dijakinje na sebi. Intervju je potekal v šoli, v učilnici za učno pomoč, kjer sva bili sami in naju ni nihče motil.

Naslednji intervju sem opravila v torek, 29. januarja 2019, z naslednjo dijakinjo, ki je imela bolj vzpostavljen stik in odnos s svetovalno delavko. Intervjuvanka je prišla v šolo iz tujine, zato je imela sprva težave zaradi jezika in se ji je bilo težko vklopiti v okolje. Pri tem ji je potem pomagala svetovalna delavka, ki ji je bila na voljo za pogovor in ji je omogočila učno pomoč. Pogovor z dijakinjo je potekal na šoli, na hodniku, saj smo se dobili v času, ko je potekala ura, zaradi česar so bili hodniki prazni in sva imeli mir.

Tretji intervju pa sem opravila v ponedeljek, 4. februarja 2019, z dijakom, ki je tudi v večji meri sodeloval s svetovalno službo, vendar pa njuno sodelovanje nikoli ni bilo popolnoma individualno. Pogovor je potekal v učilnici za učno pomoč, da sva imela miren prostor za pogovor. Njegovo sodelovanje s svetovalno službo je izviralo iz njegove spolne usmerjenosti, ki pomembno vpliva na njegovo počutje v šoli in trenutni način opravljanja šolskih obveznosti.

3.7. Obdelava in analiza podatkov

Analiziranje podatkov je pravzaprav interpretacija odgovorov, ki nam da odgovore na vprašanja o določenem pojavu, lastnosti, procesu (Mesec 1998b). Moja raziskava je kombinirana, zato sem podatke tako kvantitativno kot kvalitativno obdelala. Podatke anketnih vprašalnikov sem kvantitativno obdela, kar pomeni, da sem preštevala odgovore. Najprej sem zbrala vse vprašalnike, jih pregledala in izločila nepopolne vprašalnike ter nato preštela vse ankete, da sem videla, koliko jih imam. Po tem pa sem jih razdelila po programih, spolu in glede na odgovor da in ne na vprašanje, ali so že bili v stiku s svetovalno delavko. Ko sem imela vse ankete sortirane, sem začela z izpisovanjem podatkov, vprašanje po vprašanje, na koncu pa sem odgovore preštela in si zapisala dobljeno število odgovorov. Ko sem imela vse podatke pregledno zapisane in preštete, sem začela statistično obdelovati podatke. Pri vprašanjih, ki so bila pomembna tudi za potrditev oziroma ovržbo hipotez, sem podatke uredila in izračunala povprečje ter mediano. Enako sem storila tudi pri anketah od učiteljev; najprej sem vse vprašalnike pregledala, nato preštela odgovore, jih zapisala in na koncu statistično obdelala dobljene rezultate.

Za analizo intervjujev pa sem uporabila kvalitativno analizo, s pomočjo katere sem iskala povezave med posameznimi odgovori anketiranih dijakinj in dijaka. Intervjuje sem, po predhodni privolitvi intervjuvancev, snemala in jih kasneje zapisala po zvočnem posnetku. Ko sem imela vse intervjuje narejene, zapisane in urejene, sem začela z analizo podatkov. Urejanje gradiva je tudi že prvi korak pri kvalitativni analizi.

Pri naslednjem koraku sem določila enote kodiranja, pri čemer sem najprej ponovno pregledala vse intervjuje in si podčrtala dele, ki so se mi zdeli pomembni, ter tako

določila enote. Nato je sledilo odprto kodiranje, pri katerem sem delom intervjuja pripisovala pojme, ki so bili nato tudi moje kode pri nadaljnji analizi podatkov. V nadaljevanju sem izbrane kode med seboj primerjala in jih združila v kategorije. Moje kategorije so bile: vzrok sodelovanja s svetovalno službo, dejavnosti svetovalne službe, sodelovanje s svetovalno službo, način dela, teme pogovora, delo svetovalnih delavk, svetovalni delavki, svetovalna služba, izkušnje s svetovalno službo.

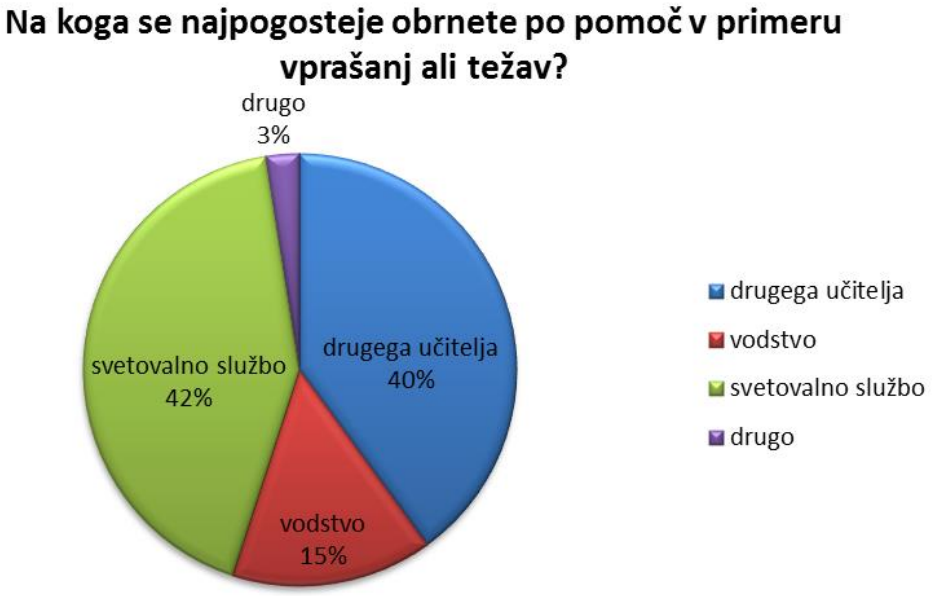
Ko sem dobila kategorije, sem začela z osnim kodiranjem, pri katerem sem najprej ponovno pregledala enote kodiranja in tako poleg začetnih kategorij dobila še podkategorije, in sicer naslednje: vzrok sodelovanja – predhodne informacije o svetovalni službi, osebne težave, težave s šolo, učne težave; dejavnosti svetovalne službe – pomoč in podpora dijakom, delavnice, predavanja; sodelovanje s svetovalno službo – začetek sodelovanja, uspešnost sodelovanja, spremembe v času sodelovanja, časovna opredelitev sodelovanja; način dela – individualno delo z dijaki, sodelovanje z učitelji pri reševanju težav, teme pogovora; delo svetovalnih delavk – spodbude, perspektiva moči, podpora in pomoč; svetovalni delavki; svetovalna služba – dojemanje svetovalne službe, potrebne spremembe, ki sem jih še dodatno razdelila na podkategorije: več časa, več svetovalnih delavk, več delavnic/predavanj v razredu; izkušnje s svetovalno službo – pretekle izkušnje, izkušnje drugih dijakov.

Na koncu sem vse izjave prepisala pod določene kategorije in podkategorije, saj sem tako imela boljši pregled, nato pa sem podatke med seboj primerjala ter začela z analiziranjem dobljenih podatkov in pisanjem rezultatov. Na podlagi dobljenih kategorij in podkategorij sem si za lažje analiziranje glavne teme, ki so me zanimale za empirični del, izpisala v tabelo, da sem imela boljši pregled nad podatki in jih tako tudi lažje primerjala. Analiziranje mi je bilo kar težko, saj sem imela le tri intervjuje, kar menim, da je malo premalo, da bi dobila kakšne bolj poglobljene podatke. To je tudi ena izmed napak raziskave. Podatkov, dobljenih z raziskavo, ne moremo posplošiti, saj bi za to morala biti raziskava bolj obsežna in zajeti večji vzorec, še posebej pri kvalitativnem delu raziskave.

4. REZULTATI IN RAZPRAVA

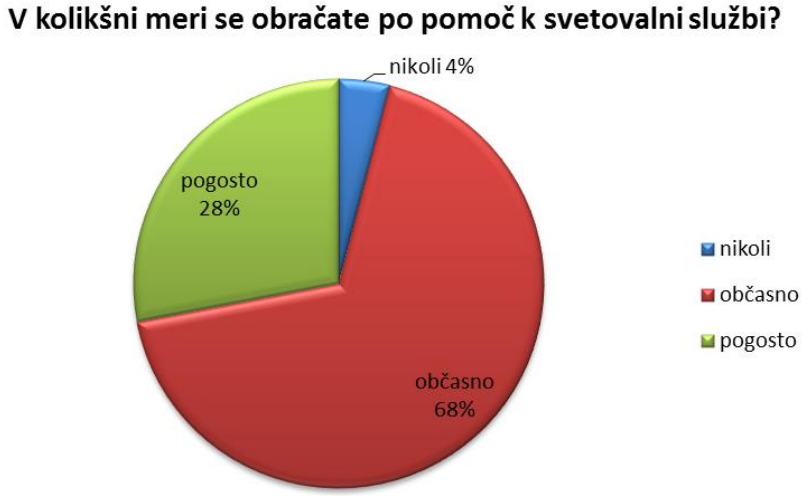
Kot sem že omenila, sem za empirični del opravila tako kvantitativno kot kvalitativno raziskavo. Slednja je bila opravljena v zelo majhnem obsegu, saj sem opravila le tri intervjuje. Z anketnimi vprašalniki pa sem v raziskavi zajela 25 učiteljev in 117 dijakov, vendar pa je bilo 6 anket neveljavnih, tako da je v analizo vključenih 111 veljavnih anketnih vprašalnikov dijakov in dijakinj, od skupno vpisanih 591. Od tega je bilo v raziskavo vključenih 75 deklet in 36 fantov, med njimi je bilo 70 mladostnikov (23) in mladostnic (47) že v stiku s svetovalno službo. Pri učiteljih so tudi prevladovale ženske; tako sem v raziskavi zajela 5 učiteljev in 20 učiteljic. Je pa tudi sicer na šoli zaposlenih več učiteljic kot učiteljev. Intervjuje sem opravila s tremi dijaki, ki so sodelovali s svetovalno službo iz različnih razlogov, osebe za intervju pa je izbrala svetovalna delavka, saj ona najbolje ve, s kom je sodelovala v večji meri. Preden sem začela raziskovati, sem si postavila hipoteze, ki sem jih želela z raziskavo preveriti. V nadaljevanju bom šla skozi posamezne hipoteze ter jih s pomočjo rezultatov anketnih vprašalnikov in intervjujev potrdila ali ovrgla.

Ena izmed hipotez, ki sem si jo zastavila, je bila: Učitelji z manj delovnimi izkušnjami se pri svojem delu manj obračajo po pomoč k svetovalni službi kot učitelji z večletnimi izkušnjami. V anketnem vprašalniku sem učitelje vprašala, h komu se najpogosteje obrnejo po pomoč v primeru težav ali vprašanj, na kar sem dobila zelo različne odgovore. Nekateri učitelji so obkrožili vse, nekateri le enega od možnih odgovorov, nekateri dva, skratka, odgovori so bili raznoliki.

Graf 1: Na koga se najpogosteje obrnete po pomoč v primeru vprašanj ali težav?

Kot lahko vidimo iz grafikona, se učitelji najpogosteje obračajo po pomoč k svetovalni službi in drugemu učitelju, k vodstvu pa le redki. Glede na podatke v grafu bi lahko rekli, da se največ učiteljev po pomoč obrača k svetovalni službi, vendar pa moramo upoštevati, da je bilo le 7 učiteljev, ki so obkrožili samo svetovalno službo, in 6 učiteljev, ki so obkrožili le drugega učitelja. Prav tako sem dobila drugačne podatke pri naslednjem vprašanju, v katerem me je zanimalo, v kolikšni meri se učitelji obračajo po pomoč k svetovalni službi. Odgovore prikazuje spodnji graf (Graf 2).

Graf 2: V kolikšni meri se obračate pri svojem delu po pomoč k svetovalni službi?

Iz tega grafa lahko razberemo, da se učitelji po pomoč ne obračajo pogosto na svetovalno službo, saj je velika večina odgovorila, da se pri svojem delu le občasno obrnejo po pomoč k svetovalni službi. Se mi zdi pa dober podatek, da je le ena oseba odgovorila, da se pri svojem delu nikoli ne obrača na svetovalno službo. Prav tako moramo pri tem upoštevati, da je to ena izmed učiteljic, ki je šele letos prišla na šolo poučevati (poučuje pol leta) in morda se še ni znašla v taki situaciji ali pa se šele prilagaja na okolje. Se mi pa zdi podatek, da se učitelji pri svojem delu zatekajo k svetovalni službi, spodbuden. Vseeno bi bilo po mojem mnenju pomembno in dobro za celotno delovanje šole, da bi se učitelji še več obračali po pomoč k svetovalni službi. Ena izmed temeljnih dejavnosti svetovalne službe je namreč razvojna in preventivna dejavnost, ki govori ravno o pomembnosti vloge svetovalnega delavca kot svetovalca učiteljem/učiteljicam pri delu z razredom ter posameznim dijakom/dijakinjam. Gre tudi za osebo, ki učitelje/učiteljice usposablja za boljše vzpostavljanje stikov z dijaki, ki so jim v pomoč tudi pri nadaljnjem delu in soočanju s težavami z raznimi dijaki. V zvezi s tem Resman (1999: 152) omenja konsultantski oziroma posvetovalni model sodelovanja med učiteljem in svetovanim delavcem, ki poudarja, da je za učenca v razredu in njegov razvoj zadolžen učitelj, saj je on tisti, ki je največ v neposrednem stiku z dijaki ter zato tudi prvi v vlogi usmerjanja in vodenja dijaka. Svetovalni delavec pa mu pomaga in mu stoji ob strani za lažje in boljše opravljanje njegovega dela. Njuno sodelovanje mora potekati v spoštljivem in prijaznem odnosu, v katerem spoštujeta in upoštevata znanje drug drugega. Skupaj zbirata podatke, ugotavljata, izmenjujeta zamisli o rešitvi vprašanj, delata načrt za nadaljnje delo, ga uresničujeta in na koncu tudi skupaj evalvirata delo. Ta model tako vključuje delo svetovalnega delavca kot svetovalca (neposredno svetovanje dijakom/dijakinjam), posvetovalca (učitelju pomaga pri iskanju rešitev in izvedbi) in koordinatorja (vključuje tudi druge pomembne sisteme, ki lahko pripomorejo k rešitvi). (Resman 1999c: 152–155)

Glede vpliva delovnih izkušenj oziroma vpliva let zaposlitve na šoli na dejstvo, da se učitelji obračajo po pomoč k svetovalni službi, pa sem dobila zelo različne podatke, ki mi pravzaprav niso dali jasnega odgovora. Namreč, pri prvem vprašanju, na koga se najpogosteje obrnete po pomoč, so bila povprečna leta zaposlitve na šoli učiteljev, ki so odgovorili, da se obračajo na svetovalno službo, 16,85 let, mediana pa 15. Učitelji, ki so odgovorili, da se na drugega učitelja, pa je bila povprečna dolžina zaposlitve na

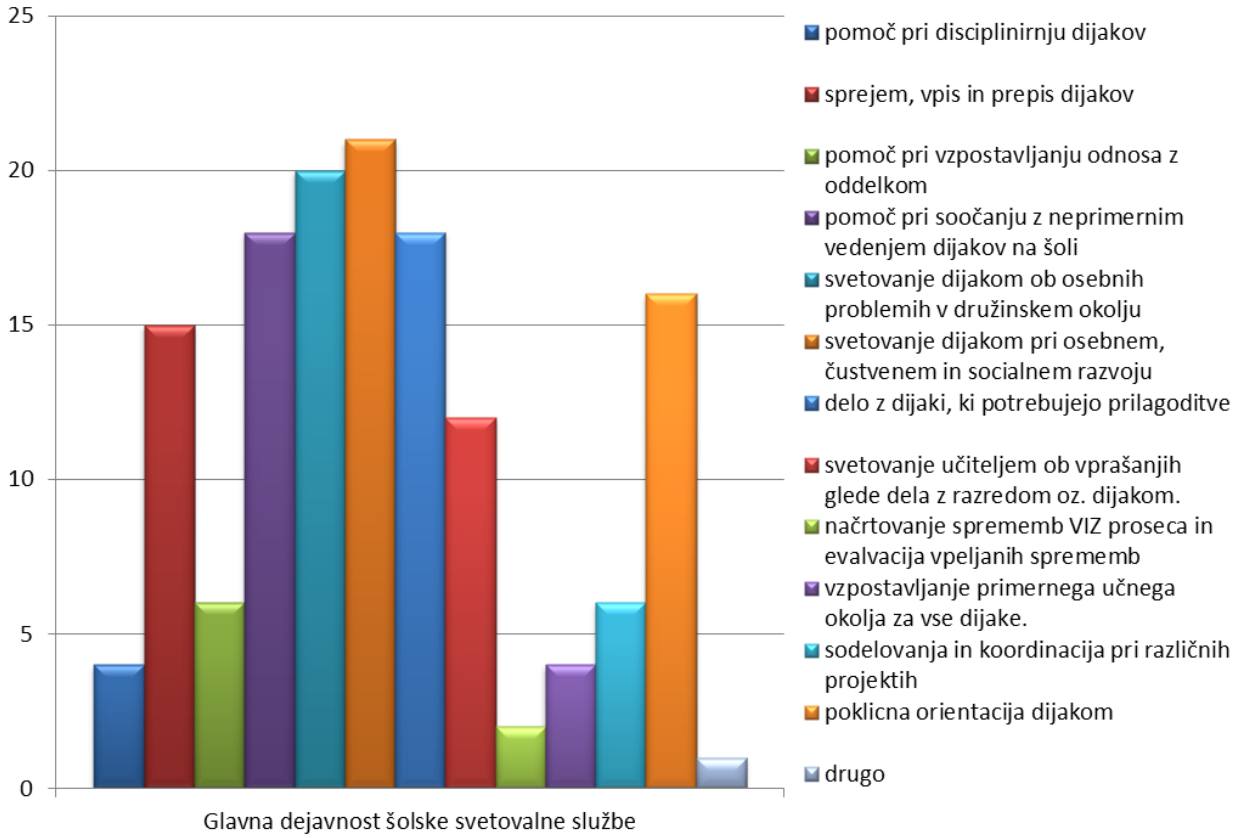
šoli 12,25 let, mediana pa je bila 8 let. Tako je bila povprečna dolžina zaposlitve na šoli (in mediana) višja pri učiteljih, ki so odgovorili, da se pogosto obrnejo po pomoč k svetovalni službi. Medtem ko so pri naslednjem vprašanju, ki se je glasilo, v kolikšni meri se obračate po pomoč k svetovalni službi pri svojem delu, učitelji, ki so odgovorili pogosto, na šoli v povprečju zaposleni 12,57 let (mediana 9), tisti, ki so odgovorili občasno, pa so na šoli v povprečju zaposleni 17,32 let (mediana 17). Toda če upoštevam, da je bilo odgovorov, da se pogosto obračajo na svetovalno službo le sedem in sta bila med njimi dva zaposlena manj kot 8 let, pri tistih, ki so odgovorili občasno, pa je bilo pet učiteljev/učiteljic (od 17 odgovorov), ki so zaposleni manj kot 8 let, kar kaže, da se učitelji, ki so manj časa zaposleni na šoli v manjši meri obračajo na svetovalno službo. Prav tako je bil le en dogovor, da se nikoli ne obrnejo po pomoč k svetovalni službi, ki je bil od učiteljice, ki je na šoli zaposlena manj kot pol leta. Poleg tega moramo upoštevati, da je bilo sicer v anketi zajetih 8 učiteljev, ki so na šoli zaposleni manj kot osem let. Tako lahko vidimo, da se pravzaprav učitelji, ki so manj časa zaposleni, ne obračajo v veliki meri na svetovalno službo, pravzaprav se jih le 25 %. Prav tako pa so vsi ti učitelji pri prvem vprašanju obkrožili, da se najpogosteje po pomoč obrnejo k drugemu učitelju, od tega so štirje obkrožili le drugega učitelja, ostali štirje pa so obkrožili poleg tega še svetovalno službo, ena tudi vodstvo, nihče pa ni obkrožil le svetovalne službe.

To hipotezo lahko glede na rezultate potrdim. Prav tako pa iz analize odgovorov pri teh dveh vprašanjih vidimo, da se učitelji obračajo po pomoč na svetovalno službo. Sicer ne v tako veliki meri in morda pomoč poiščejo raje med učiteljskim zborom, a vendar jo vidijo kot prostor, kamor se lahko obrnejo z vprašanjem ali težavo glede dijaka/dijakinje, razreda …

Kot pravi Resman (1999c), je zelo pomembno, da svetovalna služba in učitelji sodelujejo. Učitelj ne sme imeti pričakovanj, da je njegovo delo poučevanje, delo svetovalne službe pa ostala vprašanja učencev. Njuno sodelovanje bo uspešno, če bodo njuna pričakovanja usklajena, zato je pomembno, da svetovalni delavec učiteljski zbor seznani s svojim delom in nalogami ter možnostmi pri nudenju pomoči. Če bodo učitelji vedeli, kaj lahko pričakujejo od svetovalnega delavca ter tudi kaj svetovalna služba pričakuje od njih, bo njihovo delo veliko bolj uspešno. V nasprotnem primeru pa bo delo nepovezano in neskladno. Delo in sodelovanje svetovalne službe z učiteljem je tako izjemnega pomena, saj je razvoj otrok odvisen

od dela v razredu ter odnosa med učiteljem in učencem. Zato je naloga svetovalnega delavca, da učitelju pomaga pri boljšemu poznavanju otrok, vzpostavljanju ustreznejših odnosov z njimi, kar mu bo tudi v pomoč pri obvladovanju socialnih situacij. Zaradi tega je pomembno, da bi se učitelji pri svojem delu obračali po pomoč k svetovalni službi in delali skupaj kot tim. Delo svetovalnega delavca mora biti v pomoč učitelju in v korist učencu. Na to opozarja tudi razvojna in preventivna dejavnost svetovalne službe, o kateri sem pisala že v teoretičnem delu.

Naslednja hipoteza je bila: »Programske smernice določajo tri glavne dejavnosti svetovalne službe, učitelji pa vidijo kot glavno nalogo svetovalne službe le pomoč in podporo dijakom in staršem (dejavnost pomoči) ter je ne dojemajo kot del šole, ki sodeluje pri načrtovanju sprememb in pri evalvaciji.« Kot sem že zapisala, programske smernice določajo tri osnovne dejavnosti svetovalne službe. Med te dejavnosti spadajo dejavnost pomoči, ki obsega različne neposredne oblike pomoči dijaku/dijakinji, razredu, skupini sošolcev, učitelju itd., ter posredne strokovne naloge, ki so potrebne za delovanje šole. Razvojne in preventivne dejavnosti vključujejo razvojno-analitično delo v šoli in ugotavljanje trenutnega stanja. Svetovalna služba sodeluje pri načrtovanju sprememb ter vodi ali koordinira razne preventivne projekte v šoli. Pomembno je, da preventivne oblike dela niso usmerjene le neposredno na posameznika, ampak da se pri tej dejavnosti svetovalna delavka usmerja tudi na odstranjevanje ovir in vzpostavljanje ustreznih pogojev v šolskem okolju. (Čačinovič Vogrinčič 2008) V anketnem vprašalniku sem učiteljem zastavila vprašanje, kaj vidijo kot glavne dejavnosti svetovalne službe (Graf 3).

Graf 3: Glavna dejavnost svetovalne službe

V odgovorih se je pokazalo, da učitelji vidijo kot glavne dejavnosti svetovalne službe tiste, ki so usmerjene na neposredno delo z dijaki/dijakinjami ob učnih, vedenjskih, osebnih in družinskih težavah ter svetovanje pri osebnem, čustvenem in socialnem razvoju. Prav tako jih veliko vidi kot osnovno dejavnost svetovalne službe poklicno orientacijo dijakov ter sprejem, vpis in prepis dijakov. Najmanj učiteljev pa vidi kot osnovno dejavnost svetovalne službe načrtovanje sprememb vzgojno-izobraževalnega procesa in evalvacijo načrtovanih sprememb, kar je pravzaprav ena izmed glavnih dejavnosti svetovalne službe po programskih smernicah. Prav tako malo učiteljev vidi kot glavno dejavnost vzpostavljanje primernega učnega okolja in sodelovanje pri različnih projektih. Pri tem pa bi rada opozorila, da je naloga svetovalne službe, da dijakom/dijakinjam pomaga pri osebnostni rasti in razvoju ter šolskem razvoju. Šola za otroka predstavlja prostor, ki s svojo strukturo, odnosi in celotnim delom vpliva na njegov čustveni, moralni, psiho-socialni razvoj in druge oblike razvoja. Zato šola ne more ne vplivati na otrokovo oziroma mladostnikovo samopodobo. Na mladostnike, ki so bolj nagnjeni k tveganemu vedenju, ne vplivajo samo neugodne socialne okoliščine iz domačega okolja, temveč tudi dejavniki

tveganja v šoli, kot so neugodni socialni stiki, negativni odnosi in izkušnje idr., kar vpliva na šolsko kulturo in klimo, s tem pa na pojavljanje problemov pri dijakih/dijakinjah. Tako je lahko šola za nekatere dijake tudi eden izmed vzrokov za travme in težave, ki negativno vplivajo na njegov razvoj ter mu tako povzročajo težave. Šola kot institucija je v veliko pogledih po meri povprečnega učenca/učenke, od katerega zahteva brezpogojno izpolnjevanje pravil. Zato je tako zelo pomembno, da šolska svetovalna služba posega v šolski prostor in delo šole (dve izmed glavnih dejavnosti svetovalne službe v skladu s Programskimi smernicami: razvojne in preventivne dejavnosti ter dejavnosti načrtovanja in evalvacije) z namenom prilagajanja in spreminjanja šolskih okoliščin ter dela šole potrebam dijakov in dijakinj. (Resman 1999d: 85–87) Pomembno pa je tudi, da bi se naredil premik od krizno-kurativnega delovanja k razvojno-preventivnemu delovanju. Krizno-kurativno delovanje so različne oblike pomoči posameznim otrokom, ki prevladujejo v svetovalnih službah, kar lahko vidimo tudi v članku Cvetke Bizjak (2014). Prav tako so tudi učitelji v anketah odgovarjali, da je svetovanje dijakom in dijakinjam ena izmed osnovnih dejavnostih svetovalne službe, ostali dve dejavnosti iz programskih smernic pa sta bili v odgovorih slabo zastopani. Pomembno bi bilo vzpostaviti ravnotežje med temi tremi, s programskimi smernicami določenimi dejavnostmi. Menim, da bi bilo zaradi tega pomembno, da se med učitelji poudari pomembnost svetovalne službe in njihovega sodelovanja z njo ter predstavi vse njene glavne dejavnosti, ki pomembno vplivajo na mladostnike v srednješolskem izobraževanju.

Me pa veseli, da malo učiteljev vidi kot glavno dejavnost svetovalne službe pomoč pri discipliniranju otrok (npr. kaznovanje), kar se ujema tudi s podatkom, da je le en od učiteljev odgovoril, da pogosto pošlje dijaka k svetovalni službi kot način kaznovanja (v nadaljevanju, Graf 4). Iz zgoraj navedenih podatkov lahko zastavljeno hipotezo potrdim, da učitelji vidijo svetovalno službo predvsem kot prostor, ki je namenjen neposrednemu delu z dijaki, ne pa toliko kot prostor, ki načrtuje, sodeluje, uvaja in opozarja na potrebne spremembe ter tako izboljšuje vzgojno-izobraževalni proces.

V zgornjem odstavku sem se že dotaknila naslednje hipoteze, ki je: Učitelji in dijaki vidijo svetovalno službo kot prostor discipliniranja otrok, ki motijo pouk s svojim vedenjem. Kot sem zgoraj zapisala, temu ni tako s strani učiteljev, kar prikazuje tudi spodnji Graf (graf 4), zato lahko to hipotezo ovržem.

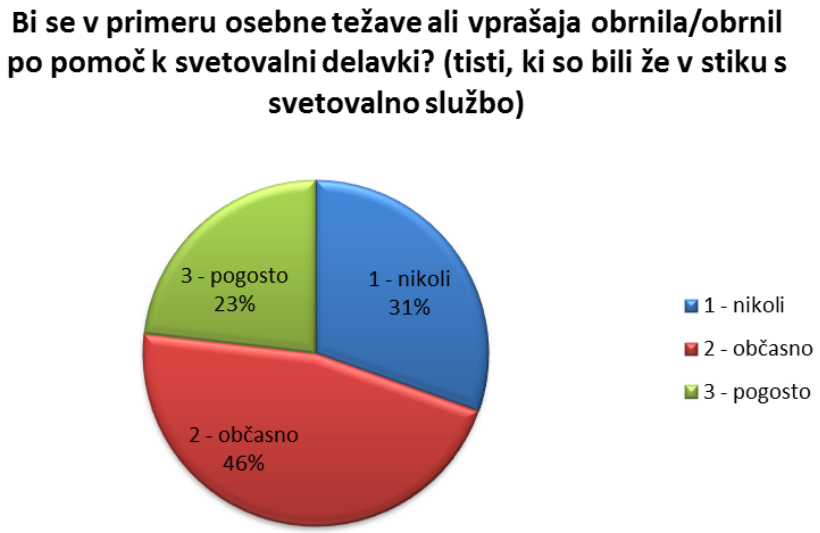

Graf 4: Ali pošljete dijaka/dijakinjo k svetovalni službi kot način kaznovanja?

Učitelji so v velikem procentu odgovorili, da dijaka nikoli ne pošljejo k svetovalni službi kot način kaznovanja oziroma discipliniranja, prav tako pa je le ena učiteljica odgovorila, da to pri svojem delu dela pogosto. Menim, da je to zelo dober podatek, saj tako svetovalna služba v šoli nima »slovesa« prostora, kamor gre dijak/dijakinja, če moti pouk in ga učitelj/učiteljica pošlje iz razreda. To je zelo pomembno, saj je tako po mojem mnenju svetovalna služba bolje videna med dijaki ter jo prej lahko vidijo in dojamejo kot prostor podpore in pomoči njim. Prav tako pa tudi Resman (1999c) pravi, da svetovalni delavec ne sme biti tisti, ki bo kaznoval dijake namesto učitelja, zato morajo učitelji vedeti, da svetovalni delavec nima pristojnosti za kaznovanje ter se tako izogibati, da bi v praksi dijake/dijakinje pošiljali k njim po kazen. Če bi ta med dijaki pomenila prostor kaznovanja, bi to zagotovo vplivalo na manjše zaupanje dijakov v svetovalno službo in videnje le-te kot prostora, ki je namenjen dijakom in kamor se lahko obrnejo s kakšnim vprašanjem. Res pa je, da na podlagi anketnih vprašanj, ki sem jih razdelila dijakom, ne morem potrditi (ali ovreči), da dijaki svetovalne službe res ne vidijo kot prostora discipliniranja dijakov, saj nisem tega vprašanja nikjer v anketi eksplicitno zastavila. Vendar pa mi na to kaže podatek, da je le 6 dijakov/dijakinj od 111 anketiranih odgovorilo, da so bili pri svetovalni delavki, ker jih je učiteljica poslala k njej zaradi vedenjskih težav v razredu. Glede odnosa svetovalne delavke do njih pa so le štirje dijaki odgovorili, da jih je le-ta kaznovala. Od teh dijakov, ki so bili poslani k svetovalni delavki ravno s tem razlogom, pa so le trije od njih odgovorili, da jih je kaznovala, sicer pa so vsi razen

enega njen odnos ocenili pozitivno (npr. prijazen, spoštljiv, razumevajoč, pozitiven). Le eden izmed njih je svojo izkušnjo ocenil negativno, in sicer je za odnos obkrožil, da je ta bil negativen, nespoštljiv in neprijazen. Iz tega sklepam, da dijaki nimajo izkušenj s pošiljanjem dijakov k svetovalni službi s strani učiteljev kot načina kaznovanja.

Ko sem sama hodila v srednjo šolo, smo imeli na šoli le psihologinjo, vendar pa mislim, da je dijaki niso videli kot osebe, na katero bi se lahko obrnili ob osebni stiski, niti niso razmišljali o tem, da je to možno. Verjetno je tudi moja lastna izkušnja vplivala na naslednjo hipotezo, ki je: Dijaki svetovalne službe ne vidijo kot prostor, kamor bi se lahko obrnili po podporo in pomoč ob osebnih težavah. Dijake sem vprašala, ali bi se v primeru osebnih težav ali vprašanj obrnili po pomoč k svetovalni delavki in odgovori so bili po mojem mnenju kar spodbudni (Graf 5).

Graf 5: Ali bi se v primeru osebne težave ali vprašanja obrnil/obrnila po pomoč k svetovalni delavki? (odgovori tistih, ki so že bili v stiku s svetovalno službo)

Kot lahko vidimo iz grafa, je procent dijakov, ki bi se v večini primerov obrnili na svetovalno službo, majhen. A vseeno je največji procent dijakov/dijakinj, ki bi se v kakšnih primerih obrnili po pomoč k svetovalni službi. Zdi se mi spodbudno že dejstvo, da bi bili dijaki to pripravljeni storiti. Prav tako je anketa pokazala, da so nekateri dijaki to že naredili, saj je, ko sem spraševala po vzrokih sodelovanja s svetovalno službo, 12 dijakov odgovorilo, da so bili v stiku s svetovalno službo, ker so se obrnili na svetovalno delavko zaradi osebnih težav. Zdi se mi zelo pomembno,

da dijaki vidijo svetovalno službo kot prostor, ki je namenjen pomoči in podpori njim. Poleg anketnih vprašalnikov sem naredila tudi 3 intervjuje z dijakinjami, ki so bile v bolj kontinuiranem odnosu s svetovalno delavko. Ena od intervjuvank se je na njo obrnila sama, in sicer iz razloga, da je želela delati na sebi. Tako sta vzpostavili sodelovanje in kot je dijakinja povedala, je s sodelovanjem zelo zadovoljna ter je ocenila, da je iz točke 2 na lestvici, kjer je bila, ko sta s svetovalno delavko začeli sodelovanje, sedaj na točki 6 in tako bližje svojemu cilju, predvsem pa je bolj zadovoljna s sabo. Menim, da je zelo dragoceno, da imajo dijaki na šoli možnost pogovorov s svetovalno delavko in priložnost delati na svojih osebnih ciljih, željah ter se na ta način tudi približati svojim ciljem.

Iz grafa torej vidimo, v kolikšni meri bi se na svetovalno službo obrnili dijaki, ki so v času svojega šolanju že bili v stiku s svetovalno službo. Ko sem obdelovala podatke, sem bila pozorna, kateri dijaki so obkrožali pogosto, in kateri, da se ne bi nikoli obrnili na svetovalno službo ob osebni težavi ali vprašanju. Dijaki/dijakinje, ki so obkrožili/le pogosto, so sodelovanje s svetovalno delavko na lestvici od 1 do 10, pri čemer je 1 zelo slabo, 10 pa odlično, ocenili večinoma z 8 ali 10, po eden pa sta ocenila sodelovanje z oceno 7 in 9. Nihče med njimi ni odgovoril, da si svetovalna delavka ni nikoli vzela časa za pogovor z njimi (odgovorili so z 2 – občasno ali s 3 – pogosto), večina med njimi pa je bila pri svetovalni delavki že več kot enkrat. Razlogi za stik s svetovalno delavko pa so bili različni; pravzaprav so dijaki/dijakinje obkrožili vse, razen poklicne orientacije, prevladovala pa sta naslednja vzroka za sodelovanje: osebne težave in svetovalna delavka je prišla v razred zaradi vpisov v višji izobraževalni program. Dijaki, ki so obkrožili, da bi se občasno obrnili na svetovalno službo ob osebnih težavah ali vprašanjih, so tudi obkrožili vse izmed naštetih vzrokov, največ pa jih je obkrožilo, da so bili pri svetovalni delavki zaradi odločbe o prilagoditvi. Sledila pa sta odgovora, da je bil vzrok sodelovanja poslabšanje uspeha in da je prišla svetovalna delavka v razred zaradi vpisa v višji program izobraževanja. Sodelovanje so ocenili z ocenami od 5 do 10 (največ z najvišjo oceno, sledili sta 9 in 8). Kot odgovor na vprašanje, če si je svetovalna delavka vzela čas za pogovor z njimi, jih je največ na lestvici obkrožilo 2 – občasno, najmanj jih je obkrožilo nikoli. Med dijaki, ki so odgovorili, da se ne bi nikoli obrnili po pomoč k svetovalni delavki ob osebni težavi, so bili kot vzrok stika s svetovalno službo obkroženi vsi odgovori, razen težav s sošolci, največ pa jih je odgovorilo, da je bil vzrok sodelovanja poklicna

orientacija. Sodelovanje s socialno delavko je bilo tu najbolj raznoliko ocenjeno, in sicer so bile prisotne vse ocene od 1 do 10, razen 2. Največ dijakov je sodelovanje ocenilo s 6, sledili sta oceni 8 in 10, nato pa 5. Po en dijak/dijakinja pa so sodelovanje ocenili z 1, 3, 4, 7 in 9. Vsekakor so bile tu najslabše ocene sodelovanja s svetovalno delavko. Prav tako so ti dijaki/dijakinje tudi najslabše ocenili, ali si je svetovalna delavka vzela čas za pogovor z njimi. Prevladoval je odgovor občasno, temu pa je sledil odgovor nikoli; najmanj jih je odgovorilo pogosto.

Kako pogosto si svetovalna delavka vzame čas za pogovor z vami / Kako pogosto bi se obrnili na svetovalno službo ob težavi ali vprašanju	1 – NIKOLI	2 – OBČASNO	3 – POGOSTO	Brez odgovora
1 – NIKOLI	6	9	4	2
2 – OBČASNO	5	15	10	2
3 – POGOSTO	/	3	13	/
Brez odgovora	/	1	/	/

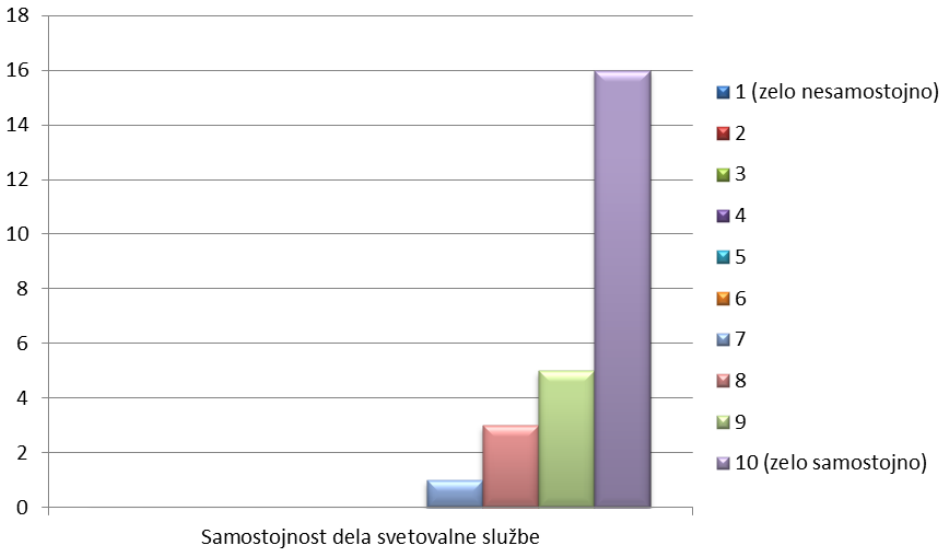
Tabela 1: povezava odgovorov na vprašanje, ali bi se dijaki obrnili na svetovalno službo ob osebni težavi ali vprašanju z odgovori na vprašanje, ali si je svetovalna delavka vzela čas za pogovor z njimi.

Iz tega lahko vidimo, da na odgovor, ali bi se obrnili na svetovalno delavko ob osebni težavi ali vprašanju, najbolj vpliva ne vzrok sodelovanja, temveč ocena sodelovanja in ocena, ali si je svetovalna delavka vzela čas za pogovor z dijakom (Tabela 1). Menim, da je svetovalna delavka na šoli, kolikor sem lahko opazovala njeno delo, zelo zaposlena in ima res veliko dela, zaradi česar verjamem, da ji lahko včasih zmanjka časa za katerega dijaka, ob vsem delu, ki ga opravlja. Je pa to po mojem mnenju velika škoda, saj jo tako ta dijak/dijakinja ne vidi toliko kot osebo, na katero se lahko obrne ob težavah, kljub temu, da bi se sicer lahko.

V srednješolskem izobraževanju je posebnost svetovalnega dela več neposrednega svetovanja (v primerjavi s svetovalnim delom v osnovnih šolah in vrtcih, kjer je v ospredju posredno svetovanje) dijakom/dijakinjam, saj so srednješolci že bolj zreli in tako tudi bolj zmožni samostojnega odločanja. Tako se mladostniki ob dilemah, vprašanjih in težavah, ki jih sami ne morejo rešiti, po pomoč obrnejo tudi k svetovalni službi v šoli. (Resman 1999e) Predvsem se dijaki, kot sem lahko videla tudi iz

anketnega vprašalnika, k svetovalni delavki obračajo po pomoč oziroma je vzrok sodelovanja s svetovalno delavko predvsem poklicno svetovanje, pa tudi osebno svetovanje – tako v svetovalni službi v srednješolskem izobraževanju prihaja v ospredje poklicno in osebno svetovanje. Pediček in Jurman (po Resman 1999e) težave mladostnikov delita na: a) razvojne težave, b) težave, ki izvirajo iz socialnega okolja, ter c) težave, ki izhajajo iz šolskega dela. Za empirični del sem naredila tudi tri intervjuje z dijaki, ki so bolj kontinuirano sodelovali s svetovalno delavko. Od tega je ena dijakinja sodelovala z njo zaradi dela na sebi (a.), druga je sodelovala s svetovalno delavko zaradi težav pri šolskem delu (c.) ter tudi zato, ker je prišla v Slovenijo iz Makedonije in je zato imela težave tudi zaradi selitve (b.). Zadnji intervju pa sem opravila z dijakinjo, ki je bila v stiku s svetovalno delavko predvsem zaradi težav, ki jih ima z okoljem, zaradi svoje spolne identitete (b.). Iz tega lahko vidimo, da svetovalna delavka na šoli pokriva vse klasifikacije problemov in težav, s katerimi se soočajo mladostniki v svojem življenju.

Glede tega, kako učitelji vidijo svetovalno službo, sem oblikovala hipotezo: Učitelji vidijo svetovalno službo kot avtonomno in kot pomemben del, ki prispeva k dobremu delovanju šole. (Graf 6)

Graf 6: Ocena učiteljev o samostojnosti dela svetovalne službe.

Šolska svetovalna služba je posebna, relativno samostojna disciplina s svojo teorijo, zato mora njeno delo temeljiti in se razvijati na strokovnih temeljih pedagogike, psihologije, sociologije, socialnih znanosti in se tudi razvijati iz sebe. (Resman 1999d:

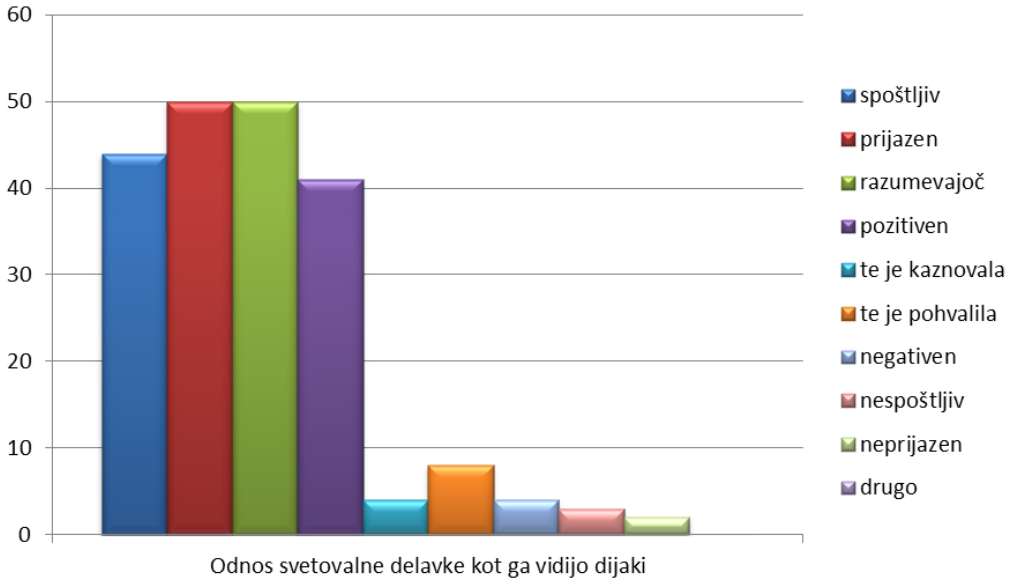
89) Graf kaže, da so učitelji delo svetovalne službe na šoli ocenili kot avtonomno. Nihče ni ocenil avtonomnosti dela na lestvici od 1 do 10 z manj kot 7, pri čemer 1 pomeni, da je pri delu svetovalna delavka zelo nesamostojna, 10 pa zelo samostojna, pa še to je bila ocena le enega učitelja/učiteljice. To se mi zdi izjemno pomembno, saj je avtonomnost tudi eno izmed načel svetovalne službe po Programskih smernicah (2008), o čemer sem že pisala v teoretičnem uvodu.

Prav tako pa učiteljski zbor vidi šolsko svetovalno službo kot pomemben del za delovanje šole kot celote. Vsi so odgovorili, da je pomembna za celotno delovanje šole, tisti, ki sem jim slednje vprašanje zastavila še v obliki lestvice, pa so vsi, razen enega/ene izmed učiteljev/učiteljic ocenili s 5 (zelo pomemben), tisti/tista pa z oceno 4. Tu se mi zdi tudi pomembno poudariti, da sta dva od učiteljev pri tem vprašanju še nekaj dopisala. Eden izmed učiteljev/učiteljic je dopisal/la, da je svetovalna služba preobremenjena, drugi/druga pa, da bi svetovalne službe potrebovali še bistveno več glede na probleme, ki jih na sestankih poročajo učitelji. Na obremenjenost svetovalne službe je opozorila tudi ena izmed dijakinj, s katero sem imela intervju, ki je povedala, da svetovalna delavka velikokrat nima časa, saj ima veliko dela. Skratka, očitno je delo svetovalne službena na šoli videno kot pomembno, hkrati pa se očitno s strani nekaterih učiteljev (in morda tudi dijakov) izraža potreba po več svetovalnih delavcih zaradi prisotnosti raznovrstnih težav, problemov in vprašanj, s katerimi se soočajo tako učitelji kot dijaki.

Šolska svetovalna služba je in tudi mora biti pomemben del šole, saj se zato tudi imenuje šola, ter se mora pri svojem delu nasloniti na življenje in delo šole. (Resman 1999f) Zaradi vključenosti svetovalne službe znotraj šole je svetovalno delo močno povezano in odvisno od širših šolskih doktrinarnih in konceptualnih okvirov, ki vplivajo na delo ljudi, tako z vsebinskega kot tudi s procesnega vidika. (Resman 1999g: 13) »Če šola in šolsko življenje preneha biti vir svetovalnega dela, potem to ni več šolska svetovalna služba«. (Resman 1999f: 194). Svetovalno delo s svojo dejavnostjo usmerja šolo pri globalnih šolskih procesih ter pri delu posameznih struktur in posameznikov znotraj šole, npr. učiteljev, ravnateljev, učencev in tudi staršev učencev. Vzgoja in izobraževanje pa sta tudi širši nacionalni interes, zato so koncepcija, organizacija in vsebina vseh strokovnih delavcev v šoli odvisni tudi od nekaterih temeljnih sistemskih vprašanj, ki niso rešljiva na šolski ravni, temveč na njih vplivajo tudi ideološke, širše družbene in šolsko-politične teme. (Resman 1999g: 13)

Prednost svetovalne službe v Sloveniji je, da je l- ta vključena znotraj šole, kar pomeni, da gre za interno svetovanje in njegova bistvena prednost je, da izhaja iz šolskega dela in šolske situacije. Je bolj participativno, saj izhaja iz šolskih razmer in problemov, zaradi tega pa lahko nudi tudi bolj konkretno pomoč, saj svetovalni delavci poznajo pogoje, značilnosti otrok, zmožnosti, sposobnosti, motivacijo in ambicije učiteljev. (Resman 1999g) Zato je tako zelo pomembno, da drug z drugim sodelujejo in se vidijo kot pomemben del celotnega sistema in delovanja šole.

Zadnja hipoteza, ki sem jo oblikovala, pa je: Dijaki, ki so tekom svojega šolanja bili v stiku s svetovalno delavko, ocenjujejo sodelovanje in njen odnos pozitivno (Graf 7). Na splošno so rezultati anket o odnosu svetovalne delavke do dijakov zelo pozitivni. Večina dijakov ocenjuje njen odnos zelo pozitivno, največ dijakov je odgovorilo, da je svetovalna delavka prijazna in razumevajoča. Predvsem se mi zdi pomembno, da jo vidijo kot razumevajočo, saj to pomeni, da jih ne obsoja, da razume njihovo situacijo in izhaja iz njihovega razumevanja problema oziroma težave. Nekaj dijakov pa je odnos ocenilo tudi bolj negativno, vendar je to zelo majhen odstotek dijakov. Kaj je bil razlog oziroma vzrok tega, je težko reči, in upam, da bodo v prihodnje imeli priložnost dobiti boljšo izkušnjo.

Graf 7: Ocena dijakov/dijakinj o odnosu svetovalne delavke do njih.

Sicer pa so dijakinje in dijak, s katerimi sem naredila intervju, zelo pozitivno govorili o svetovalnima delavkama na šoli. Vsi so povedali, da res znajo delati, da vedo kaj delajo, da sta vedno pripravljeni pomagati, ter da sta res tu za dijake in jim na vsak

način poskušata pomagati, da bodo uspešni v šoli. Tudi dijakinja, ki sicer ni imeli tako zelo pozitivne izkušnje s šolo na sploh, je povedala, da ne more povedati nič negativnega o delu svetovalne službe. Rekla je, da je pri njima varen prostor, kamor lahko vsak pride in se obrne na njiju s svojo težavo, vendar je njena težava taka, za katero niso našli rešitve. Zdelo se mi je, da je zelo pomembno, kar je rekla o varnem prostoru v svetovalni službi, saj sicer šolo dojema in vidi kot ne-varen prostor zase, za istospolno usmerjene osebe. Prav tako sem iz intervjujev izvedela, da si svetovalni delavki vzameta čas za vsakogar ter da se tudi dijaki v kar veliki meri obračajo k njima po pomoč in podporo. Ena izmed dijakinj je omenila, da ne potrebujejo več svetovalnih delavk, saj sta onidve dovolj za vse dijake in da nikoli nista nobenega dijaka odslovili ali pa mu rekli, da nimata časa ali da naj pride kasneje. Druga dijakinja pa je omenila, da svetovalna delavka velikokrat nima časa, ker ima preveč dela z vsem, ampak da ona to razume, in tretja intervjuvanka je prav tako omenila, da bi potrebovali več svetovalnih delavk v šoli glede na problematiko na šoli in število dijakov. Rekla je, da bi bilo dobro, da bi imeli še dve svetovalni delavki zraven. Iz tega lahko vidimo, da imajo dijaki, ki so bolj intenzivno sodelovali s svetovalno službo, pa tudi večina drugih, pozitivne izkušnje z njunim delom in so tako zadovoljni s sodelovanjem. Kaj se je zgodilo pri dijakih, ki so imeli slabšo izkušnjo, ne vem, saj nimam podatka, morda so le prišli ob nepravem času, ko je bilo preveč dela z drugimi težavami in tako premalo časa za njih, ali se osebnostno niso najbolje ujeli, ali pa je bilo kaj tretjega.

Sedaj pa se bom še v večji meri usmerila na rezultate intervjujev ter jih na kratko povzela in predstavila. Kot sem že omenila, so dijakinje s svetovalno delavko sodelovale iz zelo različnih razlogov, in sicer zaradi osebnih težav oziroma dela na sebi, učne pomoči ter težav s homofobijo, kar je privedlo do težav na ravni šole. Od vzroka sodelovanja pa je bila odvisna tudi tema pogovorov, kar pomeni, da delo svetovalnih delavk z dijaki izhaja iz dijakov samih, iz njihovih potreb. Vsem trem dijakinjam je bilo skupno to, da so se vse same odločile za sodelovanje, pri dveh pa je na odločitev za sodelovanje vplivala tudi pozitivna izkušnja drugih dijakov. Vse tri so bile s sodelovanjem in delom svetovalnih delavk zadovoljne. Dve dijakinji sta tudi zelo pohvalili celotno sodelovanje v smislu, da sta z njim veliko pridobili – ena je ocenila na lestvici od 1 do 10, da je bila prej na točki 2 (ni se imela rada, ni znala reči

ne, bila je obremenjena s tem, kaj si mislijo drugi, ni se znala učit), sedaj pa je na točki 6 (bolj se ceni, manj se obremenjuje z mnenjem drugih, obleče oblačila, ki so ji všeč, bolje se zna učit). Rekla je, da še ni na cilju, vendar da pa ji pogovori s svetovalno delavko zelo pomagajo in da se sedaj veliko bolje počuti. Druga intervjuvanka pa je rekla, da sta ji svetovalni delavki uresničili sanje, da je z njuno pomočjo dosegla cilj, in sicer da se je vpisala na program slaščičar ter uspešno zaključila prvi letnik, kljub težavam, ki jih je imela na začetku. Ti dve dijakinji sta vlogo svetovalnih delavk videli predvsem v pomoči dijakom pri osebnih težavah in učni pomoči. Zadnja intervjuvanka pa je imela malo drugačno izkušnjo od njiju. Sicer je bila s samim delom svetovalnih delavk zadovoljna, vendar pa je rekla, da ni z njihovim sodelovanjem nič pridobila in da je več sama naredila za rešitev svoje težave, je pa omenila, da ve tudi za izkušnje drugih dijakov, ki so jim pomagale, ter da ne more soditi samo na podlagi svojega primera. Poudarila je, da je bila sicer zadovoljna z delom svetovalnih delavk, da si vzameta čas, da poslušata, da si želita pomagati, vendar pa da bi si želela, da bi več delali na ozaveščanju ter da bi zavzeli tudi aktivistično držo – delo na spremembah na ravni šole. V zvezi s tem je rekela, da bi bilo dobro, da bi organizirale kakšne delavnice. Delavnice sicer svetovalne delavke že delata in hodita v razrede, kar je povedala ena od dijakinj v intervjuju, prav tako pa so to pokazale tudi ankete. Vendar pa meni, da bi bilo potrebno teh delavnic delati več, bolj intenzivno, predvsem pa vključiti še druge teme, kot npr. homoseksualnost, glede na to, da se dijaki, ki so istospolno usmerjeni, v šoli soočajo z negativnimi komentarji in žaljivkami. Tudi drugi dve dijakinji sta poleg podpore in pomoči ter učne pomoči omenili še delavnice v razredu in predavanja. Ena je omenila, da so jih imeli ter da ji je bilo zelo všeč, druga pa je rekla, da bi si jih želela.

Zelo pozitivno iz analize intervjujev se mi je zdelo, da so vse, tudi zadnja dijakinja, ki sem jo intervjuvala, videle svetovalno službo kot odprt prostor, kjer vsak dijak lahko dobi pomoč in podporo. Druga in tretja intervjuvanka sta tudi rekli, da dijaki veliko hodijo k svetovalni službi ter se nanjo obrnejo, če imajo težave. Tretja dijakinja je rekla, da so »kar pridni« v zvezi z iskanjem pomoči v svetovalni službi. Dve od treh dijakinj sta tudi omenili, da je svetovalna služba preobremenjena, da ima veliko dela, da nima vedno časa za vse dijake, hkrati pa sta tudi izrazili razumevanje, da imata svetovalki res veliko dela in se trudita. Ko sem spraševala po načinu dela s svetovalno službo, kako so potekali svetovanje in pogovori, sem iz opisov zaznala,

da sta svetovalni delavki pri delu osredotočeni na rešitev, da delata iz perspektive moči, pri delu izhajata iz dijakov. Prav tako so rekli, da ko prideš v svetovalno službo, najprej poveš svojo težavo oziroma kaj je problem, kar bi povezala z instrumentalno definicijo problema, in potem skupaj iščejo rešitev, soustvarjanje. V načinu njunega dela se po mojem mnenju izraža to, da sta socialni delavki in tako pri svojem delu uporabljata tudi koncepte socialnega dela. Pri tretji dijakinji, ki je imela težave s profesorico, so delali skupaj, kar pomeni, da so pri reševanju težave sodelovali vsi udeleženi v problemu. Sicer pa so vsi videli odnos svetovalnih delavk pozitivno, prav tako so tudi rezultati ankete pokazali, da večina vidi njun odnos pozitivno (prijazen, razumevajoč …). Glede svetovalnih delavk pa je druga intervjuvanka še zelo lepo rekla, da dijakov ne pustita na pol poti, temveč da jim stojita ob strani in jim pomagata, da bi bili čim bolj uspešni. Sicer pa so tudi dijaki v anketnih vprašalnikih po večini sodelovanje s svetovalno službo ocenjevali zelo dobro, in sicer na lestvici od 1 do 10, pri čemer ena pomeni zelo slaba izkušnja s sodelovanjem, 10 pa zelo dobra. Večje je bilo število ocen, ki so bile višje od ocene 6.

Glede konteksta šole, v katerem se nahaja šolska svetovalna služba, nobena od dijakinj ni videla ovire. Prva dijakinja je omenila, da o tem sploh ni razmišljala. Prav tako pa tudi drugih dveh to ni motilo oziroma jima ni predstavljalo ovire. Druga intervjuvanka je sicer omenila, da je imela slabo izkušnjo s svetovalno službo v osnovni šoli, zaradi česar na začetku ni želela iti k svetovalnima delavkama, saj je mislila, da ne sme iti, vendar pa je potem kmalu videla, da temu ni tako. Glede dojemanja svetovalne službe s strani drugih dijakov pa je prva dijakinja povedala, da imajo nekateri dijaki strah pristopiti k svetovalni službi, ker so preveč zaprti, si ne želijo govoriti o svojih problemih, kar je omenila tudi tretja intervjuvanka. Kljub temu pa je rekla, da se sicer dijaki v veliki meri obračajo na svetovalno službo, kar je potrdila tudi druga dijakinja, ki je rekla, da »kar korajžno« gredo k svetovalnima delavkama.

5. SKLEP

Iz empiričnega dela naloge lahko vidimo, da so dijaki šole BIC Ljubljana v stiku s svetovalno službo zaradi različnih razlogov, npr. poklicne orientacije, osebnih težav, delavnic v razredu, ki jih vodi svetovalna delavka, zaradi težav s sošolci … Na sodelovanje s svetovalno službo torej vplivajo zelo različni razlogi, prav tako pa so dijaki z njo v stiku v veliki meri. To so mi potrdili anketni vprašalniki, kjer je večina dijakov odgovorila, da so že bili v stiku s svetovalno službo, kakor tudi dve dijakinji iz intervjujev, ki sta rekli, da dijaki veliko hodijo k svetovalnima delavkama.

Ugotovila sem, da se tudi učitelji pri svojem delu obračajo na svetovalno službo, vendar pa bi se lahko v večji meri glede na pomembnost sodelovanja med svetovalno službo in učitelji, ki sem ga predstavila v nalogi. Učitelji so tisti, ki so v največji meri v neposrednem stiku z dijaki, zaradi česar bi bilo pomembno, da bi se obračali po podporo, pomoč in nasvet k svetovalnima delavkama ter tako izboljšali svoje sodelovanje z dijaki in način vzpostavljanja stika, ki bi jim pomagal tudi pri soočanju s težavami v prihodnosti. Tako dijaki v intervjujih kot učitelji so v največji meri poudarili, da je glavna dejavnost svetovalne službe neposredna pomoč in svetovalno delo z dijaki. Sicer se mi zdi odlično, da dijaki vidijo svetovalno službo kot mesto podpore in pomoči, vendar pa bi bilo potrebno v zvezi s to temo še posebej pri učiteljih poudariti pomen tudi drugih dejavnosti svetovalne službe, ki lahko bistveno prispevajo k izboljšanju delovanja celotne šole in prav tako učinkovito pomagajo učiteljem pri delu z dijaki. Gotovo pa je zelo spodbudna ugotovitev, da svetovalna služba na šoli ni prostor kaznovanja in discipliniranja otrok. Učitelji namreč v praksi le redko pošljejo dijake k svetovalni službi zaradi vedenjskih težav, kar se je pokazalo tudi iz odgovorov dijakov na anketna vprašanja.

Na splošno so dijaki sodelovanje s svetovalno službo ocenili pozitivno, prav tako so zelo pozitivno ocenili tudi odnos svetovalnih delavk. V anketnih vprašalnikih je bilo seveda tudi nekaj slabših ocen, vendar so v veliki meri prevladovale pozitivne ocene. Tudi dijakinje so v intervjujih zelo pozitivno ocenile njuno delo in odnos – tudi tretja intervjuvanka, ki, kot je sama rekla, s sodelovanjem z njima ni nič pridobila, je bila kljub temu zadovoljna z odnosom in interakcijami s svetovalnima delavkama.

Učitelji so delo svetovalne službe prav tako zelo pozitivno ocenili, poleg tega svetovalno službo prepoznavajo kot avtonomno in pomembno za sodelovanje celotne šole. Na podlagi anket, intervjujev in lastnih izkušenj menim, da svetovalno službo na BIC Ljubljana vse skupine na šoli večinoma dojemajo kot pozitivno in koristno. Žal pa jo v večji meri smatrajo kot podporo in pomoč dijakom, zgolj v manjši meri pa tudi kot pomoč učiteljem pri njihovem delu in načrtovanju sprememb ter prilagajanju okolja dijakom. Tu vidim možnost nadgraditve in dopolnitve dela svetovalne službe, ki bi morala učiteljem nuditi našteto, oni pa bi morali to prepoznati in biti pripravljeni sodelovati z njo v še večji meri.

Pomembno se mi zdi opozoriti tudi na to, da so tudi dijakinje zaznale, da je svetovalna služba preobremenjena in da ima zelo veliko dela, kar so mi povedale v intervjujih. Dve izmed njih sta rekli, da bi potrebovali več svetovalnih delavk oz. delavcev, saj se velikokrat zgodi, da so zasedene. Ena od njiju je na primer omenila, da ne more imeti svetovalnih srečanj dovolj pogosto (temveč npr. le enkrat na mesec). Tudi dva učitelja sta celo sama dopisala na anketo, da ima svetovalna služba zelo veliko dela in da je preobremenjena. Zdi se, da slovenski šolski sistem ne prepoznava velike vloge šolskih svetovalnih služb, ki poleg svetovalnega dela opravljajo tudi precej administrativnih nalog in so tako absolutno kadrovsko podhranjene.

Sicer pa so bili v splošnem rezultati raziskave glede dela svetovalne službe zelo pozitivni. Veseli me podatek, da imajo dijaki večinoma stik s svetovalno službo in da ga ocenjujejo kot pozitivnega. Predvsem pa me veseli podatek iz intervjujev, da vidijo svetovalno službo kot varen in odprt prostor, še posebej v primeru dijakinje, ki se sicer na šoli ne počuti najbolj varno. To kaže na to, da svetovalna služba na BIC Ljubljana opravlja pomembno delo ter to počne dobro. To prispeva k dobremu delovanju šole, predvsem pa k dobremu počutju dijakov na šoli, kar je očitno tudi prepoznano med dijaki in učitelji.

6. PREDLOGI

- Pomembno bi bilo učitelje seznaniti z vsemi dejavnostmi svetovalne službe, ki so določene po programskih smernicah (dejavnost pomoči, preventivna in razvojna dejavnost, dejavnost načrtovanja in evalvacije), ter ustvariti večje ravnotežje med izvajanjem glavnih dejavnosti v praksi.
- Ko pridejo na šolo novi učitelji, bi jim morali predstaviti svetovalno službo in njene naloge ter jim povedati, da se lahko kadar koli obrnejo po pomoč k svetovalnima delavkama, če imajo kakšno vprašanje oz. potrebujejo pomoč. Podrobneje bi jim bilo treba predstaviti razvojno in preventivno dejavnost svetovalne službe.
- Učiteljskemu zboru bi morali predstaviti pomen in vrednost sodelovalnega odnosa med svetovalno službo in učiteljem/učiteljico. Enkrat letno bi bilo tudi smiselno pripraviti delavnico, ki bi spodbujala sodelovanje med učitelji in svetovalno službo.
- Tudi dijakom bi bilo treba predstaviti namen svetovalne službe, kar bi lahko storili tako, da bi svetovalna delavka na začetku šolskega leta obiskala vse prve letnike ter jih seznanila z delom in vlogo svetovalne službe.
- V šoli bi bilo smiselno redno organizirati delavnice za dijake, v katerih bi predstavili različne tematike, od učenja, osebnih težav, do bolj družbenih tem. To bi pomagalo dijakom k uspešnejšemu delu, boljšemu počutju in večji angažiranosti.
- Na ravni šole in države bi morali nujno razmisliti o razbremenitvi svetovalne službe.

7. UPORABLJENA LITERATURA

- American School Counselor Assossiation. 2017. The Essential Role of High School Counselors. Dostopno na: https://www.schoolcounselor.org/asca/media/asca/Careers-Roles/WhyHighSchool.pdf, 09. 01. 2019.
- Bečaj, Janez. 1999. Organizacijska struktura šole, vodenje in položaj šolske svetovalne službe. V Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ur. Metod Resman, str. 157–174. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Bezić, Tanja idr. 1998. Nadarjeni, šola, šolsko svetovalno delo. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Bezić, Tanja. 1999. Zaposlovanje šolskih svetovalnih delavcev v Sloveniji – od začetkov do današnjih dni. V Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ur. Metod Resman, str. 95–107. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Bezić, Tanja, idr. 2003. Načrtovanje, spremljanje in evalvacija dela svetovalne službe. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Bizjak, Cvetka. 2014. Vizija delovanja svetovalne službe in kompetence za svetovalno delo v aktualnih družbenih razmerah in v prihodnosti – zapisnik z okrogle mize. V reviji Šolsko svetovalno delo, letnik 18, številka ¾ (2014, str. 49–55, Ljubljana.
- Čačinovič Vogrinčič, Gabi, idr. 2005. Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Čačinovič Vogrinčič, Gabi, idr. 2008a. Programske smernice. Svetovalna služba v gimnazijah, nižjih in srednjih poklicnih šolah ter strokovnih šolah in v dijaških domovih. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Čačinovič Vogrinčič, Gabi. 2008b. Soustvarjanje v šoli: Učenje kot pogovor. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Dostopno na:

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/ministrstvo/Publikacije/Soustvarjanje/v/soli/ucenje/pogovor.pdf, 16. 12. 2018

- Gallo, Laura L. 2017. Professional Issues in School Counseling and Suicide Prevention. Journal of School Counseling. Dostopno na spletu: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1151461.pdf, 08. 01. 2019

- Gregorčič Mrvar idr. 2018. Šolska svetovalna služba danes: analiza rezultatov raziskave o vlogi svetovalne službe v šoli. V Konferenca o šolskem svetovalnem delu: 19. Prispevki strok za svetovalno delo v praksi – Zbornik povzetkov, str. 25, 26. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Dostopno na spletu: https://www.zrss.si/zrss/wp-content/uploads/program-konference-o-solskem-svetovalnem-delu-avgust-12-7-2018.pdf, 19. 10. 2018.

- Gregorčič Mrvar, Petra in Resman, Metod. 2013. Svetovalni delavec in učitelj: konceptualna stališča, aktualne potrebe in zadrege. V reviji Šolsko svetovalno delo, letnik17, številka ¾ (2013), str. 7–14, Ljubljana.

- Javrh, Petra. 2014. Stabilna poklicna identiteta svetovalnih delavcev v času sprememb. V reviji Šolsko svetovalno delo, letnik 18, številka ¾ (2014), str. 9-14, Ljubljana.

- Kovač, Jernej. 2013. Supervizija, stres in poklicna izgorelost šolskih svetovalnih delavcev. Maribor: Mednarodna knjižna zbirka Zora, 101.

- Mesec, Blaž. 1997a. Metodologija raziskovanja v socialnem delu I: Načrtovanje raziskave. Študijsko gradivo za interno uporabo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- Mesec, Blaž. 1997b. Metodologija raziskovanja v socialnem deli II: Kvalitativne raziskave. Študijsko gradivo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

- Mithans, Monika. 2018. Vodstvo šole in participacija svetovalne službe. V reviji Šolsko svetovalno delo, letnik XXII, Številka 1, str. 50–57. Ljubljana.

- Openshaw, Linda. 2008. Social Work in Schools: Principles and Practice. New York, London: The Gilford Press.

- Pediček, Franc. 1967. Svetovalno delo in šola. Ljubljana: Cankarjeva založba.

- Podgornik, Vesna in Vogrinc, Janez. 2017. The Role of Headteachers, Teachers, and School Counselors in the System of Quality Assessment and Assurance of School Work. Sage Journals. Dostopno na: https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/2158244017713239, 09. 01. 2019.

- Poštrak, Milko. 2011. Prispevek socialnega dela pri preprečevanju opuščanja šolanja. V Obrazi pismenosti: spoznanja o razvoju pismenosti odraslih, ur. Petra Javrh, str. 202–218. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

- Povše, Lea. 2016. Vloga in položaj socialnega pedagoga kot svetovalnega delavca v OŠ. Diplomsko delo. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

- Prgič, Jani. 2010. Šolska in medvrstniška mediacija: vse kar morate vedeti o mediaciji v šoli. Griže: Svetovalno-izobraževalni center MI.

- Privošnik, N. in Urbanc, K. 2009. Svetovalna služba v spremembah vzgoje in izobraževanja. V reviji: Sodobna pedagogika 1/2009, str. 410–419.

- Resman, Metod. 1995. Preventivno in razvojno delo šolske svetovalne službe. V reviji Sodobna pedagogika, letnik 46/112, številka 5-6 (1995), str. 233–241, Ljubljana.

- Resman, Metod. 1999a. Pojem in karakteristike šolskega svetovanja. V Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ur. Metod Resman, str. 67 - 84. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Resman, Metod. 1999b. V osebnostni razvoj usmerjeno svetovanje v vrtcih in šolah. V Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ur. Metod Resman, str. 109 - 115. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Resman, Metod. 1999c. Oddelek, učitelj in svetovalni delavec. V Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ur. Metod Resman, str. 143 - 155. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Resman, Metod. 1999d. Razvojna vloga svetovalne službe. V Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ur. Metod Resman, str. 85–94. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Resman, Metod. 1999e. Posebnosti svetovanja učencem in dijakom. V Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ur. Metod Resman, str. 137–142. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Resman, Metod. 1999f. Načrtovanje in evalvacija šolskega svetovalnega dela. V Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ur. Metod Resman, str. 193–201. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Resman, Metod. 1999g. Svetovalno delo šolam, vodstvom šol in učiteljem v luči šolske organiziranosti. V Svetovalno delo v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah, ur. Metod Resman, str. 13–17. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

- Resman, Metod. 2016. Šolsko svetovalno delo včeraj, danes, jutri – razmislek ob dvajseti obletnici revije Šolsko svetovalno delo. V reviji Šolsko svetovalno delo, letnik XX, številka 1/2, str. 7-12, Ljubljana.

- Ule, Mirjana. 2011. Spremenjene podobe mladosti in prehodov v odraslost. V Obrazi pismenosti: spoznanja o razvoju pismenosti odraslih, ur. Petra Javrh, str. 136–150. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

- Šugman Bohinc, Lea. 2014. Kompetence diplomantk in diplomantov socialnega dela za delo v šolski svetovalni službi. V reviji Šolsko svetovalno delo, letnik 18, številka ¾ (2014), str. 41–48, Ljubljana.

- Vogrinc, Janez in Krek, Janez. 2012. Delovanje svetovalne službe. Ljubljana: Pedagoška fakulteta. Dostopno na spletu: http://pefprints.pef.uni-lj.si/1188/1/Vogrinc/Krek/Delovanje/svetovalne.pdf, 24. 10. 2018.

SPLETNI VIRI:

- BIC predstavitev. Pridobljeno na: http://www.bic-lj.si/index.php/49-predstavitev/predstavitev, 20. 01. 2019.
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI). Uradni list RS, št. 16 / 2007.

8. PRILOGE

8.1. Anketni vprašalnik za dijake

Živijo, sem Ana Pančur, študentka Fakultete za socialno delo. Za magistrsko nalogo sem si izbrala temo »svetovalna služba v srednje šolskem izobraževanju« in me zanima, kako delo svetovalne službe vidite dijaki šole. Prosila bi te, da si vzameš nekaj minut svojega časa, da izpolniš anketo. Hvala za sodelovanje!

1. Spol: M Ž

2. Kateri program obiskuješ?
   a. Naravovarstveni tehnik
   b. Živilsko prehranski tehnik
   c. Pek, slaščičar, mesar
   d. Pomočnik v biotehniki in oskrbi

3. Ali si že bil/a v času svojega šolanja v stiku s svetovalno službo?
   DA NE

4. Kaj je bil vzrok tvojega sodelovanja s svetovalno službo? (možnih je več odgovorov)
   a. Poslal/la me je učitelj/ica iz razreda zaradi vedenjskih težav.
   b. Sam/a sem se obrnil/a na svetovalno službo zaradi osebnih težav (npr. v družini, s prijatelji).
   c. Šel/šla sem k svetovalni delavki zaradi težav s sošolci.
   d. Šel/šla sem k svetovalni delavki zaradi poslabšanja učnega uspeha.
   e. Svetovalna delavka je prišla v razred v zvezi z vpisi v višji izobraževalni program.
   f. Bil/a sem pri njej zaradi poklicne orientacije.
   g. Bil/a sem pri njej zaradi odločbe o prilagoditvah.
   h. Drugo:_____

5. Si je svetovalna delavka vzela čas za pogovor s tabo?
   1 (nikoli) 2 (občasno) 3 (pogosto)

6. Kolikokrat si se v enem šolskem letu srečal/a s svetovalno službo?
    a. 1-krat
    b. od 1-krat do 3-krat
    c. od 3-krat do 6-krat
    d. od 6-krat do 10-krat
    e. več kot 10-krat

7. Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje s svetovalno službo na lestvici od 1 do 10, če pri tem 1 pomeni, da si s svojim sodelovanjem s svetovalno službo zelo nezadovoljen/a, 10 pa pomeni, da ti je bilo sodelovanje s svetovalno delavko odlično?

    1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

8. Kakšen je bil odnos svetovalne delavke do tebe? (možnih je več odgovorov)
    a. Spoštljiv
    b. Prijazen
    c. Razumevajoč
    d. Pozitiven
    e. Te je kaznovala
    f. Te je pohvalila
    g. Negativen
    h. Nespoštljiv
    i. Neprijazen
    j. Drugo:_____

9. Ali bi se v primeru osebne težave ali vprašanja obrnil/a po pomoč k svetovalni delavki?

    1 (nikoli) 2 (občasno) 3 (nikoli)

8.2. Anketni vprašalnik za učitelje

Pozdravljeni, sem Ana Pančur, študentska magistrskega Fakultete za socialno delo. Za magistrsko nalogo sem si izbrala temo »svetovalna služba v srednješolskem izobraževanju«. Z anketo želim ugotoviti vlogo svetovalne službe, kako jo vidite učitelji. Anketa vam bo vzela približno 10 minut časa. Hvala za sodelovanje.

1. Spol: M Ž

2. Koliko let poučujete na šoli? _____

3. Na koga se najpogosteje obrnete po pomoč v primeru težav ali vprašanj?
   a. drugega učitelja
   b. vodstvo
   c. svetovalno službo
   d. drugo:_____

4. V kolikšni meri se pri svojem delu obračate po pomoč k svetovalni službi?
   1 (nikoli) 2 (občasno) 3 (pogosto)

5. V kakšnih primerih ste se po pomoč obrili k svetovalni službi? V primeru:
   a. vedenjskih težav dijaka
   b. vedenjskih težav celotnega oddelka
   c. odnosnih težav v razredu, kjer ste razrednik
   d. poslabšanja ocen v razredu, kjer ste razrednik
   e. ob opažanju nasilnega vedenja do kakšnega dijaka
   f. drugo:_____

6. Ali pošljete dijaka k svetovalni delavki v primeru, da moti delo v razredu, kot način kaznovanja?
   1 (nikoli) 2 (občasno) 3 (pogosto)

7. Kako kakovostno bi ocenili delo svetovalne službe na lestvici od 1 do 10, pri čemer je 1 zelo slabo, 10 pa odlično?
   1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

8. Kaj vidite kot osnovno dejavnost svetovalne službe?

a. Pomoč pri discipliniranju dijakov (npr. kaznovanje dijakov – v primeru vedenjskih težav v razredu pošljete dijaka k svetovalni službi).
b. Sprejem, prepis in izpis dijakov.
c. Pomoč pri vzpostavljanju odnosa z oddelkom.
d. Pomoč pri soočanju z neprimernim vedenjem dijakov na šoli.
e. Svetovanje dijakom ob osebnih problemih, stiskah v družinskem okolju.
f. Pomoč oz. svetovanje dijakom pri osebnem, čustvenem in socialnem razvoju.
g. Delo z dijaki, ki potrebujejo pri šolanju določene prilagoditve (npr. odločbe za dijake s posebnimi potrebami).
h. Svetovanje učiteljem ob vprašanjih glede dela z razredom oz. dijakom.
i. Pomoč pri načrtovanju sprememb vzgojno izobraževalnega procesa šole in evalvacija vpeljanih sprememb.
j. Vzpostavljanje primernega učnega okolja za vse dijake (šolska kultura, red …).
k. Sodelovanje in koordinacija pri različnih projektih.
l. Poklicna orientacija dijakom ob prehodu na višji izobraževalni program oziroma pomoč pri izbiri ustreznega programa ob prešolanju.
m. Drugo:_____

9. Kako bi ocenili na lestvici od 1 do 10 samostojnost dela svetovalne službe, če pomeni 1 na lestvici, da je pri delu nesamostojna in se obrača po pomoč k ostalim sodelavcem (npr. drugim učiteljem, vodstvu), 10 pa pomeni, da je pri svojem delu samostojna, da podaja korektne, avtonomne in strokovne odgovore na vprašanja in potrebe dijakov?

   1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

10. Ali vidite svetovalno službo kot pomemben del vaše ustanove, ki pomembno prispeva k dobremu delu šole kot celote?

    DA NE

11. V kolikšni meri ocenjujete, da je svetovalna služba, na lestvici od 1 do 5 pomemben del delovanja šole pri čemer 1 pomeni, da svetovalna služba ni pomemben del vaše šole, 5 pa da je zelo pomemben del?

    1 2 3 4 5

8.3. Opomnik za intervju z dijaki

1. Kaj je bil vzrok oziroma povod za tvoje sodelovanje s svetovalno službo?
2. Kako je potekalo vajino sodelovanje? (kako pogosto, kako dolgo)
3. Katerih tem ste se pri vajinih pogovorih dotaknile/dotaknila? Kdo je dal pobudo za določeno temo?
4. Kaj si pridobila/pridobil z vajinim sodelovanjem?
5. Kaj ti je bilo pri sodelovanju najbolj všeč?
6. Kaj bi pri sodelovanju spremenila, če bi lahko?
7. Bi si želel/a da bi bilo več priložnosti za pogovore s svetovalno delavko?
8. Kako vidiš delo svetovalne službe v šoli? (kako sedaj, kako prej, kako pomembno se ti zdi ?)

8.4. Intervjuji

1. **intervju – dijakinja, 3 letnik, program: naravovarstveni tehnik, v stiku s svetovalno službo zaradi želje po delu na sebi, na osebnostni rasti**

Kaj je bil vzrok, da si začela sodelovati s svetovalno službo?

Ja v bistvu je začela najprej moja prjatelca hodit, k se je pač ful slabo počutla in je pač rekla da pogovori s Tanjo ful pomagajo in da um … s tem k se ti pogovarjaš sam prideš do nekih odgovorov, ki jih rabiš. In ja v bistvu sm imela eno tako obdobje k sm se ful slabo počutla in pol sm šla k Tanji in pol smo začele skus redno skupi delat.

Se pravi si čist na svojo odločitev šla k svetovalni službi?

Mhm, čist ja.

Fino. In kdaj je to bilo?

Um men se zdi da … lan … v, ja na začetku druzga letnika.

Ok. Se pravi, da že eno leto. In kako je potekalo sodelovanje?

Um a kako smo se pogovarjale?

Ja na kakšen način so potekala srečanja, kako pogosto, kako dolgo?

Ja, približno eno šolsko uro, se pravi 45 minut in najprej sm ji povedala kaj se je kej dogajalo od takrat ko smo se zadnjič vidle in pol um … me je vprašala če mam kšne stvari k me motjo al pa kej tazga in pol smo se pogovarjale o teh stvareh. Pa tut ona mi je dajala neka vprašanja k sm jih pol js zbrala tista, ki bi js rada ogovorila na njih in pol sm domana tista vprašanja odgovorila al pa mi je dala kšne naloge take, da sm jih pol doma delala.

Kakšna vprašanja pa? Daš lahko kakšen primer?

Um, ne vem … kaj se mi zdi da pričakujem od drugih da mi dajo al pa kk se počutm um kdr mi en reče ne al pa pač podobna vprašanja na tej rasti.

Osebnostni rasti?

Mhm, ja to. In ja, pol zdej letos mi je dala en zvezek in pol si pišem notr tisto celostno vedenje alk k se reče… kaj maš, čustva pa telo pa um kk se odzivaš in pol tisto zapišeš, kdr je kk slab trenutek. Um pa zdej mi je rekla naj si pišem dnevnik, zato ker zelo rada pišem in pol v bistvu to nekak vn dam pol k napišem neki o nekem dogodku.

Super. Si že prej kdaj pisala dnevnik ali si ga zdaj začela?

Mislm tk, pisala ampak sm ga pisala dva tedna pol sm se pa naveličala. Ampak ja zdej probam čim bl redno, ker dejansko ful pomaga. Ker pol sam nekak k prebereš tisto na glas pol slišiš sam sebe in pol vidiš zakaj se gre in vidiš da dejansko ni tok hudo k prej vse preveč analiziraš v glav.

Mhm, okej, fino. Se pravi o temah, ki ste govorile na srečanju … kakšne so bile te teme?

Um večinoma o mojem počutju, um in … kk rešt moje težave v bistvu pa zakaj pride do tega problema. Um recimo js mam ful problem k ne znam rečt ne. In um pol smo se ful pogovarjale glede tega in zakaj je tu in pol sm ji probala čim bolj opisat kk se počutm ... tak, večinoma take stvari, delo na sebi.

Mhm, fajn. In na vsakem srečanju ste imele teme ki so prišle s tvoje strani ali je tudi Tanja dala pobudo za kakšno temo?

Ja v bistvu od tega kar sem ji jaz povedala, kaj se mi je kej zgodilo in k sm ji pač govorila kaj je blo dobro kaj je blo slabo in pol je pač nekak on iz tega na neko temo začela in ja pol smo se o tem pogovarjale.

Se pravi ti si začela s temo, ona pa jo je usmerila?

Mhm.

Okej. In kaj si pridobila z vajinim sodelovanjem?

Um ja ful sm začela drgač gledat pač nase, mislm um, pač že na začetku mi je rekla da bo trajal preden se bom js dobro počutla ob kkšnih takih situacijah, da bo pač trajal en čs ane, da se bom js sama sebe sprejela in te stvari. In um pol v bistvu … kk je blo že vprašanje, zdj sm se zmedla (smeh).

(smeh) Kaj si pridobila z vajinim sodelovanjem?

Um ja to pač začela sm se bl cent pa tk drgač sm začela gledat na stvari, k mi je ona dala drugačen pogled, pa pol sm bla še v tisti skupini »Vsemu sem lahko kos« in tut tm se lahko v bistvu um pogovarjamo med sabo in um s tem k ti pač poveš kaj je narobe se mi zdi de ti ful pomaga, da ti drugi dajo pol nasvet in to.

Mhm. A tej skupini si se pridružila potem ko ti je Tanja svetovala?

Mhm, ja pač rekla mi je … js prej nism vedla za to in pol k mi je ona rekla, pač mi je povedala zakaj se gre pa sm rekla pač okej, zakaj pa ne, itak je na tej šol, tk da. In pol je blo dejansko ful fajn, ampak je pač tk štirkrat na leto. Mislm, meni je drgač kr všeč.

Fino. A si dobila kej od vajinega sodelovanja tudi za šolo ali pa za prihodnost, načrte za naprej?

Um ful mi je pomagala s tem kk se učit. Mislm de, k sm ji povedala de pač kaj me mot, da mora bit vse pospravljen al pa kakšne take stvari je rekla, da ja nej uporabljam … pol smo ugotovile, kater tip sm. Pač tist a si slušni tip, vidni tip. Ja in mi je tisto razložila kk gre in pol je rekla nj en teden probam to delat pr domačih nalogah al pa pač kdr bom delala zapiske in če bo kej pomagal pač, de nej tu delam še naprej. Dejansko sm js vidni tip in sm zdej ful začela markerjev uporabljat in vsega tega pa te mislne vzorce in mi je tk dost buli. In ja zdj se znam tk bul učit kt prej.

Fajn! In kako si ugotovila oziroma ste ugotovile da si vidni tip?

Ja ena taka anketa je in pol ti pride vn iz tistih odgovorov kater tip si. Ful zanimiv.

Okej. In kaj ti je bilo pri sodelovanju najbolj všeč?

Um tu k mi je znala povedat de um pač dobre lastnosti ane, me je znala potolažt kadar sm mela ful slab dan, pa kdr sm pršla k njej me je zmerej sprejela in mi je povedala dobre stvari. me je znala spravit v dobro voljo. Tk, to mi je najbl.

To, da je znala izpostavit tvoje dobre lastnosti?

Aha, pa de, mislm, take malenkosti, pač de znaš cent pa vse tu. Mejhne stvari.

Okej. Potem ti ni žal da si se odločila za sodelovanje?

Ne.

Bi še komu priporočila, da naj začne?

Ja pač tej pogovori res ful pomagajo in pač vsakomur k ma kšne take probleme, manjše težave k jih noče lih povedat na glas tk vsem drugim de pač gre h Tanji kjer se pogovarjaš na tak način k ona ve kako in se mi zdi da je pol laži.

Fajn. Je kakšna stvar, ki pa bi jo spremenila?

Um ja, da bi blo dali k eno uro (smeh), k ena ura je ful mal, mislm tk 45 minut. Se mi zdi da gre ful hitro, da bi blo tk dve uri recimo k pol se res lahko bl pogovarjaš. Če ne moraš pol hitet in pol pozabiš vse povedat.

Preveč stvari pol ostane za naslednjič?

Ja (smeh).

Okej. Kako vidiš delo svetovalne službe v šoli na sploh?

Um ja, se mi zdi d je um kr v redu, sm da .. um se mi zdi da ful dijakov noče tk pristopit k se bojijo al pa ne vem, nočejo da bi se tk pogovarjal o teh problemih. Se mi zdi da ful držijo preveč zase. Tk glede tega kaj vse ponuja pa pač te delavnice in vse pa da je ful v redu.

Kakšne delavnice?

Ja na primer ta »Vsemu sem lahko kos« pa um … ja ubistvu ja ta ta kr vem. Ampak tut tk na splošno. Velikrat ns je mela tut ona pouk k je nadomeščala in smo delal različne ankete o tem kako se učit in to je meni v redu, dejansko je ful lažje.

Se pravi vam pomaga pri učenju?

Mhm.

Okej. Rekla si, da je za dijake težko pristopit do svetovalne službe. Ti si. Kaj te je tako spodbudilo da si lahko pristopila, omenila si prijateljico?

Ja um js sm pač nisem več hotla bit v taki situaciji in sm hotla pač, sam sm hotla to spremenit in sm rekla pč de moram nekaj nardit glede tega. In sm pač šla.

Pa ti je bilo težko?

Ja ta prvič je blo, pač sploh nisem vedla kaj nj povem, nisem vedla, pač ful sm bla zmedena. Pol ja, mi je nekak pomagala, da sm pršla do nekega zaključka. (smeh)

Kako pa je zgledalo to vajino prvo srečanje?

Ja točn tle je blo (v sobi, v kateri smo imele intervju). Najprej me je vprašala pač kaj sem kej delala prej pa s čim se ukvarjam, pa kaj se mi zdi da so moje dobre lastnosti pa slabe … um dobih sm mogla več povedat k slabih.

Seveda!

Pol na kakšen način se učim, ja pa tek sprot k sm ji povedala kšne… um kaj se mi je kej zgodilo, kšne take mi je rekla da nej opišem kako sem se počutla ob tem pa tko, da tut ona pol vedla kako je pa tko.

Kakšna so pa srečanja sedaj, ko že sodelujete eno leto, je drugače?

Ja zdej je ful bl sproščeno, dejansko l da bi ble prjatlce. Normalno. Nimam več unga občutka k te skrbi kaj bi povedal. Ja ful je bl sproščeno pa ful ji bl zaupam. K prvič k sm bla sm blat k mal skeptična kok lhk zdej povem, ampak zdej sm pa pač … kr povem vse kar mi leži.

Super! Kako pa je nate vplivalo dejstvo, da je to v kontekstu šole, ona je vseeno svetovalna delavka v šoli? Ti je bilo zaradi tega kaj težje ali o tem nisi razmišljala?

Ne, dejansko na to ful nism razmišljala, k sm vidla, da se je takrat sm men posvetila in je tut sama rekla, da nej si predstavljam k da to ni v šol, pač da nej si predstavljam da se z njo pogovarjam zdej nek tk na samem. In mi je blo pol dost lažji.

Fajn, okej. Bi še kaj dodala o svetovalni službi ali pa vajinem sodelovanju?

Ja pač da je to res, pač ta pogovor res ful ful ful pomaga pa čeprav mislmo velikrat da ne, ampak um mi je ful všeč da je Tanja naša svetovalna delavka, k ona ful zna tko z ljudmi in je res ful v redu.

Bi si želela da bi bilo več priložnosti za take pogovore? Oziroma da bi imela svetovalna delavka več časa za pogovore z dijaki?

Um mislm ja. Velikrat je ni ane. Velikrat ma ful velik dela, ampak js to razumem, ampak po moje bi bilo ful v redu če bi tk mela več cajta. K zdej sej se vidva tk na, enkrat na mesc al pa mal večkrat ampak to je vse. Tk še kr mal ker dejansko nima tolk časa.

Aha. A na začetku je bilo kaj več teh srečanj?

Ne, dejansko tm približno isto. enkrat na mesec. Včasih tut po dva mesca nism šla ampak ja to je zato k sm že mal pozabla da smo se zmenile (smeh).

In kako da si potem uspela ohraniti ta stik z delom na sebi, ker en mesec je kr dolgo?

Ja dejansko js probam to delo na seb že več k to eno let in je res zlo zlo zlo počasi. Res res, ne morm verjet (smeh). Ja mislm, nism še zadovoljna ane. Hočem še bl se izboljšat, kar se le da no. Itak dejansko to celo življenje poteka ane, ampak ja, je lažje če se pogovarjaš z enim k ve, zakaj se gre.

Mhm. No ampak jaz verjamem, da boš prišla do cilja!

Ja upam.

No če bi sedaj na lestvici od 1 do 10 ocenila, pri tem da je 1 kje si bila, ko si začela hodit v svetovalno službo in kje si zdaj na tej lestvici. Kakšen je ta premik?

Um ja tkrt k sm začela sm bla tk, recimo 2, zdej sm pa um … pri 6.

Vaaau! V enem letu za 4!

Mhm. Ja pač ful je težko pa ful se, pač k se kakšne spremembe nardijo sploh se ne zavedaš tok. Pol mi je dejansko k sm prišla s počitnic poletnih Tanja povedala da sm se tk še kr spremenila ane in da tut ona opaža tu. In je rekla, tk da so to te mejhne spremembe k se jih ne opazi takoj, ampak k se jih nekej nabere pa se pozna.

Okej, na lestvici od 2 do 6. Kaj je ta 2 pomenil k si prišla?

Ja pač nisem se imela rada pa nisem, mislm pustila sm da drugi me kontrolirajo, de sm.. ja ta pač js mam ful empatije in pol sm bla obkrožena s takimi ljudmi, k so se pač slabo počutl in pol k sm se js družla z njimi sem nekako prevzela njihova čustva. Dejansko nism bla sploh tuk slabe vole ampak pol sm zrd tega, ker sem bla z njimi, k sm bla pač v takem okolju sm se tk počutla. Pa nism znala rečt ne.

Zdej pa ful znam, mislm tk se postavim zase. um tut včasih si pač rečem da moram sm spustit pa do bo v redu.

In to je zdaj pa 6?

Ja.

Kaj pa to da se imaš rada, kar si omenila prej?

Ja mislm je bl k prej ampak. Ni še čist uno sto procentno ampak je pa ful bolš. Tk prej si na primer nisem upala kakšnih takih oblek, k sm jih res hotla nosit oblečt k sm se pač bala kaj bodo drugi misl. Ampak zdej pa pač sm rečem da če je men nekej všeč bom nosila pa me briga za mnenja drugih. Ja… ampak je ful težko pridt do tega ampak ja.

Okej. In kako bo, ko boš na 10?

Pomoje bo ful lažji k ne bom bla tu pod stresom pa ne vem, se bom nekak zavedala da so padci in vzponi ampak bo… pač Tanja vedno tk pokaže da zdj mam pač ful ta nihanja razpoloženja (pokaže z roko po mizi), da js hočm pridt pa na neko linijo k je skor konstantna in pač da so tej up's and down's pač ful manjši ja. Tk, neki približn.

Okej in do takrat boš sodelovala s Tanjo?

Ja, js bom do konca sodelvala, kokr časa bom tukej. Mislm tk če nimaš kakšnih velikih problemov je vseeno se fajn o tem tk mal pogovarjat.

Si želiš tega sodelovanja tudi po zaključku srednje šole?

Ja dejansko sem razmišljala, da bi se vseeno pač tk kdaj še dobile pa to, sm ne vem kako bo, kje bom pa faks pa to.

2. intervju – dijakinja 2. letnik, program slaščičar, v stiku s svetovalno službo, ker je prišla v šolo iz tujine

Kaj je bil vzrok tvojega sodelovanja s svetovalno delavko?

Moj vzrok sodelovanja s svetovalno službo je bilo to, da sem prišla iz tujine, um pa sem sodelovala zaradi jezika in pomoč pri učenju. Um pa to da sem dobila tut odobreno za tečaj slovenščine.

Aha, si morala obvezno hoditi na tečaj slovenščine?

Zaželeno je bilo, nujno pa ni bilo. Ampak ker mi je slovenščina delala težave, valda sm bla sm prvo leto tukej in pol sm šla, sm si želela v bistvu dobit to priložnost, da bi šla na tečaj slovenščine.

Se pravi si na svojo željo, na svojo pobudo šla do svetovalne službe ali so te povabili?

Načeloma profesorca za slovenščino je omenila, če bi kdo želel it na ta tečaj. Pol pa smo se s Tanjo (svetovalno delavko) pogovorile, da bi blo fajn zame, da bi šla in pol sm pač sprejela to in sm eno leto hodila, pol pa itak sm se tok naučila iz tečaja v bistvu. Tanja me je velik podpirala, da če kar koli sem rabila sem lahko šla do nje vprašat kej al pa prosit za kakšno pomoč, dodatno v bistvu pomoč, pa tut to so mi omogočili, kar je blo kar v redu, da sem šla najprej na nižjo poklicno potem pa sem šla naprej, ker me slaščičarstvo v bistvu veseli.

Mhm, super. Ti si torej prišla v Slovenijo 3 leta nazaj in takrat si tudi začela sodelovanje s svetovalno službo?

Ja takrat sem začela s sodelovanjem.

In sta še vedno v stiku s svetovalno delavko?

Ja seveda in sodelujeva, v bistvu sem prostovoljka v vrtcu XX, sodelujemo z malimi otroci recimo v igri, risanju, barvanju. Pa lani smo se recimo srečal vsak teden, vsako sredo pa smo mel, ne vem, neke delavnice pa igre. Letos pa je mal drgač, mamo samo na dva, tri mesce srečanje, oni pridejo k nam al pa mi k njim pa spet sodelujemo oziroma imamo nek stik z njimi no.

Aha, in kdo sodeluje na teh srečanjih?

V bistvu iz našga razreda sm samo js pa še ena sošolka, um na šoli pa pač tut drugi razredi, ne vem kok iz katerega, ene par nas no.

Okej. In kako se je to začelo, kaj je bil namen, da ste začele hodit?

V bistvu namen jebil, da so otroci iz vrtca prvič prišli k nam, srečanje pač v šoli smo mel, potem Tanja je predlagala, kaj pa če bi, kaj pa vi pravite o tem, če bi mi sodelovali z njimi redno. Pol so se tut oni strinjal in smo začel hodt, pa tisto naše medsebojno sodelovanje je pa še dan danes ane.

Okej. Torej tvoje sodelovanje s Tanjo je potekalo tako, da te je usmerila za tečaj, pa ti je tudi vmes pomagala, pa vključila te je v prostovoljstvo v vrtcu?

Ja, tako je. Velik učne pomoči mi je omogočla, pa tut recimo kar kol sem rabla. Pa tut je vidla, najprej sem bla v bistvu vpisana v slaščičarskem programu, potem je vidla da mi ne gre, valda zard jezika ane. In mi je predlagala, kaj pa če bi se js prepisala v nižjo poklicno najprej, da bi to zaključla, v bistvu ful me je spodbujala k temu, da ni prepozno, če te nekaj veseli, da to ne bi mogla naredit. Pa v bistvu sem se js sprijaznla s tem, da mi res ne gre, je blo tut Tanji škoda, da bi recimo js zdej padla letnik zrd slovenščine al pa kar koli. Pol sm se prepisala na pomočnik v biotehniki, sm naredila sm par izpitov um pa prakso sem mogla še nadomestit. In sm pol naredila vse izpite za prvi letnik nižje poklicne, drugi letnik sem normalno hodila, sm nardila tut zaključni izpit in junija, ko so bili prvi vpisi sem se vpisala na slaščičarsko. Prvi letnik sem pa tut uspešno zaključla, z dobrim uspehom, letos pa mi tut dobr gre.

Odlično! Se pravi ona te je spodbudila, da si se prepisala na nižji program, pridobila znanje …

Znanje slovenščine, znanje matematike, kar koli. Ker je drugač. Iz Makedonije ko prideš, tle so ful nove stvari, je drugače, tut v bistvu pri matematiki in ostale predmete so čist drugač ne. Pa še strokovne predmete nisem srečala v bistvu nikjer ane, izrazi pa to in če nimaš podlage nobene, ne moreš naprej na težji program ane.

Aha, super. Omenila si prej tudi učno pomoč, a to ste se vidve skupaj učile?

Ne, v bistvu učna pomoč, odločbe nisem imela, ampak je vidla da se js trudm in da mi v bistvu ni vseen za šolo. Tako mi je pol omogočla, da se lahko s profesorcam učim, profesorco Natašo, potem je prišla še ena, je bla na naši šoli … v bistvu vsaka po malem no, če sem rabila kar koli sem skočila do Nataše pol sem se še na njo navadla, sem rekla, če bi mi ti pomagala ane. Vedno sem bila tista, mi ni blo nikol, zakaj bi šla zdej do nje, a bi šla al ne bi. Sem vedno tisto, grem. Sm kr korajžno do nje, če mi lahko prosim pomagaš. Je to itak sprejela, smo se tut za izpite učile skupi, ker sem mogla matematiko narest za nižjo, pa sem mela še par strokovnih predmetov, um tut s slovenščino sem imela težave, ko sem pisala, tko je blo mal drgač, ni bla čista slovenščina, pa vem, valda razumljivo ane. Sm mela pa ustni in pisni del, sem uspešno opravila in sm šla pol lahko naprej.

Bravo, res super. Se pravi ti je pomagala s to učno pomočjo, da te je usmerila …

Ja na koga se lahko obrnem, pa me je tut učila k temu, da nj me ne bo zdej se sram obrnt pa prosit za pomoč, da naj si kr upam in da pač nekomu rečem js potrebujem pomoč. Ker ljudje ne vejo, če sm js tih oni ne vejo če jo js rabim al pa ne.

Okej. A ste imele vidve tudi kdaj same srečanje?

Srečanje v bistvu smo mele na vsake tolk časa, me je v bistvu povabila k njej, da me je vprašala kako mi gre. V bistvu sm bila ful zaprta oseba, kr če prideš iz druge države se ti zdi vau kam sem zdej … v bistvu sm imela ful negativne misli v glavi, da se me bo vsak zdej izogibal, da se noben ne bo hotel z mano pogovarjat. Sm bla čist zaprta pa niti govorila nisem z nikomer, v bistvu sm se čist tko bl skrivala, pa se spraševala kaj bi z mano. Pa pol ene par krat me je Tanja v bistvu vidla, pa me vprašala kaj se dogaja, zakaj se umikam temu pa smo pol mele tko ene par krat pogovor, pa ful me je spodbujala k temu, da bo vsak lahko pride iz drugje pa da smo vsi isti, nismo vsi za vse, ampak če vztrajaš lahko prideš daleč.

Mhm, okej, potem, če te prav razumem, te je spodbudila, da si se bolj odprla ljudem, da si začela vzpostavljat stike …

Ja pa komunikacija, je bla čist tko nula. V bistvu nisem si upala do človeka pa rečt okej js pa rabm pomoč, še živjo nism si upala rečt. Ker ne vem, js sm misnla da sm čist drugačna od drugih in sm vedno bla uno ne ne grem, zakaj bi šla, js nobenga ne poznam, pa mene noben ne pozna, ampak pol sm se že odprla in rekla okej, nisem edina, k sm taka, so tut drugi. Tut Tanja me je k temu spodbujala, pa je rekla vidš, obrni se, boš vidla da nisi ne prva ne edina, ki je prišla, ampak če se obrneš in vztrajaš prideš daleč, če se pa skrivaš pa si tih pol pa ne morš do tega prid.

Mhm, potem je Tanja nekako dala pobude za pogovor, glede na to, kaj je opazila pri tvojem obnašanju?

Ja, tako je.

Pa si tudi ti kdaj prišla k Tanji s kakšno temo, o kateri se želiš pogovorit?

V bistvu niti ne, večinoma sem prhajala v bistvu prosit za tisto pomoč spet. V bistvu sem iskala dovoljenje, če lahko v bistvu grem si uredit učno pomoč, ker brez odločbe ni fajn da bi se šla z drugim učit. Po navadi gredo otroci, dijaki ki imajo odločbo se učit, ampak pol ker nisem imela tega sm bla uno, tko, večinoma sem prihajala tko vprašat za učno pomoč in vedno me je sprejela in nikoli me ni zavrnila. Vedno mi je rekla, da lahko, je tut rekla, ti bo uspel. V bistvu mi je tut v glavi dajala tiste misli, da mi bo uspel, ne obupat. Ker js sm bla prej kdaj tut ful obupana, ker karkoli sem rekla ooo to je pa zame preveč, ne morem js tega, um ne bo mi uspel, ker pojma nimam, sm bla vedno tista k sem se tko prvega leta, prvo leto skor sm jokala, da se bom izpisala, ker mi ne gre. V bistvu nisem nobenga ne poznala ne oni mene in ne vejo niti kako bi komuniciral z mano. Prou spomnim se, kako mi je bilo, ko me je prvi dan Tanja peljala k profesorci za učno, js sm se pa jokala in me je vprašala zakaj. A js pogrešam svoje domače, js sm prišla iz drugje a pogrešam svoje državo al kaj je z mano. V bistvu skozi solzice sem povedala, da mi je težko, da sem prišla v Slovenijo, v bistvu da ne razumem, da ne vem kako bom to speljala. V bistvu sem se bala kaj bo z mano naprej ane. Pol sm pa res en velik korak nardila, s pomočjo Tanje moram rečt, pa tut Mojce, ker svetovalne so pa res take, da te ne pustijo na pol poti, posebej če vidjo, da se trudiš ane. Ni jima, ni jima blo vseeno in sta rekli no ne bomo tih, ne bomo čakal da pride iz nebes kej, ampak da se bomo potrudil. Sem bla v bistvu so me res spodbujale pa z njihovo pomočjo sem prišla do cilja.

Bi lahko rekla, da sta tudi onidve eden izmed razlogov, da si tudi ostala v šoli?

Ja, načeloma so. Ker js sm mela vedno tiste misli ne mi ne bo uspel, se bom izpisala in iz ene strani sem bla uno okej zakaj to govorim iz druge pa sem, bi se sam jokala, ker pojma nisem mela kaj bo z mano naprej. Tko da sta vzrok, da sem js na tej šoli ostala, ker sem bila zelo obupana na začetku, ne da mi ni blo všeč, men je blo všeč, js sm kot mejhna sanjala da bom slaščičarka, ker karkoli je mami delala sem se zraven tko vmešavala, lahko še js to delam, pa v bistvu sploh vedla nism kaj je to ane. Pol … mene slaščičarstvo veseli, tut sem bila zelo žalostna pol zakaj sem se izpisala, pa sm se tut na sošolke navadla, ampak pol v bistvu sem mogla naprej. Sta v bistvu vzrok, da sem ostala na šoli in pol k sm vidla, da me v bistvu onidve spodbujata in da imam neko podporo za sabo, če nardim korak naprej nisem sama k temu, sm pol zaživela. Sem se tut začela pogovarjat z drugimi, pa iskat tisto pomoč, pa kar koli je blo že okej js bom zraven sodelovala, pa tut če je neki narobe, pa potlej tut slovensko sem se začela pogovarjat, sicer ni bla slovenščina, res ni bla slovenščina, še sama ne vem kaj je bilo to (smeh)

Ampak si se trudila.

Ja pač, tut če sem vedla da je bilo nekej narobe, al pa da nsiem razumela, sem pol vedno, ko sem prišla domov sem atija prosila naj mi to prevaja, naj mi pove kaj to pomeni, kar sem v šoli slišala, ker pol sm se res trudila, da naj tut na tečaju čim več sodelujem, kljub temu da ne razumem. Um, pol, v bistvu velik pomoči sem imela s strani Tanje in Mojce in sem prišla potlej do cilja. Pol v drugem letniku (pomočnik v biotehniki in oskrbi) na zaključnem izpitu sem rekla, lej kje sm js pa kje sem bila k sm bla čist obupana, to je moja miza, js sm nardila neki, js bom neki v življenju. Pol za naprej smo se pogovarjal kako bo in js sm rekla mene slaščičarstvo veseli, js bom to nardila pa tut če se svet prevrne. In pol je rekla Tanja v bistvu kar korajžno, pol sm se vpisala in tut v prvem letniku sem bila uno okej spet, js ne vem če mi bo to uspel, ful negativne misli sm mela načeloma. Vedno karkoli je blo, ne js to ne zmorem js to ne bom, js to, to ni zame in pol tut Tanja pa Mojca velikokrat sta mi govorile, ne to ni res, kar ti govoriš, ker s trudom in delom tudi pride uspeh ane in pol sm nardila prvi letnik, zdej sm že v drugmu. Tko da super gre. Še zmeri kar koli rabim, v bistvu če me neki zanima al pa če bi neki res rada js spremenila vase al pa v razredu al pa kar koli, če mi ni prav, grem js to Tanje in ji rečem to mi ni prou, js bi to rada spremenila al pa mi je super. Recimo tko veliko nasmehov na obrazu sta mi naredile, kljub temu, da sem bila čist žalostna in obupana vsak dan, kaj bom, kaj sm js .

Vaaau, super! Se pravi če bi zdaj strnila, kaj si pridobila z vajini sodelovanjem, glavne stvari, kaj bi rekla?

V bistvu glavne stvari, ki sem jih pridobila, mi je Tanja nekak sanje uresničla za tisto kar sem si želela. Js sm za nižjo poklicno rekla pa kaj to, to je kr neki v bistvu, ampak pol sm vidla ne, ubistvu je to neki kar sm js že nardila, kaj pa bi blo č ebi se js res izpisala. V bistvu nekak moje sanje, ki sem si jih sanjala sem nardila z njeno pomočjo. Mi je zelo pomagala in stala ob strani in še zmeri ona reče: Bodi to kar si in ti to zmoreš, ne bomo obupal.

Se pravi ti je dala neko zaupanje vase?

Ja res je. Zaupanje pa pozitivne misli, recimo, okej če je zdej kakšna negativna ocena, sm res čist taka okej zakaj, ampak pol recimo me sreča pa me vidi na hodniku pa mi reče ja kaj je zdej a je konc sveta? Vedno, ves čas me spomni k temu, kje sm bla, v bistvu čist, čist na eni poti kjer ni bilo ne luči, ne sonca, ne nč. Js sm bla čist na novo in pol mi je blo ful težko, kako naj js to pridem do cilja in pol sm Tanji, še ko sm nardila prvi letnik rekla Tanji js sm to, hvala, js ne vem kako bi se njej zahvalila v bistvu, da mi je dala neko smer, dala mi je v življenju vedt, da se vse da če se hoče, sm vztrajat je treba. V bistvu, da ni to, da ji rečem, da mi je vseen če nardim al ne naredim v bistvu je vidla, da se js trudim in da mi ni vseen za šolo, ker js ko me neki veseli vztrajam in bom nardila na primer tut, kar koli bo že. Tut pade neka negativna ocena in sm čist taka cel dan, kot da se je svet prevrnu, pol spet grem do nje al pa me vidi na hodniku in mi reče okej, v redu je, ni konc sveta, sej boš popravila, sej bo, sej bo.

Res je! Vsi smo dobil kdaj negativne ocene. Okej. In kaj bi potem rekla, da ti je bilo pri sodelovanju najbolj všeč?

Pri sodelovanju mi je blo v bistvu najbolj všeč to, da smo se sploh spoznale, da smo začele komunicirat. V bistvu js sm bla čist obupana in sm misnla, čist po pravici povedan, js sm misla da bom js edina, k je ne bo noben maral, ne bo noben z mano. Pač js sm se spraševala kaj bo z mano naprej. Pol najboljš mi je blo, da smo se sploh spoznale in da sem imela eno tako energijo vase, da sm lahko rekla ne nism sama, js mam nekoga, ki je za mojim korakom in ki mi bo pomagala. Tut zdej, ne glede na to, kok je težka situacija, ne vem, glede ocen al pa karkoli, js nikol nisem v bistvu tut to sm opazla pri seb, da sm zdj js dojela, da se ne rabim js delat nekej kr js nism, da sm to kar js sm, odprta in grem do nje in ji rečem to mi ni prav in to se je zgodil. Pač sem odprta, se pogovorive in pol vedno, sm z nasmehom na obrazu. Nisem več tista k je bla, k je jokala, pa ne vem kaj delala, tko da v bistvu mi je blo všeč, da sm se sploh spoznala z njo. Pa tut Mojca, vedno, če Tanje v bistvu ni kdaj, js grem, vedno so odprta vrata pa vedno najdemo skupno rešitev pa pridemo do cilja.

Okej super. A je pa mogoče kakšna stvar, ki pa bi jo spremenila pri vajinem sodelovanju?

Ne! (smeh)

Super! Bi si želela, da bi bilo več priložnosti za pogovor s svetovalnima delavkama?

V bistvu ja, kakšna razredna ura z njima bi znala bit zanimiva. (smeh)

Aha, da bi šle v razredu?

Ja. (smeh)

Okej. A je bla kdaj kakšna situacija oziroma če bi bila, da bi imela kakšno osebno težavo, bi se oziroma si se obrnila na Tanjo ali Mojco?

Ja. V bistvu zmerej bi se, ker js sm, js mam neko zaupanje in recimo sem odprta in ko mene nekej skrbi, ne glede na to al so to ocene, nekej kar se mene tiče, al pa karkoli, nikol ne skrivam. V bistvu sem direktna pa grem, povem in se da vse v bistvu uredit, kar je z mano al pa kaj se men dogaja. Vedno sem odprta, povem in to je to.

Okej, potem bi šla k njima po pomoč?

Ja.

Super. Zdaj pa me zanima, ti, ko si bila v Makedoniji v šoli, a ste imeli tam svetovalno službo?

Smo mel ja.

In kakšna je bila tvoja izkušnja tam?

Um zelo slaba, ker v bistvu nas niso sprejel tko, da bi lahko skočil do njih kadar bi rabil pomoč, vedno kar koli smo rabl so rekli ja pa saj imate tam razredničarko, razrednika al kar koli že, pa ni bilo take, niti komunikacije, edin kar smo lahko stopil do njih je bilo, če smo res nekej nujnega rabl, nekaj v razredu neki nujnega dogaja. Drgač pa nismo mel tazga stika. In tuki vidm da je res taka sprememba, da vaaau. Maš. V bistvu js si tut nism upala, okej ko govorijo v šoli svetovalna, okej to en korak nazaj stopim ker to mam take izkušnje da ne smem, nismo smel hodit k njim, v bistvu za neko pomoč al pa kar kol, se izpovem recimo. Enostavno včasih ni nujno sm za šolo, včasih recimo gre k Tanji in rečem neki, recimo karkoli in pol pač povem, se smejemo skupi in to je to, konc debate. Pr ns pa nismo smel tega narest, tko da slabe izkušnje, ni blo te podpore. Tut učne pomoči ni na naši šoli v Makedoniji, tko da se v bistvu vsak sam more znajdt.

Mhm. Kako pa ti je bilo potem prvič ko si šla k svetovalni službi tukaj, je ta tvoja izkušnja iz osnovne šole kej vplivala?

Ja v bistvu sm misnla oki kaj je to, js zdj ne smem it, sm mela isto v glavi, da je to en prostor, kamor js ne smem stopit, kjer se js ne smem niti oglasit. Pač nism si niti upala, kar koli sem rabla al pa ne vem, če me je kakšen profesor poslal pejt do Tanje, ne js sm rekla, js ne grem oni pa so me pol gledal zakaj ne greš ane (smeh). In pač nisem vedla al nj grem, nisem imela tazga poguma. Recimo da bi šla, al pa rekla, kr korajžno pa grem, tega nism mogla.

Mhm. Potem pa si ugotovila …

Pol sm pa ugotovila, da v bistvu ni tko, da je mal drgač in pol sm, tista komunikacija se je začela, pa sodelovanje v bistvu in vse.

Okej. Ali misliš, da bi na šoli poterbovali več svetovalnih delavk?

Ne, sta Tanja pa Mojca čist zadost. (smeh)

Se ti zdi, da sta dovolj za vse dijake?

Ja. Ker v bistvu nobenga nista do zdej, recimo ignorirale in da, bi rekle ne al pa ne zdej, kasnej prosim. Nikoli ni tistga, da odlagata stvari ampak vedno najdeta čas, če ne ena, pa druga in vsakmu dijaku posebej skos sta v pomoč. V bistvu najprej se pogovorita in zvesta kaj imata težavo, v čem se gre, a je to šola al je to zdravstveno stanje, kar koli. Do dan danes ni blo tega,no vsaj js si nism zapomnla, da recimo kdo pride do njima pa da bi onidve rekle ne, prosim kasnej. Na naši šoli se res najde rešitev in pridemo do cilja. Ni tega, da zdej nekdo pride vn pa je čist žalosten zdj da so ga v bistvu zdej odslovile.

Okej. Kako pa misliš da drugi dijaki vidijo svetovalno službo? Misliš, da vidijo svetovalno službo kot prostor »kaznovanja« ali misliš, da jo vidijo kot prostor, kjer dobijo pomoč in podporo?

Kot prostor kjer dobijo pomoč in kot prostor, kjer so v bistvu lahko odprti in ne rabjo zdej si neki zmišljevat kako nej neki povem, ampak kr korajžno do njiju. In noben ni do zdej v bistvu reku, da ne bi šel ali pa zakaj bi šel, šla, ampak smo kr vsi korajžni in gremo.

Okej, in kaj potem vidiš kot glavno nalogo svetovalne službe?

Glavno nalogo svetovalne službe v bistvu to, da vsi rabmo pomoč in da vsi, največ potrebujemo pomoč od njih in da se morajo največ s tem ukvarjat, kako naj prilagodijo tisto pomoč, da gredo profesorce pol prost koga lahko vzamejo dons, kerga jutr, da razporedijo, v bistvu prilagodijo tisto pomoč pri učenju al pa v bistvu tut gor na praksi, če ima kdo težave, se vedno tut usedemo pa pogovorimo in najdemo neko rešitev. Recimo da bi kakšna profesorca šla tut gor pa pomagala direkt tistemu, ki to rabi.

Se pravi, če te jaz prav razumem, misliš, da je glavna naloga svetovalne službe, da pomaga vam, dijakom, pri šolskem delu?

Pri šolskem delu, tako ja.

Okej. Super, kako torej, na kratko, vidiš delo svetovalne službe v šoli?

Delo. V bistvu mata skos neko delo, ni da sedita na kavici in klepetata. Ampak se skos prilagajata in pomagata, da bi bili čimbolj uspešni, da bi bilo nekaj novega na naši šoli, da recimo, ne vem, če eden bi se zdej učil matematiko, pa nobena od profesoric ni prosta, se gresta onidve. One velik pomagata in

ni zdej da one tm sedita in čakata da cajt mine, sta vedno zaposlene in tista njihova zaposlitev pa tut pripelje od uspeha pri dijakih in učencih.

Okej, super, hvala ti za čas in pogovor.

Hvala, enako.

3. **intervju – dijak 3. letnika – v stiku s svetovalno službo zaradi svoje spolne usmerjenosti in spolne identitete. Pogovor je zapisan v ženski obliki, saj sem na začetku intervjuja preverila, kateri zaimek želi da uporabljam in je rekla, da je njej ljubši ženski zaimek.**
   Kaj je bil vzrok tvojega sodelovanja s svetovalno službo?

V bistvu profesorca, pa praksa pa taki problemi z ljudmi v šoli. Glih moja spolna usmerjenost je bila povod, da sem bila v svetovalni službi.

In si se sama odločila ali ti je kdo predlagal, da se obrneš na svetovalno služba?

Ja v bistvu sama, sama. Mmm k kukr so hvalil svetovalno službo, sm reku okej nč, grem probat. Sej ne bom nč reku, da so slabi ali pa kar koli. Sm pr določenih stvareh bi se lahko kej več zmenil, sm drgač so pa super. Sta prijazni, ful poslušata, hočta pomagat, tko da sem zadovoljen načeloma. K ona je men rekla da bom js kao dala slabo izjavo zedej (smeh). In js sm tko uno kakšno slabo izjavo, nimam kej povedal čez socialno službo, razen tko, kot čez šolo. Zarad ljudi, določenih profesorjev. Mal too much no, mal preveč si dovoljo, mal preveč.

Okej. In kako je potem potekalo vajino sodelovanje?

Mmm v bistvu smo se zmenil, dobil. Js svetovalna, razredničarka, pa smo se po navad pogovoril. Kadar je bla tema pogovora še praksa zraven je bla še profesorca za prakso zraven. Drgač smo pa sami trije uspešno, »uspešno« reševali probleme.

A ste se večkrat dobili ali le enkrat?

Zdej v tretjem letniku, kr ene večkrat. V prvem letniku skor da ne, v drugem letniku pa sem bil tut sm na konc šolskega leta tko da.

Pa si imela željo se večkrat dobiti?

Ne nism, ni blo, ni blo neke želje.

Okej. Torej odločila si se za sodelovanje, ker si o svetovalni službi slišala dobre besede?

Tako je.

In kako si v teh pogovorih videla njeno vlogo?

Um…(tišina)

Kot neko zagovornico tebi ali bolj kot koordinatorko med različnimi mnenji?

Oboje, v bistvu oboje. Glede na to da smo bli trije, smo se valda pogovoril ane, pol najdl nek skupni jezik in se odločil za neko skupno pot, pač da bomo skupaj to zvozil. Drgač pa tut svetuje, je svetovalka, daje napotke. Je v redu.

Se ti zdi da te posluša, da te razume?

Aha, ja.

Ste kdaj imele srečanje same vidve?

Um….ne, niti ne, men se zdi da ne. Ne. Če pa že pa je blo tko, čist nepomembno, milsm, da ni blo kej nujnega.

Se pravi ko so bile kakšne nujne in zate pomembne teme, ste bili vsi skupaj?

Mhm, ja.

In tema je bila večinoma..

Homofobija.

S strani učiteljev?

Samo s strani razredničarke, za kar se je potem opravičila. Drgač problem so pa učenci.

Okej. In kaj si pridobila z vajinim sodelovanjem? Kaj bi rekla?

Nč. V bistvu sm več sama nardila k s sodelovanjem s šolo (smeh).

No me veseli, da si tako močna, da si potem tudi sama zmogla! Kaj pa je bila sicer tvoja želja, da bi pridobila s sodelovanjem?

Um ne vem, mal več odziva s strani šole. Da ne vem, naredi kakšne delavnice, da okrožnico, da se pač to ne počne. Da glede na to, da smo multikulturna šola, da če mamo Albance, Bosance in vse ostale narodnosti ljudi, da ne vem zakaj smo pol mi problem, ker pač nisem edini na tej šoli. Ampak ja, dejmo, watch you space honey. Kar je dost sadness, ampak ja.

Se pravi, če te prav razumem, si hotela, da bi delali na ozaveščanju šole, zaradi tega si se tudi odločila…

Mhm, samo iz tega vidika sem razočarana. Ker zdej vem, k sm nehala hodit v šolo, nima veze. Vsakič ko pridem v šolo, bodo komentarji, takoj k me vidjo. Pač k je res … pač pršla sm prejšn tedn ob sedmih zjutri na prakso, hodila tlele gor po stopnicah, k so ble že »kje si pederu«. Ja no, take za good morning. Take no, a razumeš, no going.

No, res me veseli, da ti ni treba vsak dan hodit v šolo.

Ja js sm tut tko vesel, tko vesela.

Lahko verjamem, da je zelo neprijetno in naporno, če je potrebno take komentarje poslušati na vsakodnevni ravni.

Kaj bi torej rekla, da ti je bilo pri sodelovanju všeč?

(tišina) … pri sodelovanju všeč, hm (tišina)..

Lahko poveš iskreno, ne rabiš se z ničemer obremenjevati, če pa ne želiš odgovarjati pa ti ni potrebno.

Kaj mi je blo všeč… to da nisem rabla bit pr pouku (smeh), evo to mi je blo všeč! A veš, razumeš (smeh). Ne sej ne. Nek varen, odprt prostor k ga v bistvu lahko imaš s svetovalnima delavkama. K se mi zdi da sta še vseen še zmer dost zaščitniške pa materinske predvsem. To je to.

Okej. Potem si dobila občutek da jima je mar

Ja ja, ja.

Kaj bi pa spremenila pri sodelovanju?

Kaj bi spremenila… pr svetovanju v bistvu nč, onidve sta men v redu no. Sej sem že prej povedala, večji problem so drugi, šola. Onidve sta v redu ja.

Se pravi ne bi nič? Prej si omenila, da si od sodelovanja pričakovala neko ozaveščanje o tej temi?

Ja evo to, bolj aktivistično držo bi dodala (smeh). Da naredimo malo več tega, pa smo zmenjeni!

A bi si žela da bi imela priložnosti za pogovor s svetovalno delavko ena na ena?

Iz mojga primera čist odvisno od situacije, drgač pa vrjamem, da bi tut ostalim dijakom prou pršlo večkrat ena na ena.

Se ti zdi, da bi si ostali to želeli?

Ja.

Okej. Omenila si, da si šla k svetovalni službi ker si slišala dobre stvari o njej. Kako pa ti je bilo, ko si prvič šla tja?

Normalno. Ker v bistvu sem blat ut v osnovni šoli skos pr svetovalni delavki, zrd iste zadeve! A razumeš (smeh). Zarad homofobičnih ljudi.

In kako bi potem ocenila svojo izkušnjo s svetovalno službo v osnovni šoli in kako tukaj?

Se mi zdi, da je bla v osnovni šoli velik bl uspešna. Kar se tiče reševanja mojga konkretnega primera. Zdej pa ne morm sodt, pač sm po men ane. Mislm, vrjamm, da nardita velik koristnega za vse ostale dijake ane. Mislm sj je problem vlk ane, pa glede na to kolk dijakov masta…i don't know.

Kako pa misliš, da drugi dijaki vidijo svetovalno službo?

Ne vem, nekateri kot bau-bau, nekateri kot pomoč v sili, um… nekateri da se grejo spočit tja, da ne rabjo k čemu drugmu.

Kaj bi rekla da je razlog da jo vidijo kot bau bau?

Razlog? Um, pomoje glih zrd tega k so ljudje ozkogledi pa majo, tko k Slovenci strah pred psihologom, majo učenci strah pred svetovalno. V bistvu, mogl bodo neki povedat pa v bistvu mogoče niti ne znajo al pa jim je ne prijetno,… a razumeš?

Se pravi misliš, da ne želijo iti nekateri k svetovalni, ker nočejo govoriti o čustvih?

Ja, al pa ne vem, ker se rešujejo problemi.

Okej. Kaj bi torej rekla, kako vidiš delo svetovalne službe v šoli? Kaj si njene glavne naloge?

Glavne naloge. Pomagat otrokom v stiski, um vodit razne delavnice za napredovanje odnosov med ostalimi. Sej neki tega že delata, sm bi mogl več, oki sm dve sta sm vseen bi mogli bolj intenzivno. A razumeš kaj hočem rečt? Bi mogle bit te delavnice večkrat.

Kakšne delavnice pa delata?

Čist odvisno, na podlagi um tega kaj se zmenta razrednik pa ona, na podlagi tega kakšno težavo ima razred. Na primer pr ns sta ble zrd težave v komunikaciji. Nš razred je bil pogrupiran in je to ful motil jih in so ns hotli združt, da bi bli kot en razred močni. Da ne bi blo več grupic in zahrbtnosti, telenovela, drama (smeh).

Ti bi si pa verjetno želela da bi bilo več delavnic na temo spolne usmerjenosti?

Ja! Sej zdej se mogoče tko sliš k da js, sm tko je.

Se ti zdi, da so ostale teme bolje zastopane, se o njih več govori?

Ja, se mi zdi, da so.

Imate kdaj delavnice, ki jih ima kdo, ki ni tu zaposlen, da nekdo pride in izvede delavnico o določeni temi?

Spolnost, to. Pol s pedagoške pridejo kakšne študentke kakšno delavnico vodit pa se gremo kakšne igre, ampak to, pač pridejo z njene strani oziroma one rabjo pridt pa jih ona povabi pa jih potem tudi ona usmeri (svetovalna delavka).

Okej. A bi še kaj povedala o svetovalni službi?

Ne, ne bi, sm že čist preveč povedala (smeh).

Mene pa samo še zanima, kako si se počutila na prvem srečanju pri svetovalni službi?

V redu je blo, sem bila sproščena. It's a safe place.

Me veseli, da je varen prostor! A misliš da bi bilo v šoli potrebnih več svetovalnih delavcev?

Ja. Glede na naše število dijakov sta dve mal premal no. Sta sm dve in pol hodi folk trkat vsak odmor sm sta skos zasedene in mata ful dela.

Koliko svetovalnih delavcev pa misliš da bi bilo potrebno

4.

A poznaš še koga, ki je šel k svetovalnima delavkama po pomoč?

Ja, sošolci, pa iz paralelke. Kr hodmo no, sm kr pridni (smeh).

Meniš, da je bila njihova izkušnja dobra?

Um, odvisno. Čist od posameznika, ampak po večini so kr v redu.

Ali si pred sodelovanjem videla svetovalno službo kaj drugače kot jo sedaj vidiš?

Ne nisem, zadoščajo mojim standardom. (smeh)

Okej. Super. Še kaj za konec?

Ne dovolj bo. (smeh)

Okej, hvala ti za čas in odgovore!

Malenkost!

8.5. Kvantitativna analiza anketnih vprašalnikov dijakov

Kvantitativna analiza – **117 anket, 6 NEVELJAVNIH**

1. **Spol: M 36, Ž 75**
2. Program:
   a) Naravovarstveni tehnik: **14 M, 26 Ž – 40** dijakov/dijakinj
   b) Živilsko prehranski tehnik: **1 M, 6 Ž – 7** dijakov/dijakinj
   c) Pek, slaščičar, mesar: **5 M, 25 Ž – 30** dijakov/dijakinj
   d) Pomočnik v biotehniki in oskrbi: **16 M, 18 Ž – 34** dijakov/dijakinj
3. V stiku s svetovalno službo?

- DA: **skupaj 70 – od tega 47 deklet in 23 fantov**
  - PEK, SLAŠČIČAR, MESAR: 4 M, 15 Ž – skupaj **19**
  - POMOČNIK V BIOTEHNIKI IN OSKRBI: 9 M, 10 Ž – skupaj **19**
  - ŽIVILSKO PREHRANSKI TEHNIK: 0 M, 5 Ž – skupaj **5**
  - NARAVOVARSTVENI TEHNIK: 10 M, 17 Ž – skupaj **27**
- NE: **41 – od tega 28 deklet in 13 fantov**
  - PEK, SLAŠČIČAR, MESAR: 1 M, 10 Ž – skupaj **11**
  - POMOČNIK V BIOTEHNIKI IN OSKRBI: 7 M, 8 Ž – skupaj **15**
  - ŽIVILSKO PREHRANSKI TEHNIK: 1 M, 1 Ž – skupaj **2**
  - NARAVOVARSTVENI TEHNIK: 4 M, 9 Ž – skupaj **13**

4. Kaj je bil vzrok tvojega sodelovanja s svetovalno službo? (možnih je več odgovorov)
   a. Poslal/la me je učitelj/ica iz razreda zaradi vedenjskih težav. 2 M – NT; 3 M (eden dopisal: »ker delam probleme«) – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; - **skupaj: 6 – od tega 5 fantov in 1 dekle**
   b. Sam/a sem se obrnil/a na svetovalno službo zaradi osebnih težav (npr. v družini, s prijatelji). 1 M, 4 Ž – NT; 1 M, 4 Ž – PBO; 2 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 12 – od tega 2 fanta in 10 deklet**
   c. Šel/šla sem k svetovalni delavki zaradi težav s sošolci. 1 M, 1 Ž – NT; 1 M, 2 Ž – PBO; 1 M, 2 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 8 – od tega 3-je fantje in 5 deklet.**
   d. Šel/šla sem k svetovalni delavki zaradi poslabšanja učnega uspeha. 2 M, 2 Ž – NT; 2 M, 1 Ž – PBO; 2 M, 3 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 12 – od tega 6 fantov in 6 deklet**
   e. Svetovalna delavka je prišla v razred v zvezi z vpisi v višji izobraževalni program. 4 M, 2 Ž – NT; 4 Ž – ŽPT; 2 M, 1 Ž – PBO; 1 M, 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 15 – od tega 7 fantov in 8 deklet**
   f. Bil/a sem pri njej zaradi poklicne orientacije.
   1 M, 3 Ž – NT; 2 Ž – ŽPT; 1 Ž – PBO; 1 M, 3 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 11 – od tega 9 punc in 2 fanta**

g. Bil/a sem pri njej zaradi odločbe o prilagoditvah. 1 M – NT; 1 Ž – ŽPT; 1 M, 4 Ž – PBO; 5 Ž, – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 12 – od tega 2 fanta in 10 punc**

h. Drugo:

i. VPIS: 1 M, 1 Ž – NT; **skupaj 2 – od tega 1 fant in 1 dekle**

ii. PREDAVANJA, DELAVNICE V RAZREDU: 3 M, 3 Ž – NT; **skupaj 6 – od tega 3 fanta in 3 punce**

iii. ZARADI STATUSA: 1 M – NT; **skupaj 1**

iv. POMOČ K VKLJUČEVANJU V RAZRED IN PROGRAM: 1 Ž – NT; **skupaj 1**

v. ZARADI OKROGLE MIZE NA OŠ: 1 Ž – NT; **skupaj 1**

vi. INFORMACIJE GLEDE VPISA, PREPISA IN O PREDMETIH IZPITIH, POPRAVNIH: 2 Ž – NT; **skupaj 2**

vii. DIJAŠKA IZKAZNICA: 2 Ž – NT; **skupaj 2**

viii. NEKEJ DRUZGA ME JE ZANIMAL: 1 M – PBO; **skupaj 1**

ix. ZARADI PLAČILA EKSKURZIJ: 1 Ž – PEK, SLA,MES; **skupaj 1**

Med tistimi, ki so obkrožili NE, so nekateri, vseeno zapisali vzroke sodelovanja, npr.:

- Nekdo je izgubil ključ. 1 M – NT;
- Obkrožila e in f: 1 Ž – ŽPT;
- Obkrožil e: 1 M – ŽPT; 1 Ž – PEK, SLA, MES; skupaj 2
- Obkrožil f: 1 Ž – PEK, SLA, MES;
- Bila pri svetovalni zaradi malice: 1 Ž – PBO;
- Prosila me je, da ji prinesem zvezek za prekopirat za manjkajoče sošolce: 1 Ž – PBO;
- Vpis v program: 3 M – PBO; skupaj 3

5. Si je svetovalna delavka vzela čas za pogovor s tabo?

ODGOVORI DA:

- 1 (nikoli): 2 M, 4 Ž – NT; 1 M – PBO; 2 Ž – PEK, SLA, MES; 2 M – PEK, SLA, MES; - **skupaj: 11 – od tega 5 fantov in 6 deklet**
- 2 (občasno): 3 M, 5 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 5 Ž – PBO; 3 M – PBO; 9 Ž – PEK, SLA, MES; 2 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 28 – od tega 8 fantov in 20 deklet**
- 3 (pogosto): 4 M, 7 Ž – NT; 3 Ž – ŽPT; 5 Ž – PBO; 5 M – PBO; 3 Ž – PEK, SLA, MES; - **skupaj: 27 – od tega 9 fantov in 18 deklet**

1 M NT napisal, da ni potreboval in nič obkrožil. 1 Ž NT pa zapisala, da ni imela pogovora z njo. 1 Ž – ŽPT – nič obkrožila. 1 Ž – PEK, SLA, MES – zapisala, da je bila le enkrat. – **skupaj: 4 – od tega 1 fant in 3 dekleta, niso odgovorili**

ODGOVORI NE:

- 1 (nikoli): 2 M, 2 Ž – NT; 6 Ž – PBO; 4 M – PBO; **- skupaj: 14 – od tega 6 fantov in 8 deklet**

- 2 (občasno): 1 M, 6 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 2 Ž – PBO; 2 M – PBO; 2 Ž – PEK, SLA, MES; - **skupaj: 14 – od tega 3 fantje in 11 deklet**
- 3 (pogosto): 1 M – ŽPT; **- skupaj 1 – od tega 1 fant in 0 deklet**

1 Ž – NT; 1 M – PBO;: ni obkrožila nič; 8 Ž – PEK, SLA, MES; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj 11: od tega 2 fanta in 9 deklet, ni obkrožilo nič**

6. Kolikokrat si se v enem šolskem letu srečal/a s svetovalno službo?

ODGOVORI DA:

a. 1-krat: 5 M, 3 Ž – NT; 2 Ž – ŽPT; 3 Ž – PBO; 2 M – PBO; 8 Ž – PEK, SLA, MES; 2 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 25 – od tega 9 fantov in 16 deklet**
b. od 1-krat do 3-krat: 3 M, 11 Ž – NT; 2 Ž – ŽPT; 5 Ž – PBO; 1 M – PBO; 7 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 29 – od tega 4 fantje in 25 deklet**
c. od 3-krat do 6-krat: 1 M, 2 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 1 M – PBO; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 6 – od tega 3 fantje in 3 dekleta**
d. od 6-krat do 10-krat: 1 Ž – NT; 2 Ž – PBO; 1 M – PBO; **- skupaj: 4 – od tega 3 dekleta in 1 fant**
e. več kot 10-krat: 1 M – NT; 4 M – PBO; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 6 fantov**

ODGOVORI NE:

a. 1-krat: 2 M, 2 Ž – NT; 5 Ž – PBO; 3 M – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 13 – od tega 5 fantov in 8 deklet**
b. od 1-krat do 3-krat: 3 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 2 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 6 deklet**
c. od 3-krat do 6-krat: 3 Ž – NT; 1 M – ŽPT; **- skupaj: 4 – od tega 3 dekleta in 1 fant**
d. od 6-krat do 10-krat: **- skupaj 0**
e. več kot 10-krat: 1 Ž; **– skupaj: 1 dekle**

NIČ OBKROŽIL: 2 M – NT; 3 Ž – PBO; 4 M – PBO; 7 Ž – PEK, SLA, MES; 1 M – PEK, SLA, MES; - **skupaj: 17 – od tega 7 fantov in 10 deklet**

7. Kako bi ocenil/a svoje sodelovanje s svetovalno službo na lestvici od 1 do 10, če pri tem 1 pomeni, da si s svojim sodelovanjem s svetovalno službo zelo nezadovoljen/a, 10 pa pomeni, da ti je bilo sodelovanje z svetovalno delavko odlično?

ODGOVORI DA:

- 1: 1 M – PBO; **- skupaj 1 fant**
- 2: / **- skupaj 0**
- 3: 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj 1 dekle**
- 4: 1 M, – NT; **- skupaj 1 fant**

- 5: 1 M, 2 Ž – NT; 1 Ž – PBO; 3 Ž – PEK, SLA, MES; 3 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj 10 – od tega 4 fantje in 6 deklet**
- 6: 1 M, 2 Ž – NT; 3 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 6 – od tega 1 fant in 5 deklet**
- 7: 1 M, 3 Ž – NT; 2 M – PBO; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 7 – od tega 4 fantje in 3 dekleta**
- 8: 3 M, 5 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 2 Ž – PBO; 2 M – PBO; 3 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 16 – od tega 5 fantov in 11 deklet**
- 9: 1 M, 3 Ž – NT; 2 Ž – ŽPT; 2 Ž – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 9 – od tega 1 fant in 8 deklet**
- 10: 1 M, 3 Ž – NT; 2 Ž – ŽPT; 5 Ž – PBO; 4 M – PBO; 4 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 19 – od tega 5 fantov in 14 deklet**

En NT napisal, da ni sodeloval z svetovalno delavko in nič obkrožil. **– skupaj: 1 fant**

ODGOVORI NE:

- 1: 1 M – PBO; - **skupaj: 1 fant**
- 2: / **- skupaj 0**
- 3: 1 M – NT; 1 Ž – PBO; **– skupaj: 2 – od tega 1 fant in 1 dekle**
- 4: / - skupaj 0
- 5: 1 Ž – NT; 2 Ž – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 4 dekleta**
- 6: / **- skupaj 0**
- 7: 2 Ž – NT; 1 Ž – PBO; 1 M – PBO; **- skupaj 4 – od tega 3 dekleta in 1 fant**
- 8: 5 Ž – NT; 1 M – ŽPT; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj 7 – od tega 6 deklet in 1 fant**
- 9: 1 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; **- skupaj: 2 dekleti**
- 10: 2 Ž – PBO; 3 M – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj 6 – od tega 3 dekleta in 3 fantje**

NIČ OBKROŽIL: 3M – NT; 2 Ž – PBO; 2 M – PBO; 7 Ž – PEK, SLA, MES; 1 M – PEK, SLA, MES; - **skupaj: 15 – od tega 6 fantov in 9 deklet**

8. Kakšne je bil odnos svetovalne delavke do tebe? (možnih je več odgovorov)

ODGOVORI DA:

a. Spoštljiv: 7 M, 12 Ž – NT; 5 Ž – ŽPT; 7 Ž – PBO; 4 M – PBO; 8 Ž – PEK, SLA, MES; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 44 – od tega 12 fantov in 32 deklet**
b. Prijazen: 8 M, 13 Ž – NT; 5 Ž – ŽPT; 6 Ž – PBO; 6 M – PBO; 9 Ž – PEK, SLA, MES; 3 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 50 – od tega 17 fantov in 33 deklet**
c. Razumevajoč: 7M, 14 Ž – NT; 5 Ž – ŽPT; 9 Ž – PBO; 6 M – PBO; 9 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 50 – od tega 13 fantov in 37 deklet**
d. Pozitiven: 5 M, 10 Ž – NT; 5 Ž – ŽPT; 5 Ž – PBO; 5 M – PBO; 10 Ž – PEK, SLA, MES; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 41 – od tega 11 fantov in 30 deklet**

e. Te je kaznovala: 2 M – NT; 1 Ž – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 4 – od tega 2 fanta in 2 dekleti**
f. Te je pohvalila: 2 M, 1 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 2 Ž – PBO; 2 M – PBO; **- skupaj: 8 – od tega 4 fantje in 4 dekleta**
g. Negativen: 1Ž – NT; 1 M – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 4 – od tega 2 dekleti in 2 fanta**
h. Nespoštljiv: 1 Ž – NT; 1 M – PBO; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 3 – od tega 1 dekle in 2 fanta**
i. Neprijazen: 1 M – PBO; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 2 fanta**
j. Drugo: **- skupaj 0**

2 Ž – NT: obkrožili ena negativen, druga nespoštljiv (poleg tudi ena a in b, druga b, c in d), pri njej sta bili od 1 – 3x, svoje sodelovanje ocenili z 6 (nespoštljiv) in 5 (negativen). Prav tako pa sta potem obkrožili, da se nikoli ne bi obrnili na svetovalno delavko ob osebnih težavah.

ODGOVORI NE:

a. Spoštljiv: 1 M, 5 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 4 Ž – PBO; 3 M – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 15 – od tega 4 fantje in 11 deklet**
b. Prijazen: 8 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 4 Ž – PBO; 1 M – ŽPT; 5 M – PBO; 2 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 21 – od tega 15 deklet in 6 fantov**
c. Razumevajoč: 5 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 4 Ž – PBO; 1 M – ŽPT; 1 M – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 13 – od tega 11 deklet in 2 fanta**
d. Pozitiven: 5 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 4 Ž – PBO; 1 M – ŽPT; 2 M – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 14 – od tega 11 deklet in 3 fantje**
e. Te je kaznovala: **- skupaj 0**
f. Te je pohvalila: 1 M – PBO; **- skupaj: 1 fant**
g. Negativen: **- skupaj 0**
h. Nespoštljiv: **- skupaj 0**
i. Neprijazen: **- skupaj 0**
j. Drugo:

<u>NIČ OBKROŽIL</u>: 3 M – NT; 1 Ž – NT in dopisala, da ji ni namenila veliko pozornosti; 3 Ž – PBO; 2 M – PBO; 7 Ž – PEK, SLA, MES; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 17 – od tega 6 fantov in 11 deklet**

9. Ali bi se v primeru osebne težave ali vprašanja obrnil/a po pomoč k svetovalni delavki?

ODGOVORI DA

- <u>1 (nikoli)</u>: 4 M, 3 Ž – NT; 3 Ž – ŽPT; 2 M – PBO; 9 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 21 – od tega 6 fantov in 15 deklet**
- <u>2 (občasno):</u> 4 M, 10 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 7 Ž – PBO; 2 M – PBO; 5 Ž – PEK, SLA, MES; 3 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 32 – od tega 9 fantov in 23 deklet**
- <u>3 (pogosto):</u> 2 M, 4 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 3 Ž – PBO; 5 M – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; - **skupaj: 16 – od tega 7 fantov in 9 deklet**

M, NT – tisti, ki so OBKROŽILI 3 (pogosto), na lestvici svoje sodelovanje ocenili 8 in 9. En bil pri njej samo enkrat, en pa več kot 10x. na vprašanje, če si je vzela čas za pogovor pa sta odgovorila z 2 in 3. Eden bil pri njej zaradi a, b, c, d, e; eden pa le ob vpisu in predavanjih. Tisti, ki so OBKROŽILI 1 (nikoli) pa so na lestvici svoje sodelovanje ocenili z ocenami 7, 8, 6 in 4 s svetovalno delavko pa noben ni sodeloval več kot 3x (2 1x, 2 pa od 1 – 3x). Če si je vzela svetovalna delavka čas za pogovor pa so ocenili z 1, 2 z 2 in 2 s 3. Pri njej so ti bili zaradi: f, e, zaradi statusa in a. En je obkrožil OBČASNO, na lestvici pa je svoje sodelovanje ocenil z 10 in bil pri njej od 3 – 6x, ter 3, da si je vzela čas za pogovor z njim. Pri njej pa je bil zaradi d (poslabšanje uspeha).

Ž – NT: OBKROŽILE 3 – sodelovanje ocenile z 2 x 8 in 2x 10, pri njej bile vse več kot enkrat, vse so obkrožile 3, da si je vzela čas za pogovor z njimi odnos vse ocenile zelo pozitivno (vse a in c, nekatere še ostale pozitivne stvari). vzrok sodelovanja: informacije o vpisu/prepisu, b - osebne težave, pomoč pri vključevanju v razred, predavanje o učenju. OBKROŽILE 1 – vse so svoje sodelovanje na lestvici ocenile z 2 x5 in 6, pri njej bile a ali b, odnos so ocenile v redu, dve pa sta pri odnosu obkrožili 1 nespoštljiv in 1 negativen. Glede časa za pogovor sta 2 obkrožili 1, ena pa 2. Glede vzroka za sodelovanje so obkrožile: d in f (negativen) , f in ena je napisala, da je predavala v razredu (nespoštljiv). OBKROŽILE 2 – pri svetovalni delavki večina bila več kot 1x, čas za pogovor je večina ocenila z 2, 2 z 1 in 3 z 3. Svoje sodelovanje od 7 do 10, ena 6, odnos pa so vse ocenile s pozitivnimi »pridevniki«. Vzroki sodelovanja različni, med njimi tri so se obrnile na svetovalno službo zaradi osebnih težav.

Ž – ŽPT: OBKROŽILE 1 – ena ni nič obkrožila če si je svetovalna delavka vzela čas za pogovor ostali dve 2 in 3. Pri njej so bile različno a, b in c. sodelovanje z njo ocenile 8, 9 in 10. Odnos vse dobro. Vzrok sodelovanje pa je bil e, e in f ter g. OBKROŽILA 3: 3 ocenila tudi da si je vzela čas za pogovor z njo, pri njej bila le 1x, sodelovanje ocenila z 10, odnos vse pozitivno, vzrok sodelovanja pa e. OBKROŽILA 2: s tri ocenila da si je vzela čas za pogovor, pri njej bila b, sodelovanje 9, odnos vse pozitivno, vzrok sodelovanja e in f.

Ž – PBO: OBKROŽILE 3: vse tri 3 za čas za pogovor, vse so bile pri svetovalni b, 2 sodelovanje ocenile z 10, ena z 8, odnos vse pozitivno, ena obkrožila da jo je kaznovala (in da jo je pohvalila). Pri svetovalni dve bile zaradi b in c, ena pa zaradi g. OBKROŽILE 2: dve od njih so kot vzrok sodelovanja navedle tudi b (osebne težave), ena od njih navedle 3 za čas za pogovor.

M – PBO: OBKROŽILI 3 – sodelovanje z njo ocenili 3 z 10, en z 7 in en z 8. 3 so obkrožili 3, da si je vzela čas za pogovor z njimi, dva 2. 3-je so bili pri njej več kot 10x, eden d, eden pa le enkrat. Odnos so vsi ocenili s pozitivnimi »pridevniki«. Vzroki sodelovanja pa so bili različni: b, a, e, d in g ter eden izmed njih je zapisal da ga je neki druzga zanimal. OBKROŽILI 1 – eden izmed njiju je svojo izkušnjo z svetovalno delavko ocenil kot zelo negativno, 1 za čas za pogovor, pri njej je bil le enkrat, 1 za njuno sodelovanje, odnos je ocenil kot negativen (g, h in i), vzrok sodelovanja pa je bil a (zaradi vedenjskih težav, ga je poslala učiteljica k svetovalni delavki. Drugi pa je odnos ocenil v redu, tudi dal 3 za čas za pogovor, pri njej pa je bil zaradi c in d. OBKROŽILA 2 – oba sta odnos v redu ocenila, bila pri svetovalni delavki večkrat, pri njej pa je bil eden zaradi e, drugi pa zaradi a.

Ž – PEK, SLA, MES; OBKROŽILA 3 – pri njej bila zaradi odločbe o prilagoditvi, več kot 1x svetovalna delavka si je vzela čas za pogovor, sodelovanje ocenila z 8, odnos ok. OBKROŽILA 1 – večina bila pri svetovalni le 1 (nekatere b), večina obkrožila 2 za čas za pogovor. Sodelovanje ocenile zelo različno, ena z 3, nekaj s 5, ena 6, 3 z 10, ena z 8. Odnos pa so dve ocenile tudi negativno, ena je obkrožila negativen, ena pa, da jo je kaznovala. Vzroki sodelovanja so bili različni, npr. poklicna orientacija, odločba o prilagoditvi, učiteljica poslala zaradi vedenjskih težav, poslabšanje učnega uspeha, plačilo ekskurzije, pa tudi da so se same obrnile na svetovalno zaradi osebnih težav. OBKROŽILE 2 – vse dobro ocenile sodelovanje in odnos, nobena ni obkrožile 1 za čas za pogovor. Pri nje nobena več kot 3x, nobena ni bila pri svetovalni zaradi osebnih težav, vzroki so bili d, g, c in e.

1 M – PEK, SLA, MES: ni obkrožil nič, bil pa je pri njej zaradi poslabšanja uspeha in njen odnos ocenil zelo negativno (g, h, i), sodelovanje pa ocenil s 5, čas za pogovor 3. Ostali (trije) so OBKROŽILI 2: sodelovanje ocenili z 2x 5 in 1x 7, odnos prijazen, čas za pogovor 2x 1 in 1x 2, pri nje bili zelo različno, razlogi za sodelovanje pa so bili c in d, e, f.

ODGOVORI NE:

- 1 (nikoli): 2 M, 2 Ž – NT; 1 Ž – ŽPT; 1 Ž – PBO; 1 M – ŽPT; 2 M – PBO; 2 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 11 – od tega 5 fantov in 6 deklet**
- 2 (občasno): 1 M, 6 Ž – NT; 6 Ž – PBO; 3 M – PBO; 7 Ž – PEK, SLA, MES; 1 M – PEK, SLA, MES; **- skupaj 24 – od tega 5 fantov in 19 deklet**
- 3 (pogosto): 1 M, 1 Ž – NT; 1 Ž – PBO; 2 M – PBO; 1 Ž – PEK, SLA, MES; **- skupaj: 6 – od tega 3 fantje in 3 dekleta**

2 M - NT sta obkrožil 1 (nikoli), ni pri vprašanjih od 6 – 8 nič odgovoril, ter odgovoril 1 , da si ni nikoli vzela časa za pogovor z njim, kar je lahko povezano s tem, da ni bil nikoli v stiku s svetovalno.

1 M – NT – svoje sodelovanje ocenil s 3, odnos označil kot spoštljiv, da si je vzela čas za pogovor ocenil z 2 in obkrožil 2, da bi se obrnil na svetovalno službo ob primeru osebnih težav, vprašanj.

1 M – NT – ni nikoli bil v stiku z svetovalno službo, vprašanja od 4 – 8 ni odgovoril, pri zadnjem, ali bi se obrnil na svetovalno službo ob primeru osebnih težav, pa je obkrožil 3 (pogosto).

Ž – NT: OBKROŽILI 1 – svoje sodelovanje sicer ocenili dobro, vendar čas za pogovor je ena ocenila z 1, druga z 2, vendar pa je potem pri odnosu zapisala, da ji ni namenila veliko pozornosti. Obe bili pri svetovalni med 3 in 6x. OBKROŽILA 3 – sodelovanje ocenila z 8, pozitivno ocenila odnos in 2 za čas za pogovor z njo.

1 Ž – ŽPT: OBKROŽILA 1 – zapisala da ni nikoli sodelovala potem pa pod vzrok sodelovanja obkrožila e in f. čas za pogovor 2 in sodelovanje z 9. Odnos pozitivno. ??

3 M – PBO: so obkrožili občasno da bi se obrnili k svetovalni delavki po pomoč ob osebni težavi in vsi trije so bili v stiku z njo le ob vpisu.

Ali bi se v primeru osebne težave ali vprašanja obrnil/a po pomoč k svetovalni delavki?

ODGOVORI DA (da so bili v stiku s svetovalno delavko)

- 1 (nikoli): - skupaj: 21 – od tega 6 fantov in 15 deklet
- 2 (občasno): - skupaj: 32 – od tega 9 fantov in 23 deklet
- 3 (pogosto): - skupaj: 16 – od tega 7 fantov in 9 deklet

OBKROŽILI 3:

- M, NT – na lestvici svoje sodelovanje ocenili 8 in 9. En bil pri njej samo **enkrat**, en pa **več kot 10x**. na vprašanje, če si je vzela čas za pogovor pa sta odgovorila z 2 in 3. Eden bil pri njej zaradi a (vedenjske težave), b (osebne težave), c, d, e; eden pa le ob vpisu in predavanjih.
- Ž – NT: sodelovanje ocenile z 2 x 8 in 2x 10, pri njej bile **vse več kot enkrat**, vse so obkrožile 3, da si je vzela čas za pogovor, odnos z njimi vse ocenile zelo pozitivno (vse a in c, nekatere še ostale pozitivne stvari). vzrok sodelovanja: informacije o vpisu, prepisu, b - osebne težave, pomoč pri vključevanju v razred, predavanje o učenju in e.
- Ž – ŽPT: s 3 ocenila tudi da si je vzela čas za pogovor z njo, pri njej bila **le 1x**, sodelovanje ocenila z 10, odnos vse pozitivno, vzrok sodelovanja pa e.
- Ž – PBO: vse tri 3 za čas za pogovor, vse so bile pri svetovalni **b**, 2 sodelovanje ocenile z 10, ena z 8, odnos vse pozitivno, ena obkrožila da jo je kaznovala (in da jo je pohvalila). Pri svetovalni dve bile zaradi b (osebne težave) in c, ena pa zaradi g.
- M – PBO: sodelovanje z njo ocenili 3 z 10, en z 7 in en z 8. Trije so obkrožili 3, da si je vzela čas za pogovor z njimi, dva 2. 3-je so bili pri **njej več kot 10x**, **eden d**, ed**en pa le enkrat**. Odnos so vsi ocenili s pozitivnimi »pridevniki«. Vzroki sodelovanja pa so bili različni: b (osebne težave), a, e, d in g ter eden izmed njih je zapisal da ga je neki druzga zanimal.
- Ž – PEK, SLA, MES: pri njej bila zaradi odločbe o prilagoditvi (g), **več kot 1x** svetovalna delavka si je vzela čas za pogovor (3), sodelovanje ocenila z 8, odnos ok.

OBKROŽILI 1:

- M – NT: na lestvici svoje sodelovanje ocenili z ocenami 7, 8, 6 in 4 s svetovalno delavko pa noben ni sodeloval več kot 3x (2 1x, 2 pa od 1 – 3x). Če si je vzela svetovalna delavka **čas za pogovor pa so ocenili z eden z 1, dva z 2 in dva s 3**. Pri njej so ti bili zaradi: f, e, zaradi statusa in a (vedenjske težave).
- Ž – NT: vse so svoje sodelovanje na lestvici ocenile z 2 x5 in 6, pri njej bile a ali b, odnos so ocenile v redu, dve pa sta pri odnosu obkrožili 1 nespoštljiv in 1 negativen. Glede **časa za pogovor sta 2 obkrožili 1, ena pa 2**. Glede vzroka za sodelovanje so obkrožile: d in f (negativen) , f in ena je napisala, da je predavala v razredu (nespoštljiv).
- Ž – ŽPT: **ena ni nič obkrožila če si je svetovalna delavka vzela čas za pogovor ostali dve 2 in 3**. Pri njej so bile različno a, b in c. sodelovanje z njo ocenile 8, 9 in 10. Odnos vse dobro. Vzrok sodelovanje pa je bil e, e in f ter g.

- M – PBO: eden izmed njiju je svojo izkušnjo z svetovalno delavko ocenil kot zelo negativno, **1 za čas za pogovor**, pri njej je bil le enkrat, 1 za njuno sodelovanje, odnos je ocenil kot negativen (g, h in i), vzrok sodelovanja pa je bil a (zaradi vedenjskih težav, ga je poslala učiteljica k svetovalni delavki. Drugi pa je odnos ocenil v redu, tudi dal **3 za čas za pogovor**, pri njej pa je bil zaradi c in d.
- Ž – PEK, SLA, MES: večina bila pri svetovalni le 1X (nekatere b), **večina obkrožila 2 za čas za pogovor** (dve 1, ena 3, pet 2 in ena ni nič obkrožila). Sodelovanje ocenile zelo različno, ena z 3, nekaj s 5, ena 6, 3 z 10, ena z 8. Odnos pa so dve ocenile tudi negativno, ena je obkrožila negativen, ena pa, da jo je kaznovala. Vzroki sodelovanja so bili različni, npr. poklicna orientacija, odločba o prilagoditvi, učiteljica poslala zaradi vedenjskih težav, poslabšanje učnega uspeha, plačilo ekskurzije, pa tudi da so se same obrnile na svetovalno zaradi osebnih težav (dve od njih).

OBKROŽILI 2:

- M, NT – na lestvici je svoje sodelovanje ocenil z 10 in bil pri njej od 3 – 6x, ter **3, da si je vzela čas** za pogovor z njim. Pri njej pa je bil zaradi d (poslabšanje uspeha).
- Ž – NT: pri svetovalni delavki večina bila več kot 1x, **čas za pogovor so štiri ocenile z 2, dve z 1 in tri s 3, ena pa ni ocenila**. Svoje sodelovanje od 7 do 10, ena 6, odnos pa so vse ocenile s pozitivnimi »pridevniki«. Vzroki sodelovanja različni, med njimi tri so se obrnile na svetovalno službo zaradi osebnih težav.
- Ž – ŽPT: s **3 ocenila da si je vzela čas** za pogovor, pri njej bila b, sodelovanje 9, odnos vse pozitivno, vzrok sodelovanja e in f.
- Ž – PBO: vzroki sodelovanja različni, dve tudi b, **čas za pogovor sta dve ocenili s 3, pet pa z 2**.
- M – PBO: oba sta odnos v redu ocenila, bila pri svetovalni delavki večkrat, pri njej pa je bil eden zaradi e, drugi pa zaradi a (vedenjske težave). **Čas za pogovor eden 3, eden pa 2**.
- Ž – PEK, SLA, MES: vse dobro ocenile sodelovanje in odnos, nobena ni obkrožile 1 za **čas za pogovor (štiri so obkrožile 2, ena pa 3**). Pri njej nobena več kot 3x, vzroki za sodelovanje so bili d, g, c in e.
- M – PEK, SLA, MES: sodelovanje ocenili z 2x 5 in 1x 7, odnos prijazen, **čas za pogovor dva obkrožila 1 in eden 2**, pri nje bili zelo različno, razlogi za sodelovanje pa so bili c in d, e, f.

1 M – PEK, SLA, MES: ni obkrožil nič, bil je pri njej zaradi poslabšanja uspeha in njen odnos ocenil zelo negativno (g, h, i), sodelovanje pa ocenil s 5, **čas za pogovor 2**.

	FANTJE	DEKLETA	
obkrožili 3	7	9	16
obkrožili 2	9	23	32
obkrožili 1	6	15	21

1 - ni odgovoril

VZROKI SODELOVANJA	OBKROŽILI 3	OBKROŽILI 2	OBKROŽILI 1	
a. (vedenjske težave)	2	1	3	
b. (osebne težave)	5	5	2	
c. (težave s sošolci)	3	4		
d. (poslabšanje učnega uspeha)	2	6	2	- 1: ni nič obkrožil
e. (svet. del. v razredu glede vpisov v višji izobraževalni program)	5	6	4	
f. (poklicna orientacija)		3	6	
g. (odločba o prilagoditvi)	3	7	3	
h. drugo	5	5	6	
	- predavanje 2	- dijaška izkaznica 2	- plačilo ekskurzije 2	
	- pomoč pri vključevanju v razred 1	- prepis 1	- predavala v razredu 2	
	- prepis/vpis 2	- predavanja 2	- zaradi statusa 1	
		- okrogla miza na OŠ 1		

OCENA SODELOVANJA	OBKROŽILI 3	
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7	1	- a
8	6	- g, b, b in c, e in h (predavanje o učenju), h (pomoč pri vključevanju v razred), a in b in c in e
9	1	- h (vpis, predavanja)
10	8	-d in g, e, h, g, b in c in e, e, b, h (prepis/vpis)

OCENA SODELOVANJA	OBKROŽILI 2	
1		
2		
3		
4		
5	5	- c in d, d in g, c in d, e, g, e
6	1	- b
7	5	- f, e, h (dijaška, prepis), h (okrogla miza na OŠ), b
8	6	- e, f, h (dijaška izkaznica), h (predavanja), e in f, e in g
9	6	- c in g, g, b, e in f, d, b
10	7	- g, a, d, g, b, c, d
- eden ni ocenil (napisal da ni sodeloval z njo)		- predavanja oz. delavnice

OCENA SODELOVANJA	OBKROŽILI 1	
1	1	- a
2		
3	1	- f
4	1	- f in h (predavala v razredu)
5	3	- h (plačilo ekskurzije), f, f in d
6	5	- d, g, a in b, h (predavala v razredu),e
7	1	- a
8	4	- b in g in h (plačilo ekskurzije), c in d, g, h (zaradi statusa)
9	1	- e in f
10	4	- f, f, h (drugo), e

8.6. Kvantitativna analiza anketnih vprašalnikov učiteljev

Kvantitativna analiza – 25 anket

1. 5 M in 20 Ž

2. Delovne izkušnje:

- od 1 – 3 -----5
- od 4 – 7 ------3
- od 8 – 10 ----2
- od 11 – 20 ----5
- od 20 – 29 ----7
- od 30 – 40 -----3

3. na koga se najpogosteje obrnete po pomoč

- drugega učitelja: 1 (21 let) M, 1 (2 leti), 2 (1 leto), 3 (4/5), 4 (11let), 5 (29 let), 6 (30 let), 7 (30 let), 8 (1 leto), 9 (7 let), 10 (1 leto), 11 (1/2 leta) **– skupaj: 16 – od tega 4 moški in 12 žensk**
- vodstvo: 2 Ž (16 in 27 let izkušenj) **– skupaj: 6 – od tega 3 moški in 3 ženske**
- svetovalno službo: 1M (15 let), 1 (2 leti), 2 (4/5 let), 3 (9let), 4 (11let), 5 (17 let), 6 (28 let), 7 (30 let), 8 (34 let), 9 (30 let), 10 (28 let), 11 (13 let), 12 (7 let) **– skupaj: 17 – od tega 4 moški in 13 žensk.**

– povprečni čas zaposlitve učiteljev, ki se obračajo na svetovalno službo: 16,85 (mediana - 15)

- povprečni čas zaposlitve učiteljev, ki se obračajo na druge učitelje: 12,25 (mediana – 8)

3 M (20 let, 9 let, 25 let)obkrožil vse, eden še dodal internet, pravilnike, zakone. + 1 Ž (4 leta)

6 Ž obkrožili drugega učitelja in svetovalno (11 let, 30 let, 4,5 let, 2 leti, 7 let, 30, let)

2Ž obkrožili le vodstvo (16 in 27 let izkušenj)

6 Ž in 1 M obkrožili samo svetovalno službo (9, 17, 28, 34, 28, 13, 15 let)

5 Ž in 1 M obkrožili le drugega učitelja (1/2, 1, 1, 29, 1, 21 let)

4. V kolikšni meri se obračate po pomoč k svetovalni službi?

- 1 (nikoli): 1Ž (1/2 leta) **– skupaj: 1 ženska**
- 2 (občasno): 4 M (20, 21, 15, 25 let), 13 Ž (34, 30, 29, 17, 4/5, 4, 1, 1, 7, 13, 16, 27, 30 leto) – **skupaj: 17 – od tega 4 moški in 13 žensk**
- 3 (pogosto): 1 M (9 let), 6 Ž (28 let, 11, 9, 2, 1, 28 leti) **– skupaj: 7 od tega 1 moški in 6 žensk**

- povprečni čas zaposlitve učiteljev, ki se pogosto obračajo na svetovalno: 12,57 (1, 2, 9, 9, 11, 28, 28 – mediana = 9)

- povprečni čas zaposlitve učiteljev, ki se občasno obrnejo na svetovalno službo: 17,32 (mediana = 1, 1, 4, 4/5, 7, 13, 15, 16, 17, 20, 21, 25, 27, 29, 30, 30, 34 = 17)

5. V kakšnih primerih ste se po pomoč obrnili k svetovalni službi

a) Vedenjske težave dijaka – **21**
b) Vedenjske težave celotnega oddelka – **11**
c) Odnosnih težavah v razredu, kjer ste razrednik – **13**
d) Poslabšanju ocen v razredu, kjer ste razrednik – **5**
e) Ob opažanju nasilnega vedenja do kakšnega dijaka – **19**
f) Drugo:
    - Težke situacije doma – 1
    - Osebni, družinski problemi dijakov, bolezni, nasilje, delo z dijaki s posebnimi potrebami, izvedba razrednih ur, krepitev osebnih lastnosti dijaka – npr. komunikacijske sposobnosti – + a, b, c, e
    - Učne težave, psihološke težave dijakov - + e

3 obkrožili vse (ž, 28 let, 9 let, 13 let)

Eden ni obkrožil nič, sam dopisal težke situacije doma

6. Ali pošljete dijaka k svetovalni službi kot način kaznovanja?

- 1 (nikoli): 4 M, 14 Ž – **skupaj 15**
- 2 (občasno): 5 Ž, 1 M **– skupaj 6**
- 3 (pogosto): 1 Ž (28 let) – **skupaj 1**

Ena Ž, ki je obkrožila nikoli, je zraven dopisala ŠE (1/2 leta dela tu).

7. Kako kakovostno bi ocenili delo svetovalne službe (1 zelo slabo, 10 odlično)

- 1: /, 2: /, 3: /, 4: /, 5: /
- 6: 1 Ž (16 let) – **skupaj 1**
- 7: 2 Ž – **skupaj 2**
- 8: 2 M, 3 Ž – **skupaj 5**
- 9: 1 M, 2 Ž – **skupaj 3**
- 10: 2 M, 11 Ž – **skupaj 13**

Ena ni obkrožila nič (1/2 leta izkušenj in še ni bila v stiku s svetovalno službo)

8. Glavna dejavnost svetovalne službe?
    a) Pomoč pri discipliniranju dijakov (npr. kaznovanje dijakov – v primeru vedenjskih težav v razredu pošljete dijaka k svetovalni službi). **– skupaj: 4**
    b) Sprejem, prepis in izpis dijakov. **– skupaj: 15**

c) Pomoč pri vzpostavljanju odnosa z oddelkom. **– skupaj: 6**
d) Pomoč pri soočanju z neprimernim vedenjem dijakov na šoli. **– skupaj: 18**
e) Svetovanje dijakom ob osebnih problemih, stiskah v družinskem okolju. **– skupaj: 20**
f) Pomoč oz. svetovanje dijakom pri osebnem, čustvenem in socialnem razvoju. **–skupaj: 21**
g) Delo z dijaki, ki potrebujejo pri šolanju določene prilagoditve (npr. odločbe za dijake s posebnimi potrebami). **– skupaj: 18**
h) Svetovanje učiteljem ob vprašanjih glede dela z razredom oz. dijakom. **– skupaj: 12**
i) Pomoč pri načrtovanju sprememb vzgojno izobraževalnega procesa šole in evalvacija vpeljanih sprememb. **– skupaj: 2**
j) Vzpostavljanje primernega učnega okolja za vse dijake (šolska kultura, red …). **– skupaj: 4**
k) Sodelovanje in koordinacija pri različnih projektih. **– skupaj: 6**
l) Poklicna orientacija dijakom ob prehodu na višji izobraževalni program oziroma pomoč pri izbiri ustreznega programa ob prešolanju. **– skupaj: 16**
m) Drugo:
    - Vse novitete, ki prihajajo v šolstvu

Dva obkrožila, da nikoli ne pošljeta dijaka k svetovalni delavki kot način kaznovanja, kot glavno dejavnost pa med drugim obkrožil tudi a.

Nekateri učitelji so kot glavne dejavnosti obkrožili samo tiste, ki se tičejo dijakov oz so namenjene le dijakom.

9. Samostojnost pri delu na lestvici od 1 (nesamostojna) do 10 (zelo samostojna)

- 7: 1,
- 8: 1M, 1, 2
- 9: 1M, 1, 2, 3, 4,
- 10: 3 M, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Ena ni odgovorila, zraven je napisala ?, pol leta dela na šoli in ni imela izkušnje s svetovalno službo.

10. Svetovalna služba pomemben del ustanove?

- DA: vsi odgovorila DA
- NE: /

Eden učitelj zraven napisal, da je svetovalna služba preobremenjena.

Ena pa je napisala, da bi je rabili še bistveno več, glede na probleme, ki jih na sestankih poročajo učitelji.

11. Kako pomembna na lestvic od 1 do 5? (imam samo 12 odgovorov, vprašanje naknadno vključila v vprašalnik----moja napaka!)

- 1: /, 2: /, 3: /
- 4: 1
- 5: 11

napake raziskave:

- Zadnje vprašanje bi moralo biti v obliki lestvice (ne samo DA in NE), saj bi mi dalo boljši vpogled v to, kako zares učitelji vidijo svetovalno službo, kot kako pomembno, poskušala sem popraviti z vključitvijo tega vprašanja naknadno, vendar sem dobila samo 12 odgovorov.

8.7. Kvalitativna analiza intervjujev

ENOTE KODIRANJA

1. Intervju – dijakinja, v stiku s svetovalno službo zaradi želje po dela na sebi in osebnostni rasti

- začela najprej moja prjatelca hodit, k se je pač ful slabo počutla
- rekla da pogovori s Tanjo ful pomagajo.
- sm imela eno tako obdobje k sm se ful slabo počutla
- v, ja na začetku druzga letnika. (sodeluje 1 leto)
- eno šolsko uro, se pravi 45 minut
- povedala kaj se je kej dogajalo od takrat ko smo se zadnjič vidle
- vprašala če mam kšne stvari k me motjo al pa kej tazga in pol smo se pogovarjale o teh stvareh.
- mi je dajala neka vprašanja k sm jih pol js zbrala tista, ki bi js rada ogovorila na njih
- sm doma na tista vprašanja odgovorila al pa mi je dala kšne naloge
- vprašanja na tej rasti. (osebnostna rast)
- večinoma o mojem počutju
- kk rešt moje težave v bistvu pa zakaj pride do tega problema.
- sm ji probala čim bolj opisat kk se počutm
- delo na sebi.
- je pač nekak ona iz tega na neko temo začela in ja pol smo se o tem pogovarjale.
- začela sm se bl cent
- drgač sm začela gledat na stvari
- mi je ona dala drugačen pogled
- skupini »Vsemu sem lahko kos«
- se lahko v bistvu um pogovarjamo med sabo
- s tem k ti pač poveš kaj je narobe se mi zdi de ti ful pomaga, da ti drugi dajo pol nasvet.
- pomagala s tem kk se učit.
- smo ugotovile, kater tip sm.
- začela markerjev uporabljat in vsega tega pa te mislne vzorce
- zdj se znam tk bul učit kt prej.
- mi je znala povedat de um pač dobre lastnosti
- me je znala potolažt kadar sm mela ful slab dan
- kdr sm pršla k njej me je zmerej sprejela in mi je povedala dobre stvari.
- me je znala spravit v dobro voljo
- tej pogovori res ful pomagajo
- vsakomur k ma kšne take probleme, manjše težave k jih noče lih povedat na glas tk vsem drugim de pač gre h Tanji
- se pogovarjaš na tak način k ona ve kako
- da bi blo dali k eno uro

- da bi blo tk dve uri recimo k pol se res lahko bl pogovarjaš.
- ful dijakov noče tk pristopit k se bojijo
- nočejo da bi se tk pogovarjal o teh problemih.
- ful držijo preveč zase.
- je ful v redu.
- ns je mela tut ona pouk k je nadomeščala
- delal različne ankete o tem kako se učit
- nisem več hotla bit v taki situaciji
- sm hotla to spremenit in sm rekla pč de moram nekaj nardit glede tega.
- nism še zadovoljna
- Hočem še bl se izboljšat, kar se le da no.
- je lažje če se pogovarjaš z enim k ve, zakaj se gre.
- enkrat na mesec.
- Včasih tut po dva mesca nism šla
- Velikrat je ni
- Velikrat ma ful velik dela
- bi bilo ful v redu če bi tk mela več cajta.
- všeč da je Tanja naša svetovalna delavka
- zna tko z ljudmi in je res ful v redu.
- nism razmišljala, k sm vidla, da se je takrat sm men posvetila
- rekla, da nej si predstavljam k da to ni v šol,
- kaj sem kej delala prej pa s čim se ukvarjam, pa kaj se mi zdi da so moje dobre lastnosti pa slabe
- kaj se mi je kej zgodilo, kšne take mi je rekla da nej opišem kako sem se počutla ob tem
- zdej je ful bl sproščeno, dejansko k da bi ble prjatlce.
- Nimam več unga občutka k te skrbi kaj bi povedal.
- bl sproščeno pa ful ji bl zaupam.
- prvič k sm bla tm k sm bla mal skeptična kok lhk zdej povem
- dej sm pa pač … kr povem vse kar mi leži.
- k sm začela sm bla tk, recimo 2, zdej sm pa um … pri 6.
- nisem se imela rada pa nisem, mislm pustila sm da drugi me kontrolirajo
- nism znala rečt ne
- Zdej pa ful znam, mislm tk se postavim zase.
- nisem upala kakšnih takih oblek, k sm jih res hotla nosit oblečt k sm se pač bala kaj bodo drugi misl.
- zdej pa pač sm rečem da če je men nekej všeč bom nosila
- me briga za mnenja drugih.
- sem razmišljala, da bi se vseeno pač tk kdaj še dobile
- zdj mam pač ful ta nihanja razpoloženja
- js hočm pridt pa na neko linijo k je skor konstantna

- bom do konca sodelvala, kokr časa bom tukej.
- če nimaš kakšnih velikih problemov je vseeno se fajn o tem tk mal pogovarjat.

2. intervju – dijakinja 2. letnik, program slaščičar, v stiku s svetovalno službo, ker je prišla v šolo iz tujine

- sem prišla iz tujine, um pa sem sodelovala zaradi jezika in pomoč pri učenju.
- Um pa to da sem dobila tut odobreno za tečaj slovenščine.
- sm si želela v bistvu dobit to priložnost, da bi šla na tečaj slovenščine.
- s Tanjo (svetovalno delavko) pogovorile, da bi blo fajn zame, da bi šla
- sm pač sprejela to in sm eno leto hodila
- me je velik podpirala
- kar koli sem rabila sem lahko šla do nje vprašat kej al pa prosit za kakšno pomoč
- so mi omogočili, da sem šla najprej na nižjo poklicno potem pa sem šla naprej, ker me slaščičarstvo v bistvu veseli.
- začela s sodelovanjem. (3 leta nazaj)
- sem prostovoljka v vrtcu XX
- Velik učne pomoči mi je omogočla, pa tut recimo kar kol sem rabla.
- predlagala, kaj pa če bi se js prepisala v nižjo poklicno najprej, da bi to zaključla
- ful me je spodbujala k temu, da ni prepozno, če te nekaj veseli, da to ne bi mogla naredit.
- sem se js sprijaznla s tem, da mi res ne gre
- Tanji škoda, da bi recimo js zdej padla letnik zrd slovenščine
- učna pomoč, odločbe nisem imela, ampak je vidla da se js trudm in da mi v bistvu ni vseen za šolo
- mi je pol omogočla, da se lahko s profesorcam učim,
- me je tut učila k temu, da nj me ne bo zdej se sram obrnt pa prosit za pomoč
- na vsake tolk časa, me je v bistvu povabila k njej, da me je vprašala kako mi gre.
- sm bila ful zaprta oseba, kr če prideš iz druge države se ti zdi vau kje sem zdej
- sm imela ful negativne misli v glavi, da se me bo vsak zdej izogibal
- sm se čist tko bl skrivala, pa se spraševala kaj bi z mano.
- me je spodbujala k temu, da vsak lahko pride iz drugje pa da smo vsi isti, nismo vsi za vse, ampak če vztrajaš lahko prideš daleč.
- js sm misnla da sm čist drugačna od drugih
- sm vedno bla uno ne ne grem, zakaj bi šla, js nobenga ne poznam, pa mene noben ne pozna
- pol sm se že odprla in rekla okej, nisem edina, k sm taka, so tut drugi
- Tanja me je k temu spodbujala
- je rekla vidš, obrni se, boš vidla da nisi ne prva ne edina, ki je prišla, ampak če se obrneš in vztrajaš prideš daleč
- večinoma sem prhajala v bistvu prosit za tisto pomoč

- iskala dovoljenje, če lahko v bistvu grem si uredit učno pomoč, ker brez odločbe ni fajn da bi se šla z drugim učit.
- vprašat za učno pomoč in vedno me je sprejela in nikoli me ni zavrnila.
- dajala tiste misli, da mi bo uspel, ne obupat.
- js sm bla prej kdaj tut ful obupana, ker karkoli sem rekla ooo to je pa zame preveč, ne morem js tega
- prvo leto skor sm jokala, da se bom izpisala, ker mi ne gre.
- sm pa res en velik korak nardila, s pomočjo Tanje moram rečt, pa tut Mojce
- svetovalne so pa res take, da te ne pustijo na pol poti, posebej če vidjo, da se trudiš ane.
- ni jima blo vseeno
- sta rekli no ne bomo tih, ne bomo čakal da pride iz nebes kej, ampak da se bomo potrudil.
- so me res spodbujale
- z njihovo pomočjo sem prišla do cilja.
- sta vzrok, da sem js na tej šoli ostala, ker sem bila zelo obupana na začetku
- js sm kot mejhna sanjala da bom slaščičarka, ker karkoli je mami delala sem se zraven tko vmešavala
- sm vidla, da me v bistvu onidve spodbujata
- da imam neko podporo za sabo, če nardim korak naprej nisem sama k temu
- sm pol zaživela
- Sem se tut začela pogovarjat z drugimi
- iskat tisto pomoč
- zraven sodelovala
- tut slovensko sem se začela pogovarjat
- velik pomoči sem imela s strani Tanje in Mojce in sem prišla potlej do cilja.
- Pol za naprej smo se pogovarjal kako bo
- je rekla Tanja v bistvu kar korajžno
- (ko je dijakinja rekla da ne zmore) Tanja pa Mojca velikokrat sta mi govorile, ne to ni res, kar ti govoriš, ker s trudom in delom tudi pride uspeh ane
- grem js do Tanje in ji rečem to mi ni prou, js bi to rada spremenila al pa mi je super.
- veliko nasmehov na obrazu sta mi naredile
- mi je Tanja nekak sanje uresničla za tisto kar sem si želela
- Mi je zelo pomagala in stala ob strani
- ona reče: Bodi to kar si in ti to zmoreš, ne bomo obupal.
- Zaupanje pa pozitivne misli
- mi reče ja kaj je zdej a je konc sveta? (ko jo nekaj potre)
- ves čas me spomni k temu, kje sm bla
- Js sm bla čist na novo in pol mi je blo ful težko
- ko sm nardila prvi letnik rekla Tanji js sm to, hvala,
- js ne vem kako bi se njej zahvalila
- mi je dala neko smer

- dala mi je v življenju vedt, da se vse da če se hoče, sm vztrajat je treba
- je vidla, da se js trudim in da mi ni vseen za šolo
- js ko me neki veseli vztrajam in bom nardila
- sm čist taka cel dan, kot da se je svet prevrnu, pol spet grem do nje al pa me vidi na hodniku in mi reče okej, v redu je, ni konc sveta, sej boš popravila
- najbolj všeč to, da smo se sploh spoznale, da smo začele komunicirat.
- sm se spraševala kaj bo z mano naprej.
- sm lahko rekla ne nism sama, js mam nekoga, ki je za mojim korakom in ki mi bo pomagala.
- sm zdj js dojela, da se ne rabim js delat nekej kr js nism, da sm to kar js sm, odprta
- grem do nje in ji rečem to mi ni prav in to se je zgodil.
- se pogovorive in pol vedno, sm z nasmehom na obrazu.
- Nisem več tista k je bla, k je jokala
- všeč, da sm se sploh spoznala z njo.
- Pa tut Mojca
- vedno so odprta vrata pa vedno najdemo skupno rešitev pa pridemo do cilja.
- Ne! (nič ne bi spremenila pri sodelovanju)
- kakšna razredna ura z njima bi znala bit zanimiva
- se da vse v bistvu uredit, kar je z mano al pa kaj se men dogaja.
- Ja. (bi se obrnila k njima po pomoč v primeru osebne težave)
- zelo slaba, ker v bistvu nas niso sprejel tko, da bi lahko skočil do njih kadar bi rabil pomoč
- kar koli smo rabl so rekli ja pa saj imate tam razredničarko, razrednika al kar koli že
- ni bilo take, niti komunikacije
- lahko stopil do njih je bilo, če smo res nekej nujnega rabl, nekaj v razredu neki nujnega dogaja
- nismo mel tazga stika
- tuki vidm da je res taka sprememba, da vaaau.
- en korak nazaj stopim ker to mam take izkušnje da ne smem
- nismo smel hodit k njim, v bistvu za neko pomoč
- včasih ni nujno sm za šolo
- včasih recimo grem k Tanji in rečem neki, recimo karkoli in pol pač povem, se smejemo skupi
- slabe izkušnje, ni blo te podpore.
- učne pomoči ni na naši šoli v Makedoniji
- vsak sam more znajdt.
- sm misnla oki kaj je to, js zdj ne smem it
- nism si niti upala
- če me je kakšen profesor poslal pejt do Tanje, ne js sm rekla, js ne grem
- nisem vedla al nj grem, nisem imela tazga poguma.
- ugotovila, da v bistvu ni tko, da je mal drgač
- Ne, sta Tanja pa Mojca čist zadost. (ali imajo na šoli dovolj svetovalnih delavcev)
- nobenga nista do zdej, recimo ignorirale in da, bi rekle ne
- Nikoli ni tistga, da odlagata stvari ampak vedno najdeta čas, če ne ena, pa druga

- vsakmu dijaku posebej skos sta v pomoč.
- najprej se pogovorita in zvesta kaj imata težavo, v čem se gre
- ni blo tega, no vsaj js si nism zapomnla, da recimo kdo pride do njiju pa da bi onidve rekle ne, prosim kasnej.
- Na naši šoli se res najde rešitev in pridemo do cilja.
- Ni tega, da zdej nekdo pride vn pa je čist žalosten zdj da so ga v bistvu zdej odslovile.
- prostor kjer dobijo pomoč in kot prostor
- kjer so v bistvu lahko odprti in ne rabjo zdej si neki zmišljevat kako nej neki povem
- kr korajžno do njiju.
- noben ni do zdej v bistvu reku, da ne bi šel ali pa zakaj bi šel, šla
- smo kr vsi korajžni in gremo.
- kako naj prilagodijo tisto pomoč, da gredo profesorce pol prost koga lahko vzamejo dons, kerga jutr, da razporedijo
- prilagodijo tisto pomoč pri učenju
- se vedno tut usedemo pa pogovorimo in najdemo neko rešitev
- Pri šolskem delu
- mata skos neko delo
- se skos prilagajata in pomagata, da bi bili čimbolj uspešni
- da bi bilo nekaj novega na naši šoli
- če eden bi se zdej učil matematiko, pa nobena od profesoric ni prosta, se gresta onidve.
- sta vedno zaposlene
- njihova zaposlitev pa tut pripelje od uspeha pri dijakih in učencih.

3. <u>Intervju – dijak 3. Letnika – v stiku s svetovalno službo zaradi svoje spolne usmerjenosti in spolne identitete.</u>

- profesorca, pa praksa pa taki problemi z ljudmi v šoli.
- moja spolna usmerjenost je bila povod, da sem bila v svetovalni službi.
- Sama
- so hvalil svetovalno službo, sm reku okej nč, grem probat
- ne bom nč reku, da so slabi
- pr določenih stvareh bi se lahko kej več zmenil
- drgač so pa super.
- Sta prijazni, ful poslušata, hočta pomagat, tko da sem zadovoljen načeloma.
- Js, svetovalna, razredničarka, pa smo se po navad pogovoril.
- tema pogovora še praksa zraven je bla še profesorca za prakso zraven.
- sami trije uspešno, »uspešno« reševali probleme.
- Zdej v tretjem letniku, kr ene večkrat. V prvem letniku skor da ne, v drugem letniku pa sem bil tut sm na konc šolskega leta
- Ne nism, ni blo, ni blo neke želje.

- smo se valda pogovoril ane, pol najdl nek skupni jezik in se odločil za neko skupno pot, pač da bomo skupaj to zvozil.
- tut svetuje, je svetovalka, daje napotke.
- Je v redu.
- men se zdi da ne. (srečanje sama s svetovalno delavko)
- Homofobija.
- problem so pa učenci.
- Nč
- sm več sama nardila k s sodelovanjem s šolo
- več odziva s strani šole.
- kakšne delavnice, da okrožnico, da se pač to ne počne.
- smo multikulturna šola, da če mamo Albance, Bosance in vse ostale narodnosti ljudi, da ne vem zakaj smo pol mi problem, ker pač nisem edini na tej šoli.
- iz tega vidika sem razočarana.
- sm nehala hodit v šolo
- ko pridem v šolo, bodo komentarji, takoj k me vidjo.
- sm prejšn tedn ob sedmih zjutri na prakso, hodila tlele gor po stopnicah, k so ble že »kje si pederu«.
- varen, odprt prostor k ga v bistvu lahko imaš s svetovalnima delavkama.
- sta še vseen še zmer dost zaščitniške pa materinske predvsem. To je to.
- v bistvu nč, onidve sta men v redu no.
- večji problem so drugi, šola.
- Onidve sta v redu ja.
- bolj aktivistično držo bi dodala
- sem bla tut v osnovni šoli skos pr svetovalni delavki, zrd iste zadeve!
- Zarad homofobičnih ljudi.
- v osnovni šoli velik bl uspešna.
- ne morm sodt, pač sm po men ane.
- vrjamm, da nardita velik koristnega za vse ostale dijake ane.
- nekateri kot bau-bau,
- nekateri kot pomoč v sili,
- nekateri da se grejo spočit tja, da ne rabjo k čemu drugmu.
- učenci strah pred svetovalno.
- mogl bodo neki povedat pa v bistvu mogoče niti ne znajo al pa jim je ne prijetno,…
- Pomagat otrokom v stiski
- vodit razne delavnice za napredovanje odnosov med ostalimi.
- neki tega že delata
- sm bi mogl več
- oki sm dve sta
- sm vseen bi mogli bolj intenzivno.

- bit te delavnice večkrat.
- na podlagi um tega kaj se zmenta razrednik pa ona, na podlagi tega kakšno težavo ima razred.
- zrd težave v komunikaciji.
- Nš razred je bil pogrupiran in je to ful motil jih in so ns hotli združt, da bi bli kot en razred močni. Da ne bi blo več grupic in zahrbtnosti
- Ja! (več govora o spolni usmerjenosti)
- s pedagoške pridejo kakšne študentke kakšno delavnico vodit pa se gremo kakšne igre,
- pridejo z njene strani oziroma one rabjo pridt pa jih ona povabi pa jih potem tudi ona usmeri (svetovalna delavka).
- sem bila sproščena.
- It's a safe place.
- Glede na naše število dijakov sta dve mal premal no.
- hodi folk trkat vsak odmor sm sta skos zasedene in mata ful dela.
- 4.
- sošolci, pa iz paralelke.
- Kr hodmo no, sm kr pridni
- po večini so kr v redu.
- zadoščajo mojim standardom

ODPRTO KODIRANJE

Enote kodiranja – izjave intervjuvancev	Kode
začela najprej moja prjatelca hodit, k se je pač ful slabo počutla	Predhodne informacije o svetovalni službi
rekla da pogovori s Tanjo ful pomagajo.	Predhodne informacije o svetovalni službi
sm imela eno tako obdobje k sm se ful slabo počutla	vzrok sodelovanja
na začetku druzga letnika. (sodeluje 1 leto)	Začetek sodelovanja
eno šolsko uro, se pravi 45 minut	Časovna opredelitev sodelovanja
povedala kaj se je kej dogajalo od takrat ko smo se zadnjič vidle	Teme pogovora s svetovalno delavko
vprašala če mam kšne stvari k me motjo al pa kej tazga in pol smo se pogovarjale o teh stvareh	Teme pogovora s svetovalno delavko
mi je dajala neka vprašanja k sm jih pol js zbrala tista, ki bi js rada ogovorila na njih	Način dela s svetovalno delavko
sm doma na tista vprašanja odgovorila al pa mi je dala kšne naloge	Način dela s svetovalno delavko
vprašanja na tej rasti. (osebnostna rast)	Teme pogovora s svetovalno delavko
večinoma o mojem počutju	Teme pogovora s svetovalno delavko
kk rešt moje težave v bistvu pa zakaj pride do tega problema	Teme pogovora s svetovalno delavko
sm ji probala čim bolj opisat kk se počutm	Teme pogovora s svetovalno delavko
delo na sebi	Vzrok sodelovanja
je pač nekak ona iz tega na neko temo začela in ja pol smo se o tem pogovarjale	Teme pogovora s svetovalno delavko
začela sm se bl cent	Uspešnost sodelovanja
drgač sm začela gledat na stvari	Spremembe od začetka sodelovanja
mi je ona dala drugačen pogled	Spremembe od začetka sodelovanja

skupini »Vsemu sem lahko kos«	Dejavnosti svetovalne službe
se lahko v bistvu um pogovarjamo med sabo	Namen delavnice vsemu sem lahko kos
s tem k ti pač poveš kaj je narobe se mi zdi de ti ful pomaga, da ti drugi dajo pol nasvet.	Namen delavnice vsemu sem lahko kos
pomagala s tem kk se učit	Teme pogovora s svetovalno delavko
smo ugotovile, kater tip sm	Uspešnost sodelovaja
začela markerjev uporabljat in vsega tega pa te mislne vzorce	Spremembe od začetka sodelovanja
zdj se znam tk bul učit kt prej	Uspešnost sodelovanja
mi je znala povedat de um pač dobre lastnosti	Delo svetovalne delavke
me je znala potolažt kadar sm mela ful slab dan	Delo svetovalne delavke
kdr sm pršla k njej me je zmerej sprejela in mi je povedala dobre stvari	Delo svetovalne delavke
me je znala spravit v dobro voljo	Delo svetovalne delavke
tej pogovori res ful pomagajo	Delo svetovalne delavke
vsakomur k ma kšne take probleme, manjše težave k jih noče lih povedat na glas tk vsem drugim de pač gre h Tanji	Prednost svetovalne službe
se pogovarjaš na tak način k ona ve kako	Delo s svetovalno delavko
da bi blo dali k eno uro	Spremembe
da bi blo tk dve uri recimo k pol se res lahko bl pogovarjaš	Spremembe
ful dijakov noče tk pristopit k se bojijo	Videnje svetovalne službe
nočejo da bi se tk pogovarjal o teh problemih	Videnje svetovalne službe
ful držijo preveč zase	Ostali dijaki
je ful v redu	Svetovalna delavka
ns je mela tut ona pouk k je nadomeščala	Dejavnosti svetovalne službe
delal različne ankete o tem kako se učit	Dejavnosti svetovalne službe
nisem več hotla bit v taki situaciji	Vzrok sodelovanja s svetovalno službo
sm hotla to spremenit in sm rekla pč de moram nekaj nardit glede tega.	Vzrok sodelovanja s svetovalno službo
nism še zadovoljna	Spremembe od začetka sodelovanja
Hočem še bl se izboljšat, kar se le da no.	Cilj sodelovanja
je lažje če se pogovarjaš z enim k ve, zakaj se gre.	Prednosti svetovalne službe
enkrat na mesec.	Časovna opredelitev sodelovanja
Včasih tut po dva mesca nism šla	Časovna opredelitev sodelovanja
Velikrat je ni	Svetovalna delavka
Velikrat ma ful velik dela	Svetovalna delavka
bi bilo ful v redu če bi tk mela več cajta	Svetovalna delavka
všeč da je Tanja naša svetovalna delavka	Prednosti svetovalne službe, svetovalna delavka
zna tko z ljudmi in je res ful v redu	Svetovalna delavka
nism razmišljala, k sm vidla, da se je takrat sm men posvetila	Vpliv konteksta šole
rekla, da nej si predstavljam k da to ni v šol,	Vpliv konteksta šole
kaj sem kej delala prej pa s čim se ukvarjam, pa kaj se mi zdi da so moje dobre lastnosti pa slabe	Teme pogovora s svetovalno delavko
kaj se mi je kej zgodilo, kšne take mi je rekla da nej opišem kako sem se počutla ob tem	Teme pogovora s svetovalno delavko
zdej je ful bl sproščeno, dejansko k da bi ble prjatlce	Spremembe od začetka sodelovanja
Nimam več unga občutka k te skrbi kaj bi povedal	Spremembe od začetka sodelovanja
bl sproščeno pa ful ji bl zaupam	Spremembe od začetka sodelovanja
prvič k sm bla tm k sm bla mal skeptična kok lhk zdej povem	Začetek sodelovanja
zdej sm pa pač … kr povem vse kar mi leži.	Uspešnost sodelovanja
k sm začela sm bla tk, recimo 2, zdej sm pa um	Uspešnost sodelovanja

… pri 6	
nisem se imela rada pa nisem, mislm pustila sm da drugi me kontrolirajo	Vzroki za sodelovanje
nism znala rečt ne	Vzroki za sodelovanje
Zdej pa ful znam, mislm tk se postavim zase	Uspešnost sodelovanja
nisem upala kakšnih takih oblek, k sm jih res hotla nosit oblečt k sm se pač bala kaj bodo drugi misl	Uspešnost sodleovanja
zdej pa pač sm rečem da če je men nekej všeč bom nosila	Uspešnost sodelovanja
me briga za mnenja drugih	Uspešnost sodelovanja
sem razmišljala, da bi se vseeno pač tk kdaj še dobile	Časovna opredelitev sodelovanja
zdj mam pač ful ta nihanja razpoloženja	Vzroki za sodelovanje
js hočm pridt pa na neko linijo k je skor konstantna	Cilj sodelovanja
bom do konca sodelvala, kokr časa bom tukej.	Časovna opredelitev sodelovanja
če nimaš kakšnih velikih problemov je vseeno se fajn o tem tk mal pogovarjat.	Vzrok sodelovanja
sem prišla iz tujine, um pa sem sodelovala zaradi jezika in pomoč pri učenju	Vzrok sodelovanja
da sem dobila tut odobreno za tečaj slovenščine.	Vzrok sodelovanja
s Tanjo (svetovalno delavko) pogovorile, da bi blo fajn zame, da bi šla	Tema sodelovanja
me je velik podpirala	Delo svetovalne delavke
kar koli sem rabila sem lahko šla do nje vprašat kej al pa prosit za kakšno pomoč	Tema sodelovanja
so mi omogočili, da sem šla najprej na nižjo poklicno potem pa sem šla naprej, ker me slaščičarstvo v bistvu veseli	Spremembe od začetka sodelovanja
začela s sodelovanjem. (3 leta nazaj)	Časovna opredelitev sodelovanja
sem prostovoljka v vrtcu XX	Dejavnosti svetovalne službe
Velik učne pomoči mi je omogočla, pa tut recimo kar kol sem rabla.	Delo svetovalne delavke
predlagala, kaj pa če bi se js prepisala v nižjo poklicno najprej	Spremembe od začetka sodelovanja
spodbujala k temu, da ni prepozno, če te nekaj veseli, da to ne bi mogla naredit	Delo svetovalne delavke
sem se js sprijaznla s tem, da mi res ne gre	Spremembe od začetka sodelovanja
Tanji škoda, da bi recimo js zdej padla letnik zrd slovenščine	Delo svetovalne delavke
učna pomoč	Tema sodelovanja
je vidla da se js trudm in da mi v bistvu ni vseen za šolo	Delo svetovalne delavke
mi je pol omogočla, da se lahko s profesorcam učim	Prednosti sodelovanja
učila k temu, da nj me ne bo zdej se sram obrnt pa prosit za pomoč	Tema sodelovanja
na vsake tolk časa, me je v bistvu povabila k njej, da me je vprašala kako mi gre	Delo svetovalne delavke
sm bila ful zaprta oseba, kr če prideš iz druge države se ti zdi vau kje sem zdej	Začetek sodelovanja
sm imela ful negativne misli v glavi	Začetek sodelovanja
sm se čist tko bl skrivala, pa se spraševala kaj bi z mano	Začetek sodelovanja
spodbujala k temu, da vsak lahko pride iz drugje pa da smo vsi isti, nismo vsi za vse, ampak če vztrajaš lahko prideš daleč.	Delo svetovalne delavke

sm misnla da sm čist drugačna od drugih	Začetek sodelovanja
sm vedno bla uno ne ne grem, zakaj bi šla, js nobenga ne poznam, pa mene noben ne pozna	Začetek sodelovanja
pol sm se že odprla in rekla okej, nisem edina, k sm taka, so tut drugi	Spremembe v času sodelovanja
me je k temu spodbujala	Delo svetovalne delavke
je rekla vidš, obrni se, boš vidla da nisi ne prva ne edina, ki je prišla, ampak če se obrneš in vztrajaš prideš daleč	Delo svetovalne delavke
prhajala v bistvu prosit za tisto pomoč	Vzrok sodelovanja
iskala dovoljenje, če lahko v bistvu grem si uredit učno pomoč	Vzrok sodelovanja
vprašat za učno pomoč in vedno me je sprejela in nikoli me ni zavrnila	Vzrok sodelovanja
dajala tiste misli, da mi bo uspel, ne obupat	Delo svetovalne delavke
sm bla prej kdaj tut ful obupana, ker karkoli sem rekla ooo to je pa zame preveč, ne morem js tega	Začetek sodelovanja
prvo leto skor sm jokala, da se bom izpisala, ker mi ne gre	Začetek sodelovanja
en velik korak nardila, s pomočjo Tanje moram rečt, pa tut Mojce	Uspešnost sodelovanja
svetovalne so pa res take, da te ne pustijo na pol poti, posebej če vidjo, da se trudiš	Delo svetovalne delavke
ni jima blo vseeno	Delo svetovalne delavke
sta rekli no ne bomo tih, ne bomo čakal da pride iz nebes kej, ampak da se bomo potrudil	Delo svetovalne delavke
so me res spodbujale	Delo svetovalne delavke
z njihovo pomočjo sem prišla do cilja	Uspešnost sodelovanja
sta vzrok, da sem js na tej šoli ostala	Uspešnost svetovalnega dela
sm vidla, da me v bistvu onidve spodbujata	Delo svetovalnih delavk
da imam neko podporo za sabo, če nardim korak naprej nisem sama k temu	Prednost dela s svetovalno službo
sm pol zaživela	Spremembe v času sodelovanja
začela pogovarjat z drugimi	Spremembe v času sodelovanja
iskat tisto pomoč	Vzrok sodelovanja
slovensko sem se začela pogovarjat	Spremembe v času sodelovanja
velik pomoči sem imela s strani Tanje in Mojce in sem prišla potlej do cilja	Delo svetovalnih delavk; spremembe v času sodelovanja.
za naprej smo se pogovarjal kako bo	Tema pogovora s svetovalno delavko
je rekla Tanja v bistvu kar korajžno	Delo svetovalne delavke
(ko je dijakinja rekla da ne zmore) Tanja pa Mojca velikokrat sta mi govorile, ne to ni res, kar ti govoriš, ker s trudom in delom tudi pride uspeh	Delo svetovalne delavke
grem js do Tanje in ji rečem to mi ni prou, js bi to rada spremenila al pa mi je super.	Teme pogovorov s svetovalno delavko, način dela
veliko nasmehov na obrazu sta mi naredile	Spremembe v času sodleovanja; prednost svetovalnih delavk; delo svetovalnih delavk
Tanja nekak sanje uresničla za tisto kar sem si želela	Uspešnost svetovalnega dela
zelo pomagala in stala ob strani	Delo svetovalne delavke
ona reče: Bodi to kar si in ti to zmoreš, ne bomo obupal	Delo svetovalne delavke
Zaupanje pa pozitivne misli	Spremembe v času sodelovanja
mi reče ja kaj je zdej a je konc sveta? (ko jo nekaj potre)	Delo svetovalne delavke
ves čas me spomni k temu, kje sm bla	Delo svetovalne delavke
Js sm bla čist na novo in pol mi je blo ful težko	Začetek sodelovanja
ko sm nardila prvi letnik rekla Tanji js sm to,	Uspešnost sodelovanja

hvala	
dala neko smer	Delo svetovalne delavke
dala mi je v življenju vedt, da se vse da če se hoče, sm vztrajat je treba	Delo svetovalne delavke
vidla, da se js trudim in da mi ni vseen za šolo	Delo svetovalne delavke
grem do nje al pa me vidi na hodniku in mi reče okej, v redu je, ni konc sveta, sej boš popravila	Delo svetovalne delavke
najbolj všeč to, da smo se sploh spoznale, da smo začele komunicirat	Prednosti sodelovanja
spraševala kaj bo z mano naprej	Začetek sodelovanja
lahko rekla ne nism sama, js mam nekoga, ki je za mojim korakom in ki mi bo pomagala	Spremembe v času sodelovanja; prednosti sodelovanja
dojela, da se ne rabim js delat nekej kr js nism, da sm to kar js sm, odprta	Spremembe v času sodelovanja
se pogovorive in pol vedno, sm z nasmehom na obrazu	Uspešnost sodelovanja
Nisem več tista k je bla, k je jokala	Uspešnost sodelovanja
všeč, da sm se sploh spoznala z njo	Prednosti sodelovanja
odprta vrata pa vedno najdemo skupno rešitev pa pridemo do cilja	Delo svetovalne službe
Ne! (nič ne bi spremenila pri sodelovanju)	Spremembe v svetovalni službi
razredna ura z njima bi znala bit zanimiva	Dejavnosti svetovalne službe
se da vse v bistvu uredit, kar je z mano al pa kaj se men dogaja	Delo svetovalne službe
Ja. (bi se obrnila k njima po pomoč v primeru osebne težave)	Dejavnosti svetovalne službe
zelo slaba, ker v bistvu nas niso sprejel tko, da bi lahko skočil do njih kadar bi rabil pomoč	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
kar koli smo rabl so rekli ja pa saj imate tam razredničarko, razrednika	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
ni bilo take, niti komunikacije	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
lahko stopil do njih je bilo, če smo res nekej nujnega rabl, nekaj v razredu neki nujnega dogaja	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
nismo mel tazga stika	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
en korak nazaj stopim ker to mam take izkušnje da ne smem	Vpliv preteklih izkušenj; začetek sodelovanja
nismo smel hodit k njim, v bistvu za neko pomoč	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
včasih ni nujno sm za šolo	Tema sodelovanja s svetovalno službo
včasih recimo grem k Tanji in rečem neki, recimo karkoli in pol pač povem, se smejemo skupi	Tema sodelovanja s svetovalno službo; vzrok sodelovanja
slabe izkušnje, ni blo te podpore	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
učne pomoči ni na naši šoli v Makedoniji	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
sm misnla oki kaj je to, js zdj ne smem it	Vpliv preteklih izkušenj; začetek sodelovanja
nism si niti upala	Vpliv preteklih izkušenj; začetek sodelovanja
če me je kakšen profesor poslal pejt do Tanje, ne js sm rekla, js ne grem	Vpliv preteklih izkušenj
nisem vedla al nj grem, nisem imela tazga poguma	Vpliv preteklih izkušenj; začetek sodelovanja
ugotovila, da v bistvu ni tko, da je mal drgač	Spremembe v času sodelovanja
Ne, sta Tanja pa Mojca čist zadost. (ali imajo na šoli dovolj svetovalnih delavcev)	Spremembe svetovalne službe
nobenga nista do zdej, recimo ignorirale in da, bi rekle ne	Izkušnje drugih s sodelovanjem
Nikoli ni tistga, da odlagata stvari ampak vedno najdeta čas, če ne ena, pa druga	Delo svetovalne službe
vsakmu dijaku posebej skos sta v pomoč	Delo svetovalne službe
najprej se pogovorita in zvesta kaj imata težavo, v čem se gre	Način dela v svetovalni službi

ni blo tega, no vsaj js si nism zapomnla, da recimo kdo pride do njiju pa da bi onidve rekle ne, prosim kasnej	Izkušnje drugih s sodelovanjem
Na naši šoli se res najde rešitev in pridemo do cilja	Delo svetovalne službe v šoli
Ni tega, da zdej nekdo pride vn pa je čist žalosten zdj da so ga v bistvu zdej odslovile	Delo svetovalne službe
prostor kjer dobijo pomoč in kot prostor	Videnje svetovalne službe
kjer so v bistvu lahko odprti in ne rabjo zdej si neki zmišljevat kako nej neki povem	Izkušnje drugih s sodelovanjem
noben ni do zdej v bistvu reku, da ne bi šel ali pa zakaj bi šel, šla	Izkušnje drugih s svetovalno službo
smo kr vsi korajžni in gremo.	Sodelovanje dijakov s svetovalno službo
kako naj prilagodijo tisto pomoč, da gredo profesorce pol prost koga lahko vzamejo dons, kerga jutr, da razporedijo	Dejavnost svetovalne službe
prilagodijo tisto pomoč pri učenju	Dejavnost svetovalne službe
se vedno tut usedemo pa pogovorimo in najdemo neko rešitev	Delo svetovalne službe
Pri šolskem delu	Dejavnost svetovalne službe
mata skos neko delo	Delo svetovalne službe
se skos prilagajata in pomagata, da bi bili čimbolj uspešni	Delo svetovalne službe
da bi bilo nekaj novega na naši šoli	Dejavnost svetovalne službe
če eden bi se zdej učil matematiko, pa nobena od profesoric ni prosta, se gresta onidve.	Delo svetovalne službe
One velik pomagata	Svetovalni delavki
sta vedno zaposlene	Svetovalni delavki
njihova zaposlitev pa tut pripelje od uspeha pri dijakih in učencih.	Prednost dela svetovalnih delavk
profesorca, pa praksa pa taki problemi z ljudmi v šoli.	Vzrok sodelovanja
moja spolna usmerjenost	Vzrok sodelovanja
Sama	Vzrok sodelovanja
so hvalil svetovalno službo, sm reku okej nč, grem probat	Predhodne informacije o svetovalni službi
ne bom nč reku, da so slabi	Delo svetovalne službe
pr določenih stvareh bi se lahko kej več zmenil	Spremembe svetovalne službe
drgač so pa super	Svetovalni delavki
Sta prijazni, ful poslušata, hočta pomagat	Svetovalni delavki
sem zadovoljen načeloma	Izkušnja s svetovalno službo
Js, svetovalna, razredničarka, pa smo se po navad pogovoril	Način sodelovanja; udeleženci pri svetovalnem delu
tema pogovora še praksa zraven je bla še profesorca za prakso zraven	Udeleženci pri svetovalnem deli
sami trije uspešno, »uspešno« reševali probleme	Videnje sodelovanja
Zdej v tretjem letniku, kr ene večkrat. V prvem letniku skor da ne, v drugem letniku pa sem bil tut sm na konc šolskega leta	Časovna opredelitev sodelovanja
Ne nism, ni blo, ni blo neke želje	Način sodelovanja
smo se valda pogovoril ane, pol najdl nek skupni jezik in se odločil za neko skupno pot, pač da bomo skupaj to zvozil.	Način sodelovanja
tut svetuje, je svetovalka, daje napotke.	Delo svetovalne delavke
Je v redu	Svetovalna delavka
men se zdi da ne. (srečanje sama s svetovalno delavko)	Način sodelovanja
Homofobija.	Tema pogovorov; vzrok sodelovanja

problem so pa učenci.	Vzrok sodelovanja
Nč	Uspešnost sodelovanja
sm več sama nardila k s sodelovanjem s šolo	Uspešnost sodelovanja
več odziva s strani šole.	Želje oziroma pričakovanja od sodelovanja
kakšne delavnice, da okrožnico, da se pač to ne počne	Dejavnosti svetovalne službe
smo multikulturna šola, da če mamo Albance, Bosance in vse ostale narodnosti ljudi, da ne vem zakaj smo pol mi problem, ker pač nisem edini na tej šoli.	Težave v šoli
iz tega vidika sem razočarana	Težave v šoli
sm nehala hodit v šolo	Spremembe v času sodelovanja
ko pridem v šolo, bodo komentarji, takoj k me vidjo.	Težave v šoli
prejšn tedn ob sedmih zjutri na prakso, hodila tlele gor po stopnicah, k so ble že »kje si pederu«.	Težave v šoli
varen, odprt prostor k ga v bistvu lahko imaš s svetovalnima delavkama	Izkušnja s svetovalno službo
dost zaščitniške pa materinske predvsem	Svetovalni delavki
v bistvu nč, onidve sta men v redu no	Sprememba svetovalne službe
večji problem so drugi, šola	Težave v šoli
Onidve sta v redu ja	Svetovalni delavki
bolj aktivistično držo bi dodala	Sprememba svetovalne službe
sem bla tut v osnovni šoli skos pr svetovalni delavki, zrd iste zadeve!	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
Zarad homofobičnih ljudi.	Vzrok sodelovanja
v osnovni šoli velik bl uspešna	Pretekla izkušnja
ne morm sodt, pač sm po men ane.	Delo svetovalne službe
vrjamm, da nardita velik koristnega za vse ostale dijake ane	Delo svetovalne službe; izkušnje drugih dijakov
nekateri kot bau-bau	Videnje svetovalne službe
nekateri kot pomoč v sili	Videnje svetovalne službe
nekateri da se grejo spočit tja, da ne rabjo k čemu drugmu	Vzrok sodelovanja
učenci strah pred svetovalno	Videnje svetovalne službe
mogl bodo neki povedat pa v bistvu mogoče niti ne znajo al pa jim je ne prijetno,…	Delo svetovalni službe; videnje svetovalne službe
Pomagat otrokom v stiski	Dejavnost svetovalne službe
vodit razne delavnice za napredovanje odnosov med ostalimi.	Dejavnost svetovalne službe
neki tega že delata	Dejavnost svetovalne službe
sm bi mogl več	Dejavnost svetovalne službe
oki sm dve sta	Spremembe svetovalne službe
sm vseen bi mogli bolj intenzivno	Delo svetovalne službe
bit te delavnice večkrat.	Dejavnost svetovalne službe
na podlagi um tega kaj se zmenta razrednik pa ona, na podlagi tega kakšno težavo ima razred.	Tema delavnic
zrd težave v komunikaciji.	Tema delavnic
Nš razred je bil pogrupiran in je to ful motil jih in so ns hotli združt, da bi bli kot en razred močni. Da ne bi blo več grupic in zahrbtnosti	Tema delavnic; cilj delavnic
Ja! (več govora o spolni usmerjenosti)	Tema delavnic
s pedagoške pridejo kakšne študentke kakšno delavnico vodit pa se gremo kakšne igre,	Izvajalci delavnic
pridejo z njene strani oziroma one rabjo pridt pa jih ona povabi pa jih potem tudi ona usmeri (svetovalna delavka).	Izvajalci delavnic
sem bila sproščena.	Sodelovanje s svetovalno službo

It's a safe place.	Svetovalna služba
Glede na naše število dijakov sta dve mal premal no	Sprememba svetovalne službe
hodi folk trkat vsak odmor sm sta skos zasedene in mata ful dela.	Sodelovanje drugih dijakov s svetovalno službo; delo svetovalnih delavk
4.	Sprememba svetovalne službe
sošolci, pa iz paralelke.	Sodelovanje drugih dijakov s svetovalno službo
Kr hodmo no, sm kr pridni	Sodelovanje dijakov s svetovalno službo
po večini so kr v redu	Svetovalni delavki
zadoščajo mojim standardom	Delo svetovalne službe

ZDRUŽEVANJE SORODNIH POJMOV V KATEGORIJE

Izluščila sem naslednje kategorije in podkategorije:

- vzrok sodelovanja s svetovalno službo
- dejavnosti svetovalne službe
- sodelovanje s svetovalno službo
    - začetek sodelovanja
    - uspešnost sodelovanja
    - spremembe v času sodelovanja
    - časovna opredelitev sodelovanja
- način dela
- teme pogovora
- delo svetovalnih delavk
- svetovalni delavki
- svetovalna služba
    - dojemanje svetovalne službe
    - potrebne spremembe
- izkušnje s svetovalno službo
    - pretekle izkušnje
    - izkušnje drugih dijakov
    - vpliv konteksta šole

VZROK SODELOVANJA S SVETOVALNO SLUŽBO
začela najprej moja prjatelca hodit, k se je pač ful slabo počutla
rekla da pogovori s Tanjo ful pomagajo.
sm imela eno tako obdobje k sm se ful slabo počutla
delo na sebi
vsakomur k ma kšne take probleme, manjše težave k jih noče lih povedat na glas tk vsem drugim de pač gre h Tanji
nisem več hotla bit v taki situaciji
sm hotla to spremenit in sm rekla pč de moram nekaj nardit glede tega.
nisem se imela rada pa nisem, mislm pustila sm da drugi me kontrolirajo
nism znala rečt ne
zdj mam pač ful ta nihanja razpoloženja
če nimaš kakšnih velikih problemov je vseeno se fajn o tem tk mal pogovarjat.
sem prišla iz tujine, um pa sem sodelovala zaradi jezika in pomoč pri učenju
da sem dobila tut odobreno za tečaj slovenščine.
prhajala v bistvu prosit za tisto pomoč
iskala dovoljenje, če lahko v bistvu grem si uredit učno pomoč
vprašat za učno pomoč in vedno me je sprejela in nikoli me ni zavrnila
profesorca, pa praksa pa taki problemi z ljudmi v šoli.

moja spolna usmerjenost
so hvalil svetovalno službo, sm reku okej nč, grem probat
problem so pa učenci.
Zarad homofobičnih ljudi.
nekateri da se grejo spočit tja, da ne rabjo k čemu drugmu
DEJAVNOSTI SVETOVALNE SLUŽBE
skupini »Vsemu sem lahko kos«
se lahko v bistvu um pogovarjamo med sabo
s tem k ti pač poveš kaj je narobe se mi zdi de ti ful pomaga, da ti drugi dajo pol nasvet.
ns je mela tut ona pouk k je nadomeščala
delal različne ankete o tem kako se učit
sem prostovoljka v vrtcu XX
razredna ura z njima bi znala bit zanimiva
Ja. (bi se obrnila k njima po pomoč v primeru osebne težave)
kako naj prilagodijo tisto pomoč, da gredo profesorce pol prost koga lahko vzamejo dons, kerga jutr, da razporedijo
prilagodijo tisto pomoč pri učenju
Pri šolskem delu
Pomagat otrokom v stiski
vodit razne delavnice za napredovanje odnosov med ostalimi.
kakšne delavnice, da okrožnico, da se pač to ne počne
s pedagoške pridejo kakšne študentke kakšno delavnico vodit pa se gremo kakšne igre
pridejo z njene strani oziroma one rabjo pridt pa jih ona povabi pa jih potem tudi ona usmeri (svetovalna delavka).
SODELOVANJE S SVETOVALNO SLUŽBO
na začetku druzga letnika. (sodeluje 1 leto)
eno šolsko uro, se pravi 45 minut
začela sm se bl cent
drgač sm začela gledat na stvari
mi je ona dala drugačen pogled
smo ugotovile, kater tip sm
začela markerjev uporabljat in vsega tega pa te mislne vzorce
zdj se znam tk bul učit kt prej
enkrat na mesec.
Včasih tut po dva mesca nism šla
zdej je ful bl sproščeno, dejansko k da bi ble prjatlce
Nimam več unga občutka k te skrbi kaj bi povedal
bl sproščeno pa ful ji bl zaupam
prvič k sm bla tm k sm bla mal skeptična kok lhk zdej povem
k sm začela sm bla tk, recimo 2, zdej sm pa um … pri 6
Zdej pa ful znam, mislm tk se postavim zase
nisem upala kakšnih takih oblek, k sm jih res hotla nosit oblečt k sm se pač bala kaj bodo drugi misl
zdej pa pač sm rečem da če je men nekej všeč bom nosila
me briga za mnenja drugih
sem razmišljala, da bi se vseeno pač tk kdaj še dobile
nism še zadovoljna
Hočem še bl se izboljšat, kar se le da no.
je lažje če se pogovarjaš z enim k ve, zakaj se gre.
js hočm pridt pa na neko linijo k je skor konstantna
bom do konca sodelvala, kokr časa bom tukej.
so mi omogočili, da sem šla najprej na nižjo poklicno potem pa sem šla naprej, ker me slaščičarstvo v bistvu veseli
začela s sodelovanjem. (3 leta nazaj)
predlagala, kaj pa če bi se js prepisala v nižjo poklicno najprej
sem se js sprijaznla s tem, da mi res ne gre
mi je pol omogočla, da se lahko s profesorcam učim

sm bila ful zaprta oseba, kr če prideš iz druge države se ti zdi vau kje sem zdej
sm imela ful negativne misli v glavi
sm se čist tko bl skrivala, pa se spraševala kaj bi z mano
sm misnla da sm čist drugačna od drugih
sm vedno bla uno ne ne grem, zakaj bi šla, js nobenga ne poznam, pa mene noben ne pozna
pol sm se že odprla in rekla okej, nisem edina, k sm taka, so tut drugi
sm bla prej kdaj tut ful obupana, ker karkoli sem rekla ooo to je pa zame preveč, ne morem js tega
prvo leto skor sm jokala, da se bom izpisala, ker mi ne gre
en velik korak nardila, s pomočjo Tanje moram rečt, pa tut Mojce
z njihovo pomočjo sem prišla do cilja
sta vzrok, da sem js na tej šoli ostala
sm pol zaživela
začela pogovarjat z drugimi
velik pomoči sem imela s strani Tanje in Mojce in sem prišla potlej do cilja
Tanja nekak sanje uresničla za tisto kar sem si želela
Zaupanje pa pozitivne misli
Js sm bla čist na novo in pol mi je blo ful težko
ko sm nardila prvi letnik rekla Tanji js sm to, hvala
najbolj všeč to, da smo se sploh spoznale, da smo začele komunicirat
spraševala kaj bo z mano naprej
lahko rekla ne nism sama, js mam nekoga, ki je za mojim korakom in ki mi bo pomagala
dojela, da se ne rabim js delat nekej kr js nism, da sm to kar js sm, odprta
se pogovorive in pol vedno, sm z nasmehom na obrazu
Nisem več tista k je bla, k je jokala
všeč, da sm se sploh spoznala z njo
Zdej v tretjem letniku, kr ene večkrat. V prvem letniku skor da ne, v drugem letniku pa sem bil tut sm na konc šolskega leta
Nč
sm več sama nardila k s sodelovanjem s šolo
NAČIN DELA
mi je dajala neka vprašanja k sm jih pol js zbrala tista, ki bi js rada ogovorila na njih
sm doma na tista vprašanja odgovorila al pa mi je dala kšne naloge
na vsake tolk časa, me je v bistvu povabila k njej, da me je vprašala kako mi gre
da imam neko podporo za sabo, če nardim korak naprej nisem sama k temu
grem do nje al pa me vidi na hodniku in mi reče okej, v redu je, ni konc sveta, sej boš popravila
najprej se pogovorita in zvesta kaj imata težavo, v čem se gre
če eden bi se zdej učil matematiko, pa nobena od profesoric ni prosta, se gresta onidve.
njihova zaposlitev pa tut pripelje od uspeha pri dijakih in učencih.
Js, svetovalna, razredničarka, pa smo se po navad pogovoril
tema pogovora še praksa zraven je bla še profesorca za prakso zraven
Ne nism, ni blo, ni blo neke želje
smo se valda pogovoril ane, pol najdl nek skupni jezik in se odločil za neko skupno pot, pač da bomo skupaj to zvozil.
TEME POGOVORA
povedala kaj se je kej dogajalo od takrat ko smo se zadnjič vidle
vprašala če mam kšne stvari k me motjo al pa kej tazga in pol smo se pogovarjale o teh stvareh
vprašanja na tej rasti. (osebnostna rast)
večinoma o mojem počutju
kk rešt moje težave v bistvu pa zakaj pride do tega problema
sm ji probala čim bolj opisat kk se počutm
je pač nekak ona iz tega na neko temo začela in ja pol smo se o tem pogovarjale
pomagala s tem kk se učit
kaj sem kej delala prej pa s čim se ukvarjam, pa kaj se mi zdi da so moje dobre lastnosti pa slabe
kaj se mi je kej zgodilo, kšne take mi je rekla da nej opišem kako sem se počutla ob tem
s Tanjo (svetovalno delavko) pogovorile, da bi blo fajn zame, da bi šla
kar koli sem rabila sem lahko šla do nje vprašat kej al pa prosit za kakšno pomoč

učna pomoč
učila k temu, da nj me ne bo zdej se sram obrnt pa prosit za pomoč
za naprej smo se pogovarjal kako bo
grem js do Tanje in ji rečem to mi ni prou, js bi to rada spremenila al pa mi je super.
včasih ni nujno sm za šolo
včasih recimo grem k Tanji in rečem neki, recimo karkoli in pol pač povem, se smejemo skupi
Homofobija.
na podlagi um tega kaj se zmenta razrednik pa ona, na podlagi tega kakšno težavo ima razred.
zrd težave v komunikaciji.
Nš razred je bil pogrupiran in je to ful motil jih in so ns hotli združt, da bi bli kot en razred močni. Da ne bi blo več grupic in zahrbtnosti
DELO SVETOVALNIH DELAVK
mi je znala povedat de um pač dobre lastnosti
me je znala potolažt kadar sm mela ful slab dan
kdr sm pršla k njej me je zmerej sprejela in mi je povedala dobre stvari
me je znala spravit v dobro voljo
tej pogovori res ful pomagajo
se pogovarjaš na tak način k ona ve kako
me je velik podpirala
Velik učne pomoči mi je omogočla, pa tut recimo kar kol sem rabla.
spodbujala k temu, da ni prepozno, če te nekaj veseli, da to ne bi mogla naredit
Tanji škoda, da bi recimo js zdej padla letnik zrd slovenščine
je vidla da se js trudm in da mi v bistvu ni vseen za šolo
spodbujala k temu, da vsak lahko pride iz drugje pa da smo vsi isti, nismo vsi za vse, ampak če vztrajaš lahko prideš daleč.
je rekla vidš, obrni se, boš vidla da nisi ne prva ne edina, ki je prišla, ampak če se obrneš in vztrajaš prideš daleč
dajala tiste misli, da mi bo uspel, ne obupat
svetovalne so pa res take, da te ne pustijo na pol poti, posebej če vidjo, da se trudiš
sta rekli no ne bomo tih, ne bomo čakal da pride iz nebes kej, ampak da se bomo potrudil
so me res spodbujale
da imam neko podporo za sabo, če nardim korak naprej nisem sama k temu
sm vidla, da me v bistvu onidve spodbujata
velik pomoči sem imela s strani Tanje in Mojce in sem prišla potlej do cilja
je rekla Tanja v bistvu kar korajžno
(ko je dijakinja rekla da ne zmore) Tanja pa Mojca velikokrat sta mi govorile, ne to ni res, kar ti govoriš, ker s trudom in delom tudi pride uspeh
veliko nasmehov na obrazu sta mi naredile
zelo pomagala in stala ob strani
ona reče: Bodi to kar si in ti to zmoreš, ne bomo obupal
mi reče ja kaj je zdej a je konc sveta? (ko jo nekaj potre)
ves čas me spomni k temu, kje sm bla
dala neko smer
dala mi je v življenju vedt, da se vse da če se hoče, sm vztrajat je treba
vidla, da se js trudim in da mi ni vseen za šolo
odprta vrata pa vedno najdemo skupno rešitev pa pridemo do cilja
se da vse v bistvu uredit, kar je z mano al pa kaj se men dogaja
Nikoli ni tistga, da odlagata stvari ampak vedno najdeta čas, če ne ena, pa druga
vsakmu dijaku posebej skos sta v pomoč
Na naši šoli se res najde rešitev in pridemo do cilja
Ni tega, da zdej nekdo pride vn pa je čist žalosten zdj da so ga v bistvu zdej odslovile
se vedno tut usedemo pa pogovorimo in najdemo neko rešitev
se skos prilagajata in pomagata, da bi bili čimbolj uspešni
pr določenih stvareh bi se lahko kej več zmenil
tut svetuje, je svetovalka, daje napotke.
zadoščajo mojim standardom

SVETOVALNI DELAVKI
Velikrat je ni
Velikrat ma ful velik dela
všeč da je Tanja naša svetovalna delavka
zna tko z ljudmi in je res ful v redu
je ful v redu
mata skos neko delo
One velik pomagata
sta vedno zaposlene
drgač so pa super
Sta prijazni, ful poslušata, hočta pomagat
dost zaščitniške pa materinske predvsem
SVETOVALNA SLUŽBA
da bi blo dali k eno uro
da bi blo tk dve uri recimo k pol se res lahko bl pogovarjaš
ful dijakov noče tk pristopit k se bojijo
nočejo da bi se tk pogovarjal o teh problemih
bi bilo ful v redu če bi tk mela več cajta
Ne! (nič ne bi spremenila pri sodelovanju)
Ne, sta Tanja pa Mojca čist zadost. (ali imajo na šoli dovolj svetovalnih delavcev)
prostor kjer dobijo pomoč in kot prostor
neki tega že delata, sm bi mogl več
nekateri kot bau-bau
nekateri kot pomoč v sili
učenci strah pred svetovalno
mogl bodo neki povedat pa v bistvu mogoče niti ne znajo al pa jim je ne prijetno,…
varen, odprt prostor k ga v bistvu lahko imaš s svetovalnima delavkama
sami trije uspešno, »uspešno« reševali probleme
bolj aktivistično držo bi dodala
oki sm dve sta
sm vseen bi mogli bolj intenzivno
bit te delavnice večkrat.
It's a safe place.
Glede na naše število dijakov sta dve mal premal
4.
IZKUŠNJE S SVETOVALNO SLUŽBO
nism razmišljala, k sm vidla, da se je takrat sm men posvetila
rekla, da nej si predstavljam k da to ni v šol,
zelo slaba, ker v bistvu nas niso sprejel tko, da bi lahko skočil do njih kadar bi rabil pomoč
kar koli smo rabl so rekli ja pa saj imate tam razredničarko, razrednika
ni bilo take, niti komunikacije
lahko stopil do njih je bilo, če smo res nekej nujnega rabl, nekaj v razredu neki nujnega dogaja
nismo mel tazga stika
en korak nazaj stopim ker to mam take izkušnje da ne smem
nismo smel hodit k njim, v bistvu za neko pomoč
slabe izkušnje, ni blo te podpore
učne pomoči ni na naši šoli v Makedoniji
sm misnla oki kaj je to, js zdj ne smem it
nism si niti upala
če me je kakšen profesor poslal pejt do Tanje, ne js sm rekla, js ne grem
nisem vedla al nj grem, nisem imela tazga poguma
nobenga nista do zdej, recimo ignorirale in da, bi rekle ne
ni blo tega, no vsaj js si nism zapomnla, da recimo kdo pride do njiju pa da bi onidve rekle ne, prosim kasnej
kjer so v bistvu lahko odprti in ne rabjo zdej si neki zmišljevat kako nej neki povem
noben ni do zdej v bistvu reku, da ne bi šel ali pa zakaj bi šel, šla

smo kr vsi korajžni in gremo.
sem zadovoljen načeloma
sem bla tut v osnovni šoli skos pr svetovalni delavki, zrd iste zadeve!
v osnovni šoli velik bl uspešna
več odziva s strani šole.
smo multikulturna šola, da če mamo Albance, Bosance in vse ostale narodnosti ljudi, da ne vem zakaj smo pol mi problem, ker pač nisem edini na tej šoli.
iz tega vidika sem razočarana
ko pridem v šolo, bodo komentarji, takoj k me vidjo.
vrjamm, da nardita velik koristnega za vse ostale dijake ane
sem bila sproščena.
hodi folk trkat vsak odmor sm sta skos zasedene in mata ful dela.
sošolci, pa iz paralelke.
Kr hodmo no, sm kr pridni

OSNO KODIRANJE

Enote kodiranja – izjave intervjuvancev	Kode
VZROK SODELOVANJA S SVETOVALNO SLUŽBO	
začela najprej moja prjatelca hodit, k se je pač ful slabo počutla	Predhodne informacije o svetovalni službi
rekla da pogovori s Tanjo ful pomagajo.	Predhodne informacije o svetovalni službi
sm imela eno tako obdobje k sm se ful slabo počutla	vzrok sodelovanja, osebne težave
delo na sebi	Vzrok sodelovanja, osebne težave
vsakomur k ma kšne take probleme, manjše težave k jih noče lih povedat na glas tk vsem drugim de pač gre h Tanji	Vzrok sodelovanja, osebne težave
nisem več hotla bit v taki situaciji	Vzrok sodelovanja, osebne težave
sm hotla to spremenit in sm rekla pč de moram nekaj nardit glede tega.	Vzrok sodelovanja, osebne težave
nisem se imela rada pa nisem, mislm pustila sm da drugi me kontrolirajo	Vzroki za sodelovanje, osebne težave
nism znala rečt ne	Vzrok sodelovanja, osebne težave
zdj mam pač ful ta nihanja razpoloženja	Vzrok sodelovanja
če nimaš kakšnih velikih problemov je vseeno se fajn o tem tk mal pogovarjat.	Vzrok sodelovanja
sem prišla iz tujine, um pa sem sodelovala zaradi jezika in pomoč pri učenju	Vzrok sodelovanja
da sem dobila tut odobreno za tečaj slovenščine.	Vzrok sodelovanja, učna pomoč
prhajala v bistvu prosit za tisto pomoč	Vzrok sodelovanja, učna pomoč
iskala dovoljenje, če lahko v bistvu grem si uredit učno pomoč	Vzrok sodelovanja, učna pomoč
vprašat za učno pomoč in vedno me je sprejela in nikoli me ni zavrnila	Vzrok sodelovanja, učna pomoč
profesorca, pa praksa pa taki problemi z ljudmi v šoli.	Vzrok sodelovanja, težave v šoli
moja spolna usmerjenost	Vzrok sodelovanja, osebne težave
so hvalil svetovalno službo, sm reku okej nč, grem probat	Predhodne informacije o svetovalni službi
problem so pa učenci.	Vzrok sodelovanja, težave v šoli
Zarad homofobičnih ljudi.	Vzrok sodelovanja, osebne težave, težave v šoli
nekateri da se grejo spočit tja, da ne rabjo k čemu drugmu	Vzrok sodelovanja, osebne težave
DEJAVNOSTI SVETOVALNE SLUŽBE	

skupini »Vsemu sem lahko kos«	Dejavnosti svetovalne službe
se lahko v bistvu um pogovarjamo med sabo	Namen delavnice vsemu sem lahko kos
s tem k ti pač poveš kaj je narobe se mi zdi de ti ful pomaga, da ti drugi dajo pol nasvet.	Namen delavnice vsemu sem lahko kos
ns je mela tut ona pouk k je nadomeščala	Dejavnosti svetovalne službe, predavanja
delal različne ankete o tem kako se učit	Dejavnosti svetovalne službe, predavanja, delavnice
sem prostovoljka v vrtcu XX	Dejavnosti svetovalne službe
razredna ura z njima bi znala bit zanimiva	Dejavnosti svetovalne službe, predavanje
Ja. (bi se obrnila k njima po pomoč v primeru osebne težave)	Dejavnosti svetovalne službe, osebne težave
kako naj prilagodijo tisto pomoč, da gredo profesorce pol prost koga lahko vzamejo dons, kerga jutr, da razporedijo	Dejavnost svetovalne službe, učna pomoč
prilagodijo tisto pomoč pri učenju	Dejavnost svetovalne službe, učna pomoč
Pri šolskem delu	Dejavnost svetovalne službe, učna pomoč
Pomagat otrokom v stiski	Dejavnost svetovalne službe, pomoč in podpora
vodit razne delavnice za napredovanje odnosov med ostalimi.	Dejavnost svetovalne službe, delavnice
kakšne delavnice, da okrožnico, da se pač to ne počne	Dejavnosti svetovalne službe
s pedagoške pridejo kakšne študentke kakšno delavnico vodit pa se gremo kakšne igre	Dejavnosti svetovalne službe, organizacija delavnic
pridejo z njene strani oziroma one rabjo pridt pa jih ona povabi pa jih potem tudi ona usmeri (svetovalna delavka).	Dejavnosti svetovalne službe, organizacija delavnic
SODELOVANJE S SVETOVALNO SLUŽBO	
na začetku druzga letnika. (sodeluje 1 leto)	Začetek sodelovanja
eno šolsko uro, se pravi 45 minut	Časovna opredelitev sodelovanja
začela sm se bl cent	Uspešnost sodelovanja
drgač sm začela gledat na stvari	Spremembe od začetka sodelovanja
mi je ona dala drugačen pogled	Spremembe od začetka sodelovanja
smo ugotovile, kater tip sm	Uspešnost sodelovanja
začela markerjev uporabljat in vsega tega pa te mislne vzorce	Spremembe od začetka sodelovanja
zdj se znam tk bul učit kt prej	Uspešnost sodelovanja
enkrat na mesec.	Časovna opredelitev sodelovanja
Včasih tut po dva mesca nism šla	Časovna opredelitev sodelovanja
zdej je ful bl sproščeno, dejansko k da bi ble prjatlce	Spremembe od začetka sodelovanja
Nimam več unga občutka k te skrbi kaj bi povedal	Spremembe od začetka sodelovanja
bl sproščeno pa ful ji bl zaupam	Spremembe od začetka sodelovanja
prvič k sm bla tm k sm bla mal skeptična kok lhk zdej povem	Začetek sodelovanja
k sm začela sm bla tk, recimo 2, zdej sm pa um … pri 6	Uspešnost sodelovanja
Zdej pa ful znam, mislm tk se postavim zase	Uspešnost sodelovanja
nisem upala kakšnih takih oblek, k sm jih res hotla nosit oblečt k sm se pač bala kaj bodo drugi misl	Uspešnost sodelovanja
zdej pa pač sm rečem da če je men nekej všeč bom nosila	Uspešnost sodelovanja
me briga za mnenja drugih	Uspešnost sodelovanja
sem razmišljala, da bi se vseeno pač tk kdaj še dobile	Časovna opredelitev sodelovanja, nadaljevanje
nism še zadovoljna	Uspešnost sodelovanja
Hočem še bl se izboljšat, kar se le da no.	Cilj sodelovanja

je lažje če se pogovarjaš z enim k ve, zakaj se gre.	Uspešnost sodelovanja
js hočm pridt pa na neko linijo k je skor konstantna	Cilj sodelovanja
bom do konca sodelvala, kokr časa bom tukej.	Časovna opredelitev sodelovanja
so mi omogočili, da sem šla najprej na nižjo poklicno potem pa sem šla naprej, ker me slaščičarstvo v bistvu veseli	Spremembe od začetka sodelovanja
začela s sodelovanjem. (3 leta nazaj)	Časovna opredelitev sodelovanja
predlagala, kaj pa če bi se js prepisala v nižjo poklicno najprej	Spremembe od začetka sodelovanja
sem se js sprijaznla s tem, da mi res ne gre	Spremembe od začetka sodelovanja
mi je pol omogočla, da se lahko s profesorcam učim	Prednosti sodelovanja
sm bila ful zaprta oseba, kr če prideš iz druge države se ti zdi vau kje sem zdej	Začetek sodelovanja
sm imela ful negativne misli v glavi	Začetek sodelovanja
sm se čist tko bl skrivala, pa se spraševala kaj bi z mano	Začetek sodelovanja
sm misnla da sm čist drugačna od drugih	Začetek sodelovanja
sm vedno bla uno ne ne grem, zakaj bi šla, js nobenga ne poznam, pa mene noben ne pozna	Začetek sodelovanja
pol sm se že odprla in rekla okej, nisem edina, k sm taka, so tut drugi	Spremembe v času sodelovanja
sm bla prej kdaj tut ful obupana, ker karkoli sem rekla ooo to je pa zame preveč, ne morem js tega	Začetek sodelovanja
prvo leto skor sm jokala, da se bom izpisala, ker mi ne gre	Začetek sodelovanja
en velik korak nardila, s pomočjo Tanje moram rečt, pa tut Mojce	Uspešnost sodelovanja
z njihovo pomočjo sem prišla do cilja	Uspešnost sodelovanja
sta vzrok, da sem js na tej šoli ostala	Uspešnost svetovalnega dela
sm pol zaživela	Spremembe v času sodelovanja
začela pogovarjat z drugimi	Spremembe v času sodelovanja
velik pomoči sem imela s strani Tanje in Mojce in sem prišla potlej do cilja	Uspešnost sodelovanja.
Tanja nekak sanje uresničla za tisto kar sem si želela	Uspešnost svetovalnega dela
Zaupanje pa pozitivne misli	Uspešnost svetovanja
Js sm bla čist na novo in pol mi je blo ful težko	Začetek sodelovanja
ko sm nardila prvi letnik rekla Tanji js sm to, hvala	Uspešnost sodelovanja
najbolj všeč to, da smo se sploh spoznale, da smo začele komunicirat	Prednosti sodelovanja
spraševala kaj bo z mano naprej	Začetek sodelovanja
lahko rekla ne nism sama, js mam nekoga, ki je za mojim korakom in ki mi bo pomagala	Spremembe v času sodelovanja; prednosti sodelovanja
dojela, da se ne rabim js delat nekej kr js nism, da sm to kar js sm, odprta	Spremembe v času sodelovanja
se pogovorive in pol vedno, sm z nasmehom na obrazu	Uspešnost sodelovanja
Nisem več tista k je bla, k je jokala	Uspešnost sodelovanja
všeč, da sm se sploh spoznala z njo	Prednosti sodelovanja
Zdej v tretjem letniku, kr ene večkrat. V prvem letniku skor da ne, v drugem letniku pa sem bil tut sm na konc šolskega leta	Časovna opredelitev sodelovanja
Nč	Uspešnost sodelovanja
sm več sama nardila k s sodelovanjem s šolo	Uspešnost sodelovanja

NAČIN DELA	
mi je dajala neka vprašanja k sm jih pol js zbrala tista, ki bi js rada ogovorila na njih	Način dela s svetovalno delavko
sm doma na tista vprašanja odgovorila al pa mi je dala kšne naloge	Način dela s svetovalno delavko
na vsake tolk časa, me je v bistvu povabila k njej, da me je vprašala kako mi gre	Način dela
da imam neko podporo za sabo, če nardim korak naprej nisem sama k temu	Način dela, podpora
grem do nje al pa me vidi na hodniku in mi reče okej, v redu je, ni konc sveta, sej boš popravila	Način dela, podpora
najprej se pogovorita in zvesta kaj imata težavo, v čem se gre	Način dela v svetovalni službi
če eden bi se zdej učil matematiko, pa nobena od profesoric ni prosta, se gresta onidve.	Način dela
njihova zaposlitev pa tut pripelje od uspeha pri dijakih in učencih.	Način dela, v smeri rešitrve
Js, svetovalna, razredničarka, pa smo se po navad pogovoril	Način sodelovanja, sodelovanje z učitelji
tema pogovora še praksa zraven je bla še profesorca za prakso zraven	Udeleženci pri svetovalnem delu, sodelovanje z učitelji.
Ne nism, ni blo, ni blo neke želje	Način sodelovanja, individualno sodelovanje
smo se valda pogovoril ane, pol najdl nek skupni jezik in se odločil za neko skupno pot, pač da bomo skupaj to zvozil.	Način sodelovanja ,sodelovanje z učitelji
TEME POGOVORA	
povedala kaj se je kej dogajalo od takrat ko smo se zadnjič vidle	Teme pogovora s svetovalno delavko
vprašala če mam kšne stvari k me motjo al pa kej tazga in pol smo se pogovarjale o teh stvareh	Teme pogovora s svetovalno delavko
vprašanja na tej rasti. (osebnostna rast)	Teme pogovora s svetovalno delavko
večinoma o mojem počutju	Teme pogovora s svetovalno delavko
kk rešt moje težave v bistvu pa zakaj pride do tega problema	Teme pogovora s svetovalno delavko
sm ji probala čim bolj opisat kk se počutm	Teme pogovora s svetovalno delavko
je pač nekak ona iz tega na neko temo začela in ja pol smo se o tem pogovarjale	Teme pogovora s svetovalno delavko
pomagala s tem kk se učit	Teme pogovora s svetovalno delavko
kaj sem kej delala prej pa s čim se ukvarjam, pa kaj se mi zdi da so moje dobre lastnosti pa slabe	Teme pogovora s svetovalno delavko
kaj se mi je kej zgodilo, kšne take mi je rekla da nej opišem kako sem se počutla ob tem	Teme pogovora s svetovalno delavko
s Tanjo (svetovalno delavko) pogovorile, da bi blo fajn zame, da bi šla	Tema sodelovanja
kar koli sem rabila sem lahko šla do nje vprašat kej al pa prosit za kakšno pomoč	Tema sodelovanja
učna pomoč	Tema sodelovanja
učila k temu, da nj me ne bo zdej se sram obrnt pa prosit za pomoč	Tema sodelovanja
za naprej smo se pogovarjal kako bo	Tema pogovora s svetovalno delavko
grem js do Tanje in ji rečem to mi ni prou, js bi to rada spremenila al pa mi je super.	Teme pogovorov s svetovalno delavko, način dela
včasih ni nujno sm za šolo	Tema sodelovanja s svetovalno službo
včasih recimo grem k Tanji in rečem neki, recimo karkoli in pol pač povem, se smejemo skupi	Tema sodelovanja s svetovalno službo; vzrok sodelovanja
Homofobija.	Tema pogovorov; vzrok sodelovanja
na podlagi um tega kaj se zmenta razrednik pa ona, na podlagi tega kakšno težavo ima razred.	Tema delavnic

zrd težave v komunikaciji.	Tema delavnic
Nš razred je bil pogrupiran in je to ful motil jih in so ns hotli združt, da bi bli kot en razred močni. Da ne bi blo več grupic in zahrbtnosti	Tema delavnic; cilj delavnic
DELO SVETOVALNIH DELAVK	
mi je znala povedat de um pač dobre lastnosti	Delo svetovalne delavke, perspektiva moči
me je znala potolažt kadar sm mela ful slab dan	Delo svetovalne delavke, spodbuda
kdr sm pršla k njej me je zmerej sprejela in mi je povedala dobre stvari	Delo svetovalne delavke, perspektiva moči
me je znala spravit v dobro voljo	Delo svetovalne delavke, spodbuda
tej pogovori res ful pomagajo	Delo svetovalne delavke, podpora in pomoč
se pogovarjaš na tak način k ona ve kako	Delo s svetovalno delavko, podpora in pomoč, strokovno delo
me je velik podpirala	Delo svetovalne delavke, podpora
Velik učne pomoči mi je omogočla, pa tut recimo kar kol sem rabla.	Delo svetovalne delavke, učna pomoč
spodbujala k temu, da ni prepozno, če te nekaj veseli, da to ne bi mogla naredit	Delo svetovalne delavke, spodbuda
Tanji škoda, da bi recimo js zdej padla letnik zrd slovenščine	Delo svetovalne delavke, podpora
je vidla da se js trudm in da mi v bistvu ni vseen za šolo	Delo svetovalne delavke, iskanje virov
spodbujala k temu, da vsak lahko pride iz drugje pa da smo vsi isti, nismo vsi za vse, ampak če vztrajaš lahko prideš daleč.	Delo svetovalne delavke, spodbuda
je rekla vidš, obrni se, boš vidla da nisi ne prva ne edina, ki je prišla, ampak če se obrneš in vztrajaš prideš daleč	Delo svetovalne delavke, spodbuda
dajala tiste misli, da mi bo uspel, ne obupat	Delo svetovalne delavke, spodbuda
svetovalne so pa res take, da te ne pustijo na pol poti, posebej če vidjo, da se trudiš	Delo svetovalne delavke, pomoč in podpora
sta rekli no ne bomo tih, ne bomo čakal da pride iz nebes kej, ampak da se bomo potrudil	Delo svetovalne delavke, spodbuda
so me res spodbujale	Delo svetovalne delavke, spodbuda
da imam neko podporo za sabo, če nardim korak naprej nisem sama k temu	Delo svetovalnih delavk, podpora
sm vidla, da me v bistvu onidve spodbujata	Delo svetovalnih delavk, spodbuda
velik pomoči sem imela s strani Tanje in Mojce in sem prišla potlej do cilja	Delo svetovalnih delavk, pomoč in podpora
je rekla Tanja v bistvu kar korajžno	Delo svetovalne delavke, spodbuda
(ko je dijakinja rekla da ne zmore) Tanja pa Mojca velikokrat sta mi govorile, ne to ni res, kar ti govoriš, ker s trudom in delom tudi pride uspeh	Delo svetovalne delavke, spodbuda, perspektiva moči
veliko nasmehov na obrazu sta mi naredile	delo svetovalnih delavk, spodbuda, podpora
zelo pomagala in stala ob strani	Delo svetovalne delavke, podpora in pomoč
ona reče: Bodi to kar si in ti to zmoreš, ne bomo obupal	Delo svetovalne delavke, spodbuda
mi reče ja kaj je zdej a je konc sveta? (ko jo nekaj potre)	Delo svetovalne delavke, spodbuda
ves čas me spomni k temu, kje sm bla	Delo svetovalne delavke, spodbuda, perspektiva pomoči
dala neko smer	Delo svetovalne delavke, podpora
dala mi je v življenju vedt, da se vse da če se hoče, sm vztrajat je treba	Delo svetovalne delavke, spodbuda, perspektiva moči
vidla, da se js trudim in da mi ni vseen za šolo	Delo svetovalne delavke, perspektiva moči
odprta vrata pa vedno najdemo skupno rešitev pa pridemo do cilja	Delo svetovalne službe, soustvarjanje
se da vse v bistvu uredit, kar je z mano al pa kaj se men dogaja	Delo svetovalne službe, pomoč in podpora

Nikoli ni tistga, da odlagata stvari ampak vedno najdeta čas, če ne ena, pa druga	Delo svetovalne službe, delo tu in zdaj
vsakmu dijaku posebej skos sta v pomoč	Delo svetovalne službe, pomoč in podpora
Na naši šoli se res najde rešitev in pridemo do cilja	Delo svetovalne službe v šoli, delo v smeri rešitve
Ni tega, da zdej nekdo pride vn pa je čist žalosten zdj da so ga v bistvu zdej odslovile	Delo svetovalne službe, pomoč in podpora, spodbuda
se vedno tut usedemo pa pogovorimo in najdemo neko rešitev	Delo svetovalne službe, soustvarjanje
se skos prilagajata in pomagata, da bi bili čimbolj uspešni	Delo svetovalne službe
pr določenih stvareh bi se lahko kej več zmenil	Spremembe svetovalne službe
tut svetuje, je svetovalka, daje napotke.	Delo svetovalne delavke, svetovanje
zadoščajo mojim standardom	Delo svetovalnih delavk
SVETOVALNI DELAVKI	
Velikrat je ni	Svetovalna delavka, preobremenjenost
Velikrat ma ful velik dela	Svetovalna delavka, preobremenjenost
všeč da je Tanja naša svetovalna delavka	Svetovalna delavka
zna tko z ljudmi in je res ful v redu	Svetovalna delavka, strokovnost
je ful v redu	Svetovalna delavka
mata skos neko delo	Svetovalni delavki, veliko dela
One velik pomagata	Svetovalni delavki, v pomoč
sta vedno zaposlene	Svetovalni delavki, veliko dela
drgač so pa super	Svetovalni delavki
Sta prijazni, ful poslušata, hočta pomagat	Svetovalni delavki
dost zaščitniške pa materinske predvsem	Svetovalni delavki
SVETOVALNA SLUŽBA	
da bi blo dali k eno uro	Potrebne spremembe, več časa
da bi blo tk dve uri recimo k pol se res lahko bl pogovarjaš	Potrebne spremembe, več časa
ful dijakov noče tk pristopit k se bojijo	dojemanje svetovalne službe
nočejo da bi se tk pogovarjal o teh problemih	dojemanje svetovalne službe
bi bilo ful v redu če bi tk mela več cajta	Potrebne spremembe, več časa
Ne! (nič ne bi spremenila pri sodelovanju)	Potrebne spremembe, ni jih
Ne, sta Tanja pa Mojca čist zadost. (ali imajo na šoli dovolj svetovalnih delavcev)	Potrebne spremembe, jih ni
prostor kjer dobijo pomoč in kot prostor	dojemanje svetovalne službe
neki tega že delata, sm bi mogl več	Sprememba svetovalne službe, več delavnic
nekateri kot bau-bau	Dojemanje svetovalne službe
nekateri kot pomoč v sili	Dojemanje svetovalne službe
učenci strah pred svetovalno	Dojemanje svetovalne službe
mogl bodo neki povedat pa v bistvu mogoče niti ne znajo al pa jim je ne prijetno,…	Dojemanje svetovalne službe
varen, odprt prostor k ga v bistvu lahko imaš s svetovalnima delavkama	Dojemanje svetovalne službe
sami trije uspešno, »uspešno« reševali probleme	Dojemanje sodelovanja
bolj aktivistično držo bi dodala	Sprememba svetovalne službe, več ozaveščanja
oki sm dve sta	Spremembe svetovalne službe, več zaposlenih
sm vseen bi mogli bolj intenzivno	Spremembe svetovalne službe, več delavnic
bit te delavnice večkrat.	Spremembe svetovalne službe, več delavnic
It's a safe place.	Svetovalna služba
Glede na naše število dijakov sta dve mal premal	Sprememba svetovalne službe, več zaposlenih
4.	Sprememba svetovalne službe, več zaposlenih
IZKUŠNJE S SVETOVALNO SLUŽBO	
nism razmišljala, k sm vidla, da se je takrat sm men posvetila	Vpliv konteksta šole
rekla, da nej si predstavljam k da to ni v šol,	Vpliv konteksta šole
zelo slaba, ker v bistvu nas niso sprejel tko, da bi	Pretekle izkušnje s svetovalno službo

lahko skočil do njih kadar bi rabil pomoč	
kar koli smo rabl so rekli ja pa saj imate tam razredničarko, razrednika	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
ni bilo take, niti komunikacije	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
lahko stopil do njih je bilo, če smo res nekej nujnega rabl, nekaj v razredu neki nujnega dogaja	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
nismo mel tazga stika	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
en korak nazaj stopim ker to mam take izkušnje da ne smem	Vpliv preteklih izkušenj; začetek sodelovanja
nismo smel hodit k njim, v bistvu za neko pomoč	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
slabe izkušnje, ni blo te podpore	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
učne pomoči ni na naši šoli v Makedoniji	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
sm misnla oki kaj je to, js zdj ne smem it	Vpliv preteklih izkušenj; začetek sodelovanja
nism si niti upala	Vpliv preteklih izkušenj; začetek sodelovanja
če me je kakšen profesor poslal pejt do Tanje, ne js sm rekla, js ne grem	Vpliv preteklih izkušenj
nisem vedla al nj grem, nisem imela tazga poguma	Vpliv preteklih izkušenj; začetek sodelovanja
nobenga nista do zdej, recimo ignorirale in da, bi rekle ne	Izkušnje drugih s sodelovanjem
ni blo tega, no vsaj js si nism zapomnla, da recimo kdo pride do njiju pa da bi onidve rekle ne, prosim kasnej	Izkušnje drugih s sodelovanjem
kjer so v bistvu lahko odprti in ne rabjo zdej si neki zmišljevat kako nej neki povem	Izkušnje drugih s sodelovanjem
noben ni do zdej v bistvu reku, da ne bi šel ali pa zakaj bi šel, šla	Izkušnje drugih s svetovalno službo
smo kr vsi korajžni in gremo.	Sodelovanje dijakov s svetovalno službo
sem zadovoljen načeloma	Izkušnja s svetovalno službo
sem bla tut v osnovni šoli skos pr svetovalni delavki, zrd iste zadeve!	Pretekle izkušnje s svetovalno službo
v osnovni šoli velik bl uspešna	Pretekla izkušnja
več odziva s strani šole.	Želje oziroma pričakovanja od sodelovanja
smo multikulturna šola, da če mamo Albance, Bosance in vse ostale narodnosti ljudi, da ne vem zakaj smo pol mi problem, ker pač nisem edini na tej šoli.	Ni prišlo do sprememb, težave v šoli
iz tega vidika sem razočarana	Ni prišlo do sprememb, težave v šoli
ko pridem v šolo, bodo komentarji, takoj k me vidjo.	Ni prišlo do sprememb, težave v šoli
vrjamm, da nardita velik koristnega za vse ostale dijake ane	Izkušnje drugih s sodelovanjem
sem bila sproščena.	Izkušnja s svetovalno službo
hodi folk trkat vsak odmor sm sta skos zasedene in mata ful dela.	Sodelovanje drugih dijakov s svetovalno službo; delo svetovalnih delavk
sošolci, pa iz paralelke.	Sodelovanje drugih dijakov s svetovalno službo
Kr hodmo no, sm kr pridni	Sodelovanje dijakov s svetovalno službo

Na koncu sem izluščila naslednje kategorije in pokategorije.

- vzrok sodelovanja s svetovalno službo
    - predhodne informacije o svetovalni službi
    - osebne težave
    - težave s šolo
    - učne težave
- dejavnosti svetovalne službe
    - pomoč in podpora dijakom
    - delavnice, predavanja
- sodelovanje s svetovalno službo
    - začetek sodelovanja
    - uspešnost sodelovanja
    - spremembe v času sodelovanja
    - časovna opredelitev sodelovanja
- način dela
    - individualno delo z dijaki
    - sodelovanje z učitelji pri reševanju težav
- teme pogovora
- delo svetovalnih delavk
    - spodbude
    - perspektiva moči
    - podpora in pomoč
- svetovalni delavki
- svetovalna služba
    - dojemanje svetovalne službe
    - potrebne spremembe
        - več časa
        - več svetovalnih delavk
        - več delavnic/predavanj v razredu
- izkušnje s svetovalno službo
    - pretekle izkušnje
    - izkušnje drugih dijakov

	1. intervju	2. intervju	3. intervju
Vzrok sodelovanja	Oseben težave, delo na sebi; Prijateljica hodila k Tanji pred njo in ji rekla da pogovori z njo pomagajo.	Prišla v šolo iz tujine, učna pomoč, tečaj slovenščine	Osebne težave in težave na ravni šole – težave v šoli zaradi spolne usmerjenosti. Na odločitev za sodelovanje vplivalo tudi to, da je slišala pozitivne stvari o svetovalni službi.
Potek sodelovanja: - individualno / neindividualno - časovno (koliko časa, kako pogosto)	Individualno. Začele eno leto nazaj in se srečujejo približno 1x mesečno.	Individualno. S sodelovanjem začela 3 leta nazaj. Hodila je k svetovalni delavki, ko je kaj potrebovala (učno pomoč, imela kakšno vprašanje), včasih pa jo je tudi svetovalna delavka poklicala na pogovor in preverila kako je, kaj se	Skupaj z razredničarko, profesorico za prakso. Individualnega sodelovanja ni bilo, niti ga ni želela. Začela v drugem letniku na koncu leta in sedaj v prvi polovici tretjega letnika v večji meri.

		dogaja in ali kaj potrebuje.	Kako pogosto, pa je bilo odvisno od njegove potrebe, želje.
Način dela - perspektiva moči - spodbude - strokovnost, znanje - odprt prostor	zna povedat njene dobre lastnosti, znala jo je potolažit kadar je imela zelo slab dan, jo je zmeraj sprejela, povedala dobre stvari, znala spravit v dobro voljo. Pogovori z njo so v pomoč, se pogovarjaš na tak način k svetovalna delavka ve kako, zna.	spodbujala k temu, da ni prepozno, če te nekaj veseli, da to ne bi mogla naredit; je videla trud dijakinje in da ji ni vseeno za šolo, jo je bodrila glede tega, da je prišla iz tujine, da smo vsi isti; hotela ji je pokazati, da ni edina ki je prišla, ter ji govorila, da če vztrajaš prideš daleč. Jo motivirala, ji govorila, da ji bo uspelo. So jo spodbujale, ji dale vedeti, da ima podporo za sabo, če naredi korak naprej ni sama v tem. Spomnila jo je večkrat na to, kaj je že dosegla, dala ji je vedeti, da se vse da če se hoče. Imajo vedno »odprta vrata«, vedno se najde skupno rešitev in pridejo do cilja. Ne odlagata stvari, vedno najdeta čas. Se usedejo in pogovorijo ter najdejo rešitev.	Dijakinja je bila mnenja, da bi se pri določenih stvareh lahko kaj več dogovorili. Sicer pa je bila z njunim delom zadovoljna – »zadoščajo mojim standardom«. Svetovalna služba je zanjo varen in odprt prostor.
Teme na srečanjih	Osebnostna rast, delo na sebi; kaj bi rada spremenila, kaj se je zgodilo, kako se je počutila ...	Na začetku tečaj slovenščine, prepis na nižji izobraževalni program, učna pomoč, pomoč pri dogovarjanju s profesoricami za učno pomoč, kakor koli je potrebovala sproti.	Homofobija s strani profesorice in dijakov.
Uspešnost sodelovanja – kaj pridobili, kaj se je spremenilo,…	Na lestvici prišla od 2 do 6; bolj se ceni, lažje reče drugim ne, manj se obremenjuje z mnenji drugih	Z njuno pomočjo sem dosegla svoj cilj; »uresničili sta mi sanje«. Sedaj je to kar je, je odprta. Ko je prišla se je samo jokala, bila je obupana, zaprta, mislila je, da	Nič – rekla je, da za svojo težavo ni nič pridobila, da je več sama naredila. Je pa dodala, da ne more soditi samo na svojem primeru, da sicer za druge dijake (vsaj nekatere)

		ona tega ne bo zmogla. Sedaj pa govori z drugimi, ni je strah prosit za pomoč, je to kar je.	naredijo veliko.
Pozitivne stvari sodelovanja	Začela sebe bolj cenit, naučila se je učit, Tanja jo je znala spravit v boljšo voljo	Že samo to, da je začela sodelovati, da so začele komunicirati. S sodelovanjem je uresničila svoj cilj, dobila je potrebno pomoč in podporo za dosego cilja.	Se ji je profesorica opravičila, zaradi homofobije. Sicer pa bi si želela, da bi naredili več, šola kot celota. Delo svetovalnih delavk ji je bilo všeč, v redu.
Potrebne spremembe	Svetovalna delavka ima veliko delo, sicer razume, vendar bi ji bilo všeč, če bi imela večkrat čas.	Nič.	Potrebno bi bilo večje število svetovalnih delavk glede na število dijakov in težave, vsaj 4. Prav tako pa bi si želela dijakinja, da bi svetovalni delavki delali tudi v smeri ozaveščanja in sprememb na šoli
Dejavnosti svetovalne službe	Delavnice, predavanja, podpora in pomoč dijakom (svetovanje)	Koordinacija učne pomoči, učna pomoč, pomoč in podpora. Delavnice oziroma predavanja v razredu.	Delavnice, delo v razredu ob težavah, podpora in pomoč dijakom.
Dojemanje svetovalne službe v šoli	Ni razmišljala o tem, da je svetovalna služba v šoli; dijake je strah pristopit, nočejo se pogovarjati o teh problemih.	Iz osnovne šole je imela zelo slabe izkušnje, kar je vplivalo, da se je na začetku bala pristopiti k svetovalnima delavkama. Sicer pa meni, da jo dijaki vidijo pozitivno in da jih ni strah pristopiti k svetovalnima delavkama.	Iz osnovne šole ima pozitivno izkušnjo, tudi je bila bolj uspešna za njen primer. Sicer pa jo vidi kot varen prostor. Prav da tudi drugi dijaki hodijo veliko k svetovalnima delavkama, da so kar pridni v zvezi z obiskovanjem svet. službe.
Svetovalni delavki	zelo je v redu, zna z ljudmi. Velik lažje, ko se pogovarjaš z nekom ki ve kako.	Sta taki, da te ne pustijo na pol poti; pomagata in stojita ob strani. Prilagajata in pomagata, da bi bili dijaki čim bolj uspešni.	Svetovalna delavka svetujeta, daje napotke.